

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

29 maart 2002

ONTWERP VAN DECREET

betreffende gelijke onderwijskansen-I

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	31
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	61
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad	67
Protocol nr.208 van het Overkoepelend Onderhandelingscomité Vrij Gesubsidieerd Onderwijs	87
Protocol nr.439 van het Sectorcomité X – Onderwijs (Vlaamse Gemeenschap) en het Comité voor de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten – Afdeling 2 – Onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap"	101
Kindeffectrapport	117
Advies van de Raad van State	127
Ontwerp van decreet	147

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. Inleiding**1.1. Krachtlijnen**

De woordenboeken van recht en ethiek groeien slechts bedeesd naar elkaar toe. In een multicultureel Vlaanderen heeft het recht echter een ethische, emancipatoire opdracht : realiseren en beschermen van intersubjectiviteit, als voorwaarde voor een begrijpelijke, een werkzame en aanvaardbare maatschappelijke orde.

In *Ethique et morale* omschrijft P. Ricoeur “la visée éthique” als “visée de la vie bonne, avec et pour les autres, dans des institutions justes” : vanuit basisrechten en binnen een levende gemeenschap menselijke behoeften invullen¹.

Voorliggend ontwerp van decreet wil vanuit deze driedelige ethische inspiratie een antwoord bieden op de problematiek van de kansenongelijkheid in het onderwijs :

- 1° het ontwerp vertrekt vanuit een in beginsel onvoorwaardelijk recht op inschrijving in de gefinancierde of gesubsidieerde school van keuze. Dit recht laat toe dat in onze pluralistische kennismaatschappij alle leerlingen en ouders onbelemmerd onderwijs kunnen kiezen binnen een waaier van projecten ;
- 2° in het ontwerp worden lokale overlegplatforms inzake gelijke onderwijskansen uitgetekend. Kansenongelijkheid in het onderwijs wordt sterk beïnvloed door factoren buiten de schoolpoort. Echte oplossingen kunnen dus maar worden uitgewerkt binnen een lokale dynamiek tussen onderwijsverstrekkers, socio-economische partners, migrantenverenigingen, ... ;
- 3° het ontwerp voorziet ten slotte in een geïntegreerd ondersteuningsaanbod, dat scholen en personeelsleden het nodige comfort moet bieden om een zorgbrede werking te ontwikkelen.

¹ P. RICOEUR, Lectures 1. Autour du politique, Paris, Le Seuil, 1991, 256.

Deze krachtlijnen worden uitgediept in de artikels-gewijze commentaar. Om het ontwerp te kunnen plaatsen binnen het huidige beleid en in een Europese context, geeft punt 1.2 een kort overzicht van de bestaande maatregelen en duidt punt 1.3 een Europese richtlijn ter zake.

1.2. Situatieschets en retroacta

Kinderen uit allochtone en kansarme autochtone gezinnen lopen meer dan andere kinderen het risico om geconfronteerd te worden met schoolproblemen zoals leerachterstand, zittenblijven en schooluitval. Ze starten vaak niet met hetzelfde sociaal en cultureel kapitaal waarmee andere kinderen aan hun schoolloopbaan beginnen en hebben het dan ook moeilijker om te beantwoorden aan de verwachtingen die de school hen stelt. Precies omdat ze niet ten volle aan de schoolse verwachtingen voldoen, bestaat de kans dat hun mogelijkheden door de school niet voldoende (h)erkend worden.

De Vlaamse Gemeenschap voert dan ook sinds het begin van de jaren '90 een doelgroepengericht onderwijsbeleid, dat over twee sporen loopt. In 1993 werd de non-discriminatieverklaring ondertekend door de Vlaamse onderwijsminister en de overkoepelende organen van inrichtende machten². Scholen worden bovendien via verschillende projecten ondersteund om beter met verschillen tussen leerlingen om te gaan.

Op basis van de non-discriminatieverklaring werden in een aantal geselecteerde regio's netoverschrijdende overeenkomsten afgesloten om segregatie te vermijden en te werken aan een niet-discriminerende leeromgeving. Uit de wetenschappelijke evaluatie van deze systematiek blijkt dat er een uitgebreid proces van gezamenlijk overleg op gang is gebracht³. De evaluatie stipt ook een aantal aandachtspunten aan :

- de overleggroepen werken in een groot aantal gevallen voornamelijk een spreidingsbeleid i.p.v. een actief toelatingsbeleid uit ;
- de overleggroepen hebben vaak een te klein maatschappelijk draagvlak doordat de deelnemers beperkt worden tot de onderwijswereld.

² Gemeenschappelijke verklaring inzake een non-discriminatiebeleid in het onderwijs, 15 juli 1993.

³ M. JANSSENS, Chr. KESTELOOT en M. VERLOT, Evaluatie van het non-discriminatiebeleid, Onderzoek uitgevoerd i.o.v. de Vlaamse minister van Onderwijs, maart 2000.

Voorzitters van overleggroepen hebben daarenboven aanmerkingen op het tamelijk vrijblijvende karakter van de afspraken die binnen een overleg worden gemaakt.

Er moet ten slotte worden gewezen op de juridische vragen die in de rechtsleer worden gesteld omtrent de verzoenbaarheid van het dwingend spreiden van leerlingen met het internationaal recht⁴.

Sinds 1991 wordt in het basis- en in het secundair onderwijs een “onderwijsvoorangsbeleid” gevoerd om de integratie van kansarme migrantenkinderen te bevorderen. In het basisonderwijs loopt sinds 1993 het project “zorgverbreding”, dat een breder continuüm aan onderwijszorgen voor leerbedreigde en kansarme leerlingen tot stand wil brengen. In beide, deels overlappende projecten krijgen scholen met een bepaald percentage “doelgroepleerlingen” extra lestijden of uren, die aangewend moeten worden voor een aantal “actieterreinen”. De scholen moeten daarvoor wel een vrij uitgebreid “aanwendingsplan” indienen.

Buiten onderwijsvoorrang en zorgverbreding bestaan tal van kleinere projecten die qua doelstellingen, administratief management, financieringswijze,... sterk van elkaar verschillen.

De extra ondersteuning heeft in veel scholen een proces op gang gebracht waarbij nieuwe inzichten werden opgedaan. Het voorwaardelijk toekennen van extra middelen heeft ertoe geleid dat scholen en personeelsleden bewuster zijn gaan werken ten aanzien van verschillende doelgroepen. Er is bovendien een uitgebreid vormings- en nascholingsaanbod ontstaan over thema's als taalvaardigheid, omgaan met verschillen, betrokkenheid van ouders,...

De doorstroming van onderwijskansarme leerlingen blijft niettemin problematisch. Nog te vaak belanden deze leerlingen via het waternalstelsel in niet-doorstroomrichtingen of worden ze naar het buitengewoon onderwijs doorverwezen. Om deze dualisering te kunnen tegengaan, heeft het onderwijsveld nood aan een geïntegreerd ondersteuningsaanbod, met een meer continu, zij het resultaatgericht karakter.

⁴ B.P. VERMEULEN, “Concentratiescholen, spreidingsbeleid en ouderlijk keuzerecht in het Nederlandse onderwijs”, T.O.R.B. 2000-2001/4, 263 e.v. ; R. VERSTEGEN, “Toegang tot het onderwijs en tot de school (weigeren)”, in R. VERSTEGEN (ed.), *De non-discriminatieverklaring in het onderwijs*, Antwerpen, Kluwer, 1998, 134 e.v.

Eind november 2000 legde de Vlaamse minister van Onderwijs op basis van bovenstaande vaststellingen een visietekst betreffende een geïntegreerd gelijkekansenbeleid voor aan de Onderwijscommissie van het Vlaams Parlement⁵. Over deze tekst vonden hoorzittingen plaats met belangrijke actoren uit het onderwijsveld. Binnen de commissie werd een debat gevoerd over de krachtlijnen van het nieuwe beleid. Het ontwerp van decreet wil op basis van deze reflecties samenhang creëren in het contentieux en de praktijk rond gelijke kansen in het onderwijs.

1.3. Europese richtlijn

Een richtlijn van de Raad van de Europese Unie introduceert een aantal inhoudelijke verplichtingen, waaraan door de lidstaten uiterlijk op 19 juli 2003 moet worden voldaan⁶.

De richtlijn stelt :

- dat alle scholen, ongeacht hun juridische aard, gebonden zijn door het beginsel van gelijke behandeling ;
- dat het beginsel van gelijke behandeling niet belet dat een lidstaat, om volledige gelijkheid in de praktijk te waarborgen, specifieke maatregelen handhaaft of aanneemt om de nadelen die verband houden met ras of etnische afstamming te voorkomen of te compenseren ;
- dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat iedereen die zich gediscrimineerd acht, toegang krijgt tot gerechtelijke en/of administratieve procedures, en indien passend ook tot bemiddelingsprocedures ;
- dat bij schending van het gelijkheidsbeginsel de bewijslast wordt omgekeerd ; de verweerder moet bewijzen dat het beginsel van gelijke behandeling niet werd geschonden ;
- de dialoog met organisaties die bijdragen tot de bestrijding van discriminatie op basis van ras en etnische afstamming structureel moet worden verhoogd ;

⁵ Naar een geïntegreerd gelijke kansenbeleid binnen het onderwijs, visietekst ten behoeve van een discussie in het Vlaams Parlement, 17 november 2000, bijlage bij Gedr. St. 2000-2001, 601/1.

⁶ Richtlijn 2000/43/EG van de Raad van de Europese Unie van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming.

- de lidstaten sancties moeten vaststellen voor de overtreding van het gelijkheidsbeginsel. Deze sancties moeten “evenredig en afschrikkend” zijn.

De in het ontwerp van decreet uitgetekende waarborgen en rechtsbescherming willen deze richtlijn verwezenlijken voor de sector “Onderwijs”.

2. Artikelsgewijze commentaar

HOOFDSTUK I

Inleidende bepalingen

Artikel I.1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel I.2

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel I.3

Het eerste lid van deze bepaling omvat de essentiële doelstellingen van het decreet, in het licht waarvan de overige bepalingen moeten worden geïnterpreteerd. Deze doelstellingen zijn ook belangrijke punten waarrond de lokale overlegplatforms moeten werken (zie artikel IV.4, 2°).

Het tweede lid van deze bepaling stelt dat de rechten die door het decreet worden verankerd evenwichtig, i.e. met respect voor alle betrokkenen, moeten worden uitgeoefend.

HOOFDSTUK II

Algemene bepaling

Artikel II.1

3° Bij dit punt kan worden opgemerkt dat de inrichtende macht een persoon kan mandateren om een aantal van de bevoegdheden in dit decreet uit te oefenen. Deze persoon bindt dan de inrichtende macht in zijn geheel.

5° De toelatingsvoorwaarden waarvan sprake in deze bepaling worden vastgelegd bij of krachtens :

- voor het basisonderwijs :
 - de artikelen 12 t.e.m. 14 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 (algemene toelatingsvoorwaarden) ;
 - artikel 15 van het decreet basisonderwijs (bijkomende toelatingsvoorwaarden voor het buitengewoon basisonderwijs) ;
- voor het secundair onderwijs :
 - de artikelen 4 en 5 van de wet van 6 juli 1970 op het buitengewoon en geïntegreerd onderwijs ;
 - hoofdstuk 3 van het besluit van de Vlaamse regering van 13 maart 1991 betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs ;
 - artikel 64bis van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II.

Voor beide onderwijsniveaus bevat ook de onderwijstaalwet van 1963 specifieke toelatingsvoorwaarden.

9° Het begrip “ouders” wordt in het decreet in een dubbele context gebruikt ; *primo* zijn “ouders” titularissen van het schoolkeuzerecht (artikel III.1 e.v.) en *secundo* komen leerlingen waarvan de “ouders” tot de trekkende bevolking beho-

ren in aanmerking bij de berekening van de extra middelen uit het geïntegreerd ondersteuningsaanbod (artikel VI.2, 3°).

Onder “ouders” wordt *in concreto* verstaan :

(*) *de titularissen van het ouderlijk gezag*

Indien de minderjarige twee ouders heeft, is elk van beide ouders titularis van de prerogatieven van het ouderlijk gezag, wat ook de onderlinge verhouding tussen hen mag zijn. Ingevolge artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek kan een ouder, die niet meer samenleeft met de andere ouder, ontheven worden van het recht om bepaalde prerogatieven van het ouderlijk gezag uit te oefenen, zonder evenwel het titularisschap in zijn geheel te verliezen. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat de rechtbank het schoolkeuzerecht uitsluitend aan één ouder kan toewijzen (cfr. artikel III.1), zonder dat de andere ouder het recht van toezicht op de opvoeding verliest (artikel 374, vierde lid van het Burgerlijk Wetboek). Op basis van dit recht kan ook deze ouder informatie inwinnen over het pedagogisch project en het schoolreglement van de school (cfr. artikel III.1, § 2, eerste lid). Slechts de ouders die ingevolge artikel 32 tot en met 35 van de Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming ontzet worden uit het titularisschap van het ouderlijk gezag, vallen buiten de reikwijdte van het begrip “ouders”.

(*) *de personen die in rechte een minderjarige onder hun bewaring hebben*

Het betreft enerzijds de voogd, i.e. de persoon die bepaalde ouderlijke prerogatieven overneemt indien de minderjarige slechts één of geen ouder meer heeft en anderzijds de pleegvoogd, i.e. de persoon die op basis van artikel 475bis e.v. van het Burgerlijk Wetboek op contractuele basis de belangrijkste ouderlijke verplichtingen overneemt van de ouders, en meteen ook sommige prerogatieven van het ouderlijk gezag.

(*) *de personen die in feite een leerling onder hun bewaring hebben*

Het betreft niet de personen die een minderjarige occasioneel onder hun hoede hebben, als wel de pleegouders, i.e. de personen die het kind werkelijk bij zich opvoeden, zonder dat een

wettelijk omschreven gezagsinstelling voorhanden is.

In het geval van een meerderjarige of ontvoogde leerling wordt :

- met betrekking tot de schoolkeuze, krachtens het gemeen recht, onder “ouders” de leerling verstaan ;
- met betrekking tot de indicator “trekkende bevolking” onder “ouders” de personen verstaan die vóór de meerderjarigheid of de ontvoogding het ouderlijk gezag uitoefenden, respectievelijk de leerling in rechte of in feite onder hun bewaring hadden.

19° Een “vergoeding voor blijvende ongeschiktheid” is de vergoeding van de blijvende arbeidsongeschiktheid na arbeidsongeval of ten gevolge van een beroepsziekte. Het blijvend karakter wordt in het geval van een arbeidsongeval vastgesteld na consolidatie, zijnde een akkoord tussen getroffen en verzekeraar of een uitspraak van de arbeidsrechtbank.

Een “invaliditeitsuitkering” is de vergoeding van de arbeidsongeschiktheid in de ziekteverzekering op basis van een erkenning door de “Geneeskundige Raad voor Invaliditeit”, die opereert binnen het RIZIV. De vergoeding wordt toegekend na een zogenaamde “primaire ongeschiktheid”, zijnde een eerste periode van arbeidsongeschiktheid die maximum één jaar duurt.

Een “vergoeding voor volledige werkloosheid” doelt op de werkloosheidsvergoeding uitgekeerd aan rechthebbenden die niet verbonden zijn door een arbeidsovereenkomst.

Een “inkomensvervangende tegemoetkoming aan gehandicapten” is de forfaitaire tegemoetkoming aan personen die wegens hun handicap niet in staat zijn meer dan een derde te verdienen van wat een gezonde persoon, door uitoefening van een beroep, op de algemene arbeidsmarkt kan verdienen.

De definities onder de overige punten behoeven geen nadere commentaar.

HOOFDSTUK III

Recht op inschrijving en keuze
van de vestigingsplaats

AFDELING 1

Recht op inschrijving

ONDERAFDELING 1

Beginsel

Artikel III.1

§ 1, eerste zin

Deze bepaling verankert een principieel inschrijvingsrecht in de gekozen school. Dit recht is een basisoptie uit de beleidsnota 1999-2004 : “De Vlaamse regering beschouwt het recht op inschrijving als een fundamenteel en in beginsel onvoorwaardelijk recht, dat in alle onderwijsinstellingen zal worden gewaarborgd”.

Deze rechtspolitieke optie bouwt voort op :

- de *juridische plicht*, ingevolge de onder 1.3 besproken richtlijn, om “alle wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die met het beginsel van gelijke behandeling in strijd zijn” af te schaffen en om er zorg voor te dragen dat “alle met het beginsel van gelijke behandeling in strijd zijnde bepalingen in individuele of collectieve contracten of overeenkomsten, [...] regels die gelden voor verenigingen met of zonder winstoogmerk [...]” nietig verklaard worden. Deze richtlijn verstevigt talrijke verdragsteksten die het recht waarborgen op onderwijs zonder discriminatie op grond van ras, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming⁷. In het interne recht wordt dergelijke discriminatie overigens reeds strafbaar gesteld door de artikelen 2 en 4 van de Antiracismewet, die zowel op het officieel als het vrij onderwijs van toepassing is ;

⁷ Zie bv. artikel 5, e, V, Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie ; artikel 2 Eerste Aanvullend Protocol juncto artikel 14 EVRM ; artikel 13 juncto artikel 2.2 IVESCR en artikel 28-29 juncto artikel 2.1 Verdrag inzake de rechten van het kind.

- de *feitelijke vaststelling* dat nooit expliciet op basis van herkomst wordt geweigerd. Een decretale tekst die het weigeren op basis van ras, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming uitdrukkelijk verbiedt, is dan ook weinig effectief. Scholen die een cultureel homogeen beleid willen voeren, zullen steeds andere weigeringsgronden inroepen ;
- de *feitelijke vaststelling* dat het huidige weigeringsrecht in een aantal gevallen haaks komt te staan op de leerplichtwetgeving. Ten gevolge van weigeringen raakt een aantal leerlingen de eerste maanden van het schooljaar niet ingeschreven in een school ;
- de *maatschappelijke wenselijkheid* van een veralgemeend inschrijvingsrecht in gefinancierde en gesubsidieerde scholen.

Ten eerste krijgen door dit beginsel niet alleen allochtone kinderen, maar ook kansarme autochtone kinderen een gewaarborgd recht op toegang tot alle scholen.

Ten tweede vertoont het grondrechtencontentieux de voorbije decennia twee belangrijke evoluties. In verschillende juridische deelsectoren merken we een consequente en fundamentele aandacht voor “consumentenrechten”. Onder invloed van het internationaal recht worden grondrechten meer en meer “gesocialiseerd”, wat inhoudt dat de overheid een zorgplicht heeft met betrekking tot de verwezenlijking van een aantal vrijheden in hoofde van “zwakkere spelers”.

In onze maatschappij is informatie in meer dan één opzicht levensbelangrijk, in de meest letterlijke zin van het woord. Bijna clichématig kan worden gewezen op het vitaal belang voor de economie sinds de derde industriële revolutie. Ook bij de maatschappelijke en culturele ontplooiing (cfr. artikel 23 van de Grondwet) speelt informatie echter een essentiële rol. In 1980 schreven Deleuze en Guattari reeds dat het moderne leven zelf bestaat uit het vergaren, selecteren en classificeren van gegevens en gedachten, in functie van een persoonlijk project⁸.

In het licht van deze gewijzigde maatschappelijke werkelijkheid is het de verantwoordelijkheid van de overheid en de schooloverheden om er

⁸ G. DELEUZE en F. GUATTARI, Mille Plateaux, Paris, Les éditions de minuit, 1980.

zorg voor te dragen dat elke onderwijsconsument ingeschreven kan worden in een school met een project dat zijn voorkeur wegdraagt.

Ten derde is het zoeken naar eigen structuren voor elke maatschappelijke groep – Vlaamse scholen naast concentratiescholen, scholen voor welgestelden en scholen voor kansarmen, ... – nefast voor de integratie van allochtonen en kansarme autochtonen én voor de leefbaarheid van het Vlaamse onderwijsbestel. Interactie met minderheden heeft immers een maatschappijvernieuwend potentie maar laat ook toe dat zowel meerderheidsgroepen als minderheden door de “core values” van ons democratisch bestel worden genormeerd⁹. Een emancipatoire school laat binnen haar poorten dan ook een subtiel samenspel van culturen en subculturen toe.

Om diversiteit in scholen te bevorderen, werd totnogtoe de weg van het spreidingsbeleid gevolgd. Dit spreidingsbeleid heeft voor de leerling dwingende gevolgen, maar de afspraken binnen dit beleid zijn voor de onderwijsverstrekkers eerder vrijblijvend van aard.

Het dwingend karakter van de spreiding ten aanzien van leerlingen is zoals aangegeven onder 1.2 juridisch betwistbaar. De internationaalrechtelijke bepalingen inzake non-discriminatie gaan vooreerst uit van een zeer formele, individuele benadering. Hoe lovenswaardig de motieven van een spreidingsbeleid ook mogen zijn, als dit beleid feitelijk ten gevolge heeft dat de uitoefening, op gelijke voet, van fundamentele rechten en vrijheden aangetast wordt, dan kan er (ondermeer) sprake zijn van een schending van artikel 2, lid 1, sub a en artikel 5 van het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie¹⁰. Overigens kan een ongenueanceerd spreidingsbeleid de vervulling van de leerplicht materieel onmogelijk maken (*zie boven*).

Een op louter interscolaire vrijwilligheid gebaseerd spreidingsbeleid heeft in een aantal geval-

len weinig slagkracht. In Nederland is zelfs sprake van een “failliet”¹¹. Aan Vlaamse zijde werd, ondanks de positieve verworvenheid van het netoverschrijdend overleg, weinig werk gemaakt van een actief toelatingsbeleid (zie punt 1.2). Een stelsel waarbij weigering in het ene net op zekere hoogte kan, en in het andere net (omwille van het administratief beginsel van de benuttingsgelijkheid) niet, is overigens bijzonder belastend in de context van een lokale overeenkomst.

Het decreet kiest daarom voor een streven naar culturele verscheidenheid in het onderwijs op basis van stimulering en informatievoorziening. Binnen de beschreven overlegplatforms kunnen daarover bindende afspraken worden gemaakt, die bijvoorbeeld de verbintenis kunnen inhouden om een minimum aantal kansarme leerlingen te aanvaarden (artikel IV.4 *jo.* artikel VIII.5 en VIII.14). Binnen de perken van artikel III.4 kan een leerling worden doorverwezen, zonder dat het recht op onderwijs van deze leerling evenwel mag worden geschaad. De leerling dient dus te worden ingeschreven totdat hij door bemiddeling binnen een lokaal overlegplatform in een andere school wordt ingeschreven. Een veralgemeend inschrijvingsrecht is met andere woorden een eerste, kritische succesfactor voor het welslagen van het uitgetekende *commitment*-model omtrent gelijke kansen in het onderwijs.

Artikel III.1

§ 2, tweede zin

Het Kinderrechtenverdrag geeft aan dat een evenwicht moet worden gezocht tussen het recht van het kind om zelf keuzes te maken (uiteraard rekening houdend met zijn ontwikkelende vermogens) en de verantwoordelijkheden, rechten en plichten van de ouders inzake leiding en begeleiding bij het maken van keuzes.

Minderjarigen vanaf 12 jaar, die niet meer als “infans” kunnen worden beschouwd, worden om die reden betrokken bij de keuze van de school. Artikel III.7, eerste lid voert een gelijkaardige maatregel in voor wat betreft de keuze van de vestigingsplaats.

⁹ W. WIELEMANS, “Onderwijsrecht en minderheden tussen orde en chaos”, T.O.R.B. 1994-95/5-6, 342 e.v. Het is in dit licht ook belangrijk te wijzen op het rapport van het Nederlandse Sociaal Cultureel Planbureau met als titel “Concentratie en segregatie” (TESSER e.a., 1995). In dit rapport wordt als belangrijkste oorzaak voor dalende schoolprestaties het gebrek aan sociale verscheidenheid naar voor geschoven.

¹⁰ Cfr. M. BANTON, *International Action Against Racial Discrimination*, Oxford, 1996, 65.

¹¹ Zie bv. H.J. WINTER, “Beleid spreiding allochtone leerlingen failliet”, *Schooljournaal* 1997, nr. 9, 12 e.v.

Aangezien deze betrokkenheid van de minderjarige een inherent onderdeel uitmaakt van de gemeenschapsbevoegdheid inzake onderwijskeuze (artikel 127, § 1, 2° GW)¹², worden de regelingen hieromtrent bij decreet van de Vlaamse Gemeenschap aangenomen, ongeacht artikel 5, § 1, II, 6°, a) B.W.H.I.¹³.

Artikel III.1

§ 2, eerste lid

Deze bepaling herneemt voor het ganse leerplicht-onderwijs artikel 28 van het decreet basisonderwijs, dat stelt dat de ouders bij eerste inschrijving schriftelijk worden geïnformeerd over het pedagogisch project van de school. Er wordt toegevoegd dat de ouders eveneens op de hoogte worden gebracht van de inhoud van het schoolreglement (cfr. artikel 37, § 4 decreet basisonderwijs en artikel 58 van het besluit van de Vlaamse regering van 13 maart 1991 betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs) en dat tevens de leerling moet worden geïnformeerd. De bepaling garandeert dat de ouders en de leerling volledig op de hoogte zijn van hun rechten en plichten ten aanzien van de school.

De inrichtende macht bepaalt zelf de wijze waarop de ouders en de leerling de voorgeschreven inlichtingen krijgen.

Vanzelfsprekend moeten zowel het pedagogisch project als het schoolreglement een aantal grondrechten eerbiedigen. Essentieel daarbij is vooral de naleving van het kinderrechtenverdrag (voornamelijk de artikelen 28 en 29). Als voornaamste rechten moeten worden aangemerkt :

- de gelijke behandeling van de leerlingen in de school,
- het handhaven van discipline op een menselijke manier en
- het recht op onderwijs dat respect ontwikkelt voor de culturele en nationale waarden van het kind zelf en van anderen.

¹² Adv. R.v.St. (afd. Wetg.), VI. Parl., 1996-97, 451/5, 9 e.v.

¹³ Vgl. Arbitragehof, nr. 76/2000, 21 juni 2000, B.4.1.

Artikel III.1

§ 2, tweede lid

De rechtsverhouding tussen onderwijsverstrekker en onderwijsconsument komt in het vrij onderwijs tot stand door een toetredingsovereenkomst. De inschrijving van een leerling is dan ook afhankelijk van het voorafgaand akkoord van de ouders met het pedagogisch project en het schoolreglement. Zonder dergelijk akkoord kan de toetredingsovereenkomst niet tot stand komen.

In het officieel onderwijs komen onderwijsconsumenten als gebruikers van een organieke openbare dienst in een reglementair verband met de school te staan. De inschrijving door de inrichtende macht wordt daar als een eenzijdige rechtshandeling beschouwd. Door die rechtshandeling valt men onder de vigerende regels en het pedagogisch project van de school. Om rechtsgeldig te zijn, moet de eenzijdige rechtshandeling in hoofde van de inrichtende macht wel door de ouders worden aanvaard. Dit betekent logischerwijs dat een inschrijving pas kan worden genomen indien de ouders hun instemming betuigen met het schoolreglement en het pedagogisch project van de school.

In beide gevallen dienen de ouders met andere woorden in te stemmen met het schoolreglement en het pedagogisch project, zij het dat deze instemming juridisch anders wordt gekwalificeerd.

Het algemeen karakter van het recht op inschrijving verhindert dat de inrichtende macht aan de schoolpoort zelf discretionair oordeelt wie al dan niet aan het reglement en het project zal kunnen voldoen. Elke leerling krijgt aldus een faire kans om onderwezen te worden binnen het pedagogisch en onderwijskundig kader waarvoor de ouders uitdrukkelijk kiezen.

Samenvattend kan worden gesteld dat, ongeacht de aard van de juridische verhoudingen binnen de school :

- een inschrijving pas tot stand komt indien de ouders instemmen met het schoolreglement en het pedagogisch project van de school ;
- de leerling en zijn ouders na de inschrijving gehouden zijn tot de naleving van het pedagogisch project en het schoolreglement.

De inrichtende macht bepaalt op welke manier akte wordt genomen van de instemming door de ouders.

ONDERAFDELING 2

Weigering

Artikel III.2

Dit artikel bevestigt het algemeen beginsel dat de overheid toelatingsvoorwaarden kan opleggen (zie artikel II.1, 5°).

Het beginsel dat leerlingen die niet aan de toelatingsvoorwaarden voldoen, geweigerd moeten worden, doet geen afbreuk aan het recht van secundaire scholen om overeenkomstig artikel 48, 2° van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II vrije leerlingen te aanvaarden.

Artikel III.3

Een inrichtende macht kan om twee redenen beslissen om een leerling niet in te schrijven :

- 1° wanneer de betrokken school of studierichting niet over de materiële ruimte beschikt om op gezonde en veilige wijze nog meer leerlingen op te nemen. Dit is een vertaling van het overmachtsbeginsel, die algemeen wordt aanvaard¹⁴. De inrichtende macht schat zelf in wanneer de school “vol” is ; zij houdt daarbij rekening met de vigerende regelgeving inzake veiligheid en hygiëne. Het weigeren van leerlingen wegens plaatsgebrek kan echter niet enkel dienen om “ongewenste” leerlingen buiten te houden. Om die reden bepaalt artikel III.5 dat het verloop van de aanmeldingen en inschrijvingen van een school die deze weigeringsgrond inroept, gecontroleerd kan worden door het departement Onderwijs ;
- 2° wanneer de leerling het vorige of het daaraan voorafgaande schooljaar om disciplinaire redenen werd weggezonden. De Raad van State aanvaardde in het arrest-Mossaïd een weigering van een disciplinair weggezonden leerling in het officieel onderwijs¹⁵. Deze uitspraak wortelt in de overtuiging dat een uitsluiting wezenlijk kan zijn om de rechten van de andere groepsleden veilig te stellen¹⁶. We komen aldus tot een wei-

geringsgrond, die volgens sommigen ook zonder uitdrukkelijke wettekst moet worden aanvaard : als samenleven in een bepaalde groep niet langer mogelijk is, kan een inschrijving worden geweigerd¹⁷. In de literatuur is er echter terecht op gewezen dat zo'n motivering voor een school waar de leerling nog nieuw is, allerm minst evident is en aanleiding kan geven tot vooroordelen en willekeur¹⁸. In het artikel wordt dan ook volgende optie genomen : een inrichtende macht kan een definitief uitgesloten leerling weigeren, op voorwaarde dat hij tijdens één van de twee vorige schooljaren uit de school van aanmelding werd uitgesloten.

ONDERAFDELING 3

Doorverwijzing

Artikel III.4

Een school kan een leerling tijdens een *intake*-gesprek oriënteren naar een andere school, studierichting, onderwijsvorm ... aan de hand van objectieve informatie. Deze oriëntering gebeurt op vrijwillige basis ; de leerling is er niet door gebonden en behoudt het recht op inschrijving in de school.

In het belang van de leerling en van de school voorziet het artikel in twee nuancerings op deze regel. In de omschreven gevallen moet de leerling weliswaar worden ingeschreven, maar de school kan – na de inschrijving – een beroep doen op het bevoegde lokaal overlegplatform (zie verder artikel V.1) om een andere school te vinden voor de leerling. Krachtens artikel IV.4, 5° behoort het overigens tot de bevoegdheden van deze overlegplatforms om concrete afspraken te maken over de opvang van doorverwezen leerlingen.

Beide nuancerings betreffen het gewoon onderwijs en worden opgevat als volgt :

- De eerste nuancering betreft het geval waarin een inrichtende macht van een school voor gewoon onderwijs oordeelt dat de draagkracht van de school onvoldoende is om een leerling met een zware handicap optimaal te ondersteunen.

¹⁴ Cfr. R. VERSTEGEN, o.c., 104-105 en 107.

¹⁵ R.v.St., Mossaïd, nr. 67.287, 2 juli 1997.

¹⁶ R.v.St., Pesch, nr. 26.749, 12 augustus 1991 ; cfr. (voor het vrij onderwijs) Luik, 23 april 1987, J.T. 1987, 446-447.

¹⁷ R. VERSTEGEN, o.c., 129 en auditeur Ph. BOUVIER, verslag bij R.v.St., Aziz, nr. 47.031, 27 april 1994.

¹⁸ J. SAMBON, “Le droit à l’enseignement”, Rev. dr. Commun. 1996, 19-20.

Een zware (veelal multifunctionele) handicap is een stoornis die een zeer specifiek aanbod inzake onderwijs, verzorging en therapie vereist.

Leerlingen met bijzondere onderwijsbehoeften hebben weliswaar een principieel recht op toegang tot het gewoon onderwijs, maar het is evident dat de grenzen van de zorgbrede werking van de school daarbij niet mogen worden overschreden.

De draagkracht van de school wordt beoordeeld door de inrichtende macht, die daarbij rekening houdt met de beschikbare ondersteunende maatregelen – zoals de extra middelen omschreven in hoofdstuk VI, de GON-ondersteuning. De inrichtende macht wint tevens het advies van het centrum voor leerlingenbegeleiding in. Het moet duidelijk zijn dat deze nuancering niet tot gevolg kan hebben dat de toegang in het kader van het geïntegreerd onderwijs wordt bemoeilijkt.

De noodzaak van een zorgvuldig *intake*-gesprek moet in dit geval duidelijk onderschreven worden. Redelijkerwijs kan de inrichtende macht de doorverwijzingsgrond slechts invoeren indien zij de ouders voorafgaand aan de inschrijving haar standpunt heeft bekendgemaakt.

- De tweede nuancering voorziet in een beschermd statuut voor multiculturele (juister : “taalheterogene”) scholen en maakt een herprofileringsbeleid voor concentratiescholen mogelijk.

De nuancering kan worden ingeroepen door scholen die een vrij grote anderstalige schoolbevolking hebben en in hun schoolbeleid en -praktijk een bijzondere aandacht voor deze groep aan de dag leggen. Zij kunnen een vooropgestelde verhouding tussen de anderstalige schoolbevolking en de Nederlandstalige schoolbevolking vrijwaren door

- elke bijkomende leerling waarvan de thuistaal niet het Nederlands is of
- elke bijkomende leerling waarvan de thuistaal wél het Nederlands is,

door te verwijzen.

Deze mogelijkheid vertrekt vanuit twee vaststellingen. Ten eerste zijn multiculturele scholen beschermenswaardig aangezien zij enerzijds alle leerlingen voorbereiden op een open, multicul-

turele maatschappij en anderzijds een perfect kader creëren voor integratie en emancipatie. Ten tweede bestaan er aanwijzingen dat concentratiescholen, ondanks de inspanningen en de expertise van de schoolteams, nadelige gevolgen kunnen hebben voor de onderwijsprestaties van de leerlingen. Dit kan ondermeer worden verklaard door het ontbreken van het voordeel van een goed Nederlands sprekende meerderheid.

De keuze voor het criterium “de thuistaal is niet het Nederlands” wordt gegrond op het feit dat het niet beheersen van de onderwijstaal onmiskenbaar een bijkomende belasting betekent voor de leerkracht die bij de leerlingen een aantal onderwijsdoelen moet bereiken.

De thuistaal is de taal die gebruikt wordt voor de gangbare communicatie in het gezin, bewezen door een verklaring op eer door de ouders. Leerlingen die in het bezit zijn van een getuigschrift basisonderwijs, worden beschouwd als leerlingen waarvan de thuistaal het Nederlands is. Deze leerlingen hebben reeds blijk gegeven van een vlotte kennis van de Nederlandse taal.

Concreet kan de doorverwijzingsmogelijkheid slechts worden gebruikt indien :

- a) taalvaardigheidsonderwijs Nederlands deel uitmaakt van de schoolpraktijk en het nascholingsbeleid van de school. Dit kan ondermeer blijken uit :
 - het beschikken over en het gebruiken van observatie- en toetsingsinstrumenten om de taalvaardigheid van de leerlingen in kaart te brengen en op te volgen ;
 - een preventieve aanpak van taalproblemen en remediërend taalonderwijs (via bv. klasinterne differentiatie) ;
 - het bewust omgaan met taal in alle vakken ;
 - het werken aan de betrokkenheid van ouders op het taalonderwijs en de taalverwerving van hun kinderen ;
- b) de school een werking ontplooit met ouders van leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is. De school ontwikkelt met andere woorden initiatieven om deze ouders meer bij de school te betrekken. Die initiatieven kunnen onder meer gericht zijn op het verschaffen van inzicht in de onderwijsstruc-

turen en de gevolgen van bepaalde keuzes en beslissingen daarin. De ouders kunnen tevens worden ondersteund om participatie en inspraak in de school te bevorderen. Wetenschappelijk onderzoek beklemtoont de zeer grote effecten van ouderbetrokkenheid op de onderwijsprestaties van de leerlingen¹⁹;

- c) de verhouding anderstalige leerlingen/totaal aantal leerlingen in de school ten minste 10% hoger is dan dezelfde verhouding, berekend over alle scholen in het werkingsgebied van het bevoegde lokaal overlegplatform. De eerste verhouding moet dan wel hoger zijn dan 20%. Het werkingsgebied van een lokaal overlegplatform valt samen met de gemeente; de Vlaamse regering kan van dit beginsel echter afwijken (artikel IV.2).

De verhouding binnen het werkingsgebied wordt in principe berekend door het lokaal overlegplatform (artikel IV.4, 4°). De Vlaamse regering voorziet in een overgangsmaatregel voor gebieden waar in een eerste fase nog geen platform wordt geïnstalleerd.

Het lokaal overlegplatform kan binnen het werkingsgebied verschillende verhoudingen berekenen wanneer het vaststelt dat binnen het werkingsgebied verschillende deelgebieden bestaan met een zeer afwijkende demografische samenstelling.

In het secundair onderwijs bestaat een onevenwicht in de spreiding van allochtonen en kansarme autochtonen over de studierichtingen. De verhoudingen worden er dan ook berekend binnen het vergelijkbaar structuuronderdeel.

In het secundair onderwijs kan deze doorverwijzingsgrond niet worden ingeroepen voor inschrijvingen in een onthaaljaar of een structuuronderdeel dat binnen het werkingsgebied van het lokaal overleg slechts in één school wordt aangeboden.

ONDERAFDELING 4

Gezamenlijke bepalingen

Artikel III.5

Bij een weigering omwille van een “volle” school of bij een doorverwijzing van een leerling waarvan de thuistaal niet het Nederlands is, controleren de verificatiediensten van het departement Onderwijs het verloop van de aanmeldingen en de inschrijvingen van de school. Deze maatregel wil voorkomen dat :

- na het inroepen van de weigeringsgrond probleemloos andere leerlingen worden ingeschreven ;
- de doorverwijzingsgrond niet wordt ingeroepen ten aanzien van later ingeschreven anderstalige leerlingen.

Desgevallend kan op basis van deze controle een bedrag worden teruggevorderd of ingehouden op de werkingsmiddelen van de school (artikel V.3).

Artikel III.6

Een inrichtende macht die een weigerings- of doorverwijzingsgrond inroept, moet dat bij aangetekend schrijven meedelen en motiveren aan de ouders van de leerling en aan de voorzitter van het lokaal overlegplatform. De beslissing moet binnen twee werkdagen (zaterdagen worden niet als werkdagen beschouwd) worden betekend.

De motivering omvat :

- de juridische grond van de beslissing. De inrichtende macht dient met andere woorden het decreetsartikel aan te geven dat wordt ingeroepen ;
- de feitelijke grond van de beslissing. De inrichtende macht dient afdoende te onderbouwen

¹⁹ S. WOLFENDALE en J. BASTIANI (eds.), *The Contribution of Parents to School Effectiveness*, London, David Fulton, 2000.

dat dit decreetsartikel op basis van de concrete feiten kan worden ingeroepen.

Op hun vraag krijgen de ouders mondelinge toelichting bij de beslissing van de inrichtende macht.

AFDELING 2

Keuze van de vestigingsplaats

Artikel III.7

Om te vermijden dat kansarme leerlingen in afzonderlijke vestigingsplaatsen worden ondergebracht, wordt het beginsel ingeschreven dat de inrichtende macht de leerling onderbrengt in de vestigingsplaats van keuze. Een segregatiebeleid binnen een school zou immers haaks staan op de doelstellingen en argumenten uiteengezet in het eerste lid. Inzonderheid moet ook nog worden gewezen op de talrijke internationale verdragen (o.m. art. 13 IVECSR en art. 29, 1.B Kinderrechtenverdrag) die wijzen op de verantwoordelijkheid van de overheid en het onderwijs inzake mensenrechteneducatie. Dit zou een loze bepaling zijn wanneer de school zelf niet open zou staan voor sociale verscheidenheid²⁰.

Het is evident dat inrichtende machten door deze maatregel niet verplicht kunnen worden om de totaliteit van hun onderwijsaanbod in elke vestigingsplaats aan te bieden. De inrichtende machten blijven dus vrij om hun onderwijsaanbod naar goeddunken te structureren.

De inrichtende machten kunnen afwijken van deze bepaling :

- om materiële redenen, wanneer de veiligheid van de leerlingen in de vestigingsplaats in het gedrang zou worden gebracht. Bij het vaststellen van deze materiële redenen wordt vanzelfsprekend rekening gehouden met de vigerende regelgeving inzake veiligheid en hygiëne ;
- om te vermijden dat *de facto* gesegregeerde vestigingen ontstaan. Deze uitzondering wil de doelstelling zelf van het artikel vrijwaren. "Schoolinterne" verwijzingen zijn mogelijk om de relatieve aanwezigheid in de vestigingsplaatsen met een groot aantal anderstaligen meer af

te stemmen op de relatieve aanwezigheid op schoolniveau. De school dient bij dergelijke verwijzingen uiteraard rekening te houden met een aantal variabele factoren, zoals de afstand tussen de woonplaats van de leerling en de aangewezen vestigingsplaats.

HOOFDSTUK IV

Institutionele bepalingen

AFDELING 1

De lokale overlegplatforms

ONDERAFDELING 1

Oprichting en samenstelling

Artikel IV.1, VIII.5, VIII.6, VIII.14 en VIII.15

Een effectief gelijkekansenbeleid in het onderwijs berust voor een groot deel op een lokale dynamiek. De wetenschappelijke evaluatie van het non-discriminatiebeleid schrijft : “Uit het onderzoek bleek er een duidelijke samenhang tussen interculturalisering in scholen en lokale sociale evoluties. Om deze evoluties een kans te geven zou het huidige top-down beleid moeten vervangen worden door een meer lokaal gedragen beleid. Het is dan ook aan te bevelen naar de toekomst meer autonomie te geven aan het plaatselijk overleg dat verbanden kan leggen met andere beleidsterreinen zoals huisvesting en mobiliteit”²¹. Het decreet wil de overleggroepen die voortvloeien uit de non-discriminatieverklaring daarom een nieuw élan geven.

Lokale overlegplatforms worden voortaan overgans Vlaanderen opgericht. Er worden overlegplatforms voor het basisonderwijs en overlegplatforms voor het secundair onderwijs opgericht.

De deelname aan zo'n overlegplatform wordt dermate essentieel geacht, dat deze deelname wordt opgenomen in de financierings-/ subsidiëeringsvoorwaarden voor scholen en centra voor leerlingenbegeleiding.

²⁰ Vgl. Brussel, 21 februari 1996, R.W. 1996-97, 260-262.

²¹ M. JANSSENS, Chr. KESTELOOT en M. VERLOT, o.c., “Conclusies en voorstellingen”, 48.

Vanzelfsprekend is deze deelname slechts verplicht wanneer het lokaal overlegplatform door de overheid wordt ondersteund. De verplichte deelname geldt dus enkel in de (geleidelijk in aantal toeneemende) prioritaire gemeentes of regio's, bedoeld in artikel IV.2, § 2.

Om de slagkracht van de overlegplatforms te verhogen, wordt ook de correcte samenwerking binnen een lokaal overlegplatform expliciet in de financierings-/subsiëeringsvoorwaarden opgenomen. Scholen zijn met andere woorden gehouden de afspraken die op basis van artikel IV.4 worden gemaakt te honoreren.

Wanneer een school niet deelneemt aan een lokaal overlegplatform of dit overlegplatform manifest belemmert om zijn decretale bevoegdheden uit te oefenen, een financiële sanctie opleggen kan de Vlaamse regering (een deel van) de werkingsmidelen inhouden/terugvorderen.

Artikel IV.2, § 1

Deze paragraaf behoeft geen commentaar.

Artikel IV.2, § 2

De Vlaamse regering legt een timing vast volgens dewelke lokale overlegplatforms worden opgericht. Vanaf 2002-2003 worden alleszins de gemeenten waar een non-discriminatieakkoord werd afgesloten als prioritair beschouwd.

De timing bepaalt vanaf wanneer :

- een overlegplatform ondersteund wordt door een door de regering voorziene deskundige (artikel IV.3, § 3) ;
- de deelname aan het overlegplatform als financierings-/subsiëeringsvoorwaarde wordt beschouwd (artikel VIII.5, VIII.6, VIII.14 en VIII.15).

Vanzelfsprekend staat niets eraan in de weg dat ook in niet-prioritaire gemeenten of regio's lokale overlegplatforms worden opgericht. Indien deze aan de decretale bepalingen voldoen, kunnen zij alle decretale bevoegdheden uitoefenen.

Artikel IV.3, § 1

De wetenschappelijke evaluatie van het non-discriminatiebeleid stelt : “om het plaatselijk overleg een reële kans op slagen te geven moeten alle belanghebbenden van bij de opstartfase als volwaardige partners betrokken worden. Dit geldt met klem voor de allochtone groepen. Vervolgens zou het non-discriminatiebeleid meer lokaal vorm moeten krijgen om beter in te spelen op de complexiteit van het thema”²².

De deelnemers aan het lokaal overlegplatform worden daarom niet beperkt tot de onderwijswereld ; er worden ook andere partijen betrokken die het thema kunnen beïnvloeden.

Concreet bestaat een lokaal overlegplatform uit vertegenwoordigers van :

- de onderwijswereld. De directies en inrichtende machten van alle scholen en centra voor leerlingenbegeleiding binnen het werkingsgebied zeten in het lokaal overlegplatform. Uiteraard kunnen de inrichtende machten de directies mandateren om op te treden als hun vertegenwoordiger. Wanneer leerlingenstromen bestaan tussen scholen binnen het werkingsgebied en scholen voor buitengewoon onderwijs buiten het werkingsgebied, worden de directies en inrichtende machten van deze laatste scholen eveneens bij het overleg betrokken. De noodzaak van deze werkwijze ligt in het feit dat allochtone en kansarme autochtone kinderen nog te vaak onterecht worden doorverwezen naar het buitengewoon onderwijs ;
- het personeel. Het gelijkekansenbeleid heeft uiteraard een aantal personeelsgevolgen (nascholing, taalvaardigheidsonderwijs,...). Vertegenwoordigers van een vakbond moeten dan ook een stem krijgen binnen het lokaal overleg ;
- ouders en (voor het secundair onderwijs) leerlingen. Ouders en leerlingen zijn vandaag slechts in zeer beperkte mate op de hoogte van de non-discriminatieverklaring. Zij zijn nochtans belangrijke actoren met betrekking tot evoluties in de samenstelling van de schoolpopulatie. Door ze structureel bij het overleg te betrekken, kunnen ze omtrent het gelijkekansenbeleid worden gesensibiliseerd. Concreet gaat

²² M. JANSSENS, Chr. KESTELOOT en M. VERLOT, o.c., “Conclusies en voorstellingen”, 47.

het om vertegenwoordigers van erkende ouderverenigingen en leerlingenraden ;

- lokale socio-economische en/of -culturele partners. Hierdoor krijgt het overleg een ruim maatschappelijk draagvlak ;
- allochtone en kansarme autochtone gemeenschappen en de integratiesector. Een kritische succesfactor voor het lokaal overleg is een gezamenlijke probleemdefiniëring en -aanpak door onderwijsverstrekkers én doelgroep. De betrokken verenigingen moeten erkend zijn door de Vlaamse of lokale overheid ;
- onthaalbureaus. De onthaalbureaus zullen door het decreet betreffende het Vlaamse inburgeringsbeleid een coördinerende rol spelen in het inburgeringstraject van minderjarigen. Hun betrokkenheid bij een overlegplatform is daartoe essentieel.

Om de aanstelling van de vertegenwoordigers van een aantal organisaties te coördineren, worden Vlaamse overkoepelende instanties aangezocht. Deze instanties kunnen een rol spelen in het overleg dat omtrent de implementatie van het decreet zal worden georganiseerd (zie verder). Voor wat betreft de integratiesector wordt bijvoorbeeld gedacht aan het Vlaams Minderhedencentrum. Het in het Minderhedendecreet uitgetekende Forum kan bijvoorbeeld samen met de betrokken federaties instaan voor de aanduiding van vertegenwoordigers van migrantenverenigingen.

De deskundige bij het lokaal overlegplatform roept alle partners voor de eerste maal samen, met uitzondering van de vertegenwoordigers van de lokale socio-culturele en/of -economische partners. Deze worden bij deze eerste samenkomst door de andere partners aangeduid.

De opstart van een lokaal overlegplatform mag niet worden verhinderd door een tekort aan kandidaten. Bij gebrek aan andere participanten dan de onderwijsinstellingen en centra voor leerlingenbegeleiding, is het overlegplatform dan ook rechtsgeldig samengesteld. Het woord “gebrek” duidt op de afwezigheid van bepaalde participanten in het deelgebied of op het feit dat mogelijke participanten niet bereid zijn deel uit te maken van het overlegplatform.

Op Vlaams niveau zal in een overleg worden voorzien tussen vertegenwoordigers van de verschillende partners bij de overlegplatforms. Op die manier

kan de implementatie van de bepalingen inzake het recht op inschrijving en inzake de lokale overlegplatforms op macroniveau worden besproken.

Artikel IV.3, § 2

De voorzitter leidt de vergaderingen en treedt bemiddelend op. Hij wordt aangesteld door de Vlaamse regering, na overleg met het lokaal overlegplatform. Hij is tevens onderworpen aan een aantal onverenigbaarheden. Dit garandeert dat hij met het nodige gezag zijn functie kan uitoefenen en voldoende onafhankelijk is om voor elke partij aanvaardbaar te zijn. Als aangestelde van de centrale overheid vervult hij ook een sleutelrol in de relaties met andere instanties zoals de Commissie inzake leerlingenrechten.

Artikel IV.3, § 3

De Vlaamse regering voorziet in de ondersteuning van de lokale overlegplatforms door een deskundige. Deze vervult zowel een organisatorische als een inhoudelijke rol, die wordt vastgelegd in het huiselijk reglement.

De deskundige levert onder meer de nodige know-how inzake “good practices” binnen een gelijkkansenbeleid en het omgaan met een statistisch apparaat inzake leerlingenstromen.

De Vlaamse regering bepaalt de aanwervings- en functioneringsvoorwaarden voor de deskundige. Een belangrijk element van de functioneringsvoorwaarden moet bestaan uit een duidelijke deontologische werkingscode.

Artikel IV.3, § 4

De gemeente vervult omwille van haar bevoegdheden inzake welzijn, mobiliteit, huisvesting e.d. een belangrijke adviserende rol in het overlegplatform. Deze adviesfunctie kan slechts worden vervuld door een persoon die niet optreedt in de hoedanigheid van de vertegenwoordiger van de gemeente als inrichtende macht.

In het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad is deze adviseur een vertegenwoordiger van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

ONDERAFDELING 2

Bevoegdheid

Artikel IV.4

Dit artikel legt een aantal thema's vast waarrond een lokaal overlegplatform dient te werken.

Ten eerste dient een overlegplatform een omgevingsanalyse inzake ongelijke onderwijskansen op te maken. Deze analyse houdt onder meer rekening met de bestaande leerlingenstromen en de doorstroming naar het secundair, respectievelijk hoger onderwijs. De analyse laat toe om een gemeenschappelijke probleemdefiniëring op te maken en een efficiënt statistisch apparaat inzake leerlingenstromen op te zetten. Om deze analyse te kunnen laten slagen, wordt een informatieplicht bij de scholen ingevoerd.

Ten tweede maakt een overlegplatform afspraken over de essentiële doelstellingen van het decreet : het realiseren van optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen, het vermijden van uitsluiting, segregatie en discriminatie en het bevorderen van sociale cohesie. Het mag immers duidelijk zijn dat de decretaal uitgetekende procedure inzake doorverwijzing slechts als uitzonderingsprocedure bedoeld is. Het komt in de eerste plaats aan het overlegplatform toe om via klare afspraken over ieders verantwoordelijkheid, informatievoorziening en sensibilisering te komen tot evenwichtig samengestelde scholen. In deze afspraken kan een actief toelatingsbeleid voor zgn. "witte scholen" een voorname rol spelen.

Ten derde legt een overlegplatform een traject vast inzake de toeleiding naar het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers. Dit traject wordt ingepast in de globale trajectbegeleiding van minderjarige nieuwkomers, waarvan de coördinatie berust bij de aan het overleg participerende onthaalbureaus.

Ten vierde staat een overlegplatform in voor het berekenen van de relatieve aanwezigheid – in de scholen van het werkingsgebied – van leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is (cfr. artikel III.4, 2°, derde lid, derde streepje).

Ten vijfde bemiddelt een lokaal overlegplatform na een weigering of doorverwijzing van een leerling tussen de scholen binnen het werkingsgebied (cfr. artikel V.1). Ook wanneer de Commissie een wei-

geringsbeslissing van een school gegrond acht, treedt het lokaal overlegplatform op als bemiddelende instantie en (cfr. artikel V.5). Het overlegplatform neemt – als forum dat vertrouwd is met de eigen, lokale situatie – de bemiddelende functie over van de bestaande beoordelings- en bemiddelingscommissie in het kader van de non-discriminatieverklaring.

Ten zesde legt een overlegplatform de werkingsprincipes van dergelijke bemiddeling vast. Het overlegplatform bepaalt daarbij ondermeer welke school instaat voor de opvang van een (overeenkomstig de bepalingen van het decreet) geweigerde of doorverwezen leerling.

ONDERAFDELING 3

Werking

Artikel IV.5

De werking van een lokaal overlegplatform wordt geregeld in een huishoudelijk reglement, waaraan de Vlaamse regering een aantal minimumeisen inzake vorm en inhoud kan stellen. Het is bijvoorbeeld belangrijk dat het huishoudelijk reglement aangeeft welke de manier van besluitvorming is, welke de taak is van de deskundige en welke fasen een overleg doorloopt (bv. inputfase, probleemdefiniëring en probleemoplossing). Het huishoudelijk reglement bepaalt alleszins dat de verschillende participanten elkaar moeten toelaten om hun functie in het overleg uit te oefenen (vgl. artikel VIII.5 en VIII.14). Het reglement komt bij consensus tot stand.

De wetenschappelijke evaluatie van het non-discriminatiebeleid vergelijkt lokale overleggroepen met zoekconferenties, i.e. een methode om veranderingen in gemeenschappen tot stand te brengen door het hele systeem te betrekken bij het veranderingsproces²³. Een cruciale succesfactor voor zo'n zoekconferentie is een gedegen voorbereiding, gedragen door een kleine maar representatieve groep van vertegenwoordigers van de belangenpartijen. Het artikel schrijft dan ook voor dat in het huishoudelijk reglement een dergelijk ontwerpteam wordt omschreven. Dit team bereidt de vergaderin-

²³ M. JANSSENS, Chr. KESTELOOT en M. VERLOT, o.c., "Conclusies en voorstellingen", 49 e.v.

gen voor, maar kan ook gemachtigd worden om (deel)beslissingen te nemen.

Om de opstart van de lokale overlegplatforms te ondersteunen, zal de Vlaamse regering een model-reglement uitwerken, dat ten minste de rechten en verantwoordelijkheden van inrichtende machten en directies van scholen en centra voor leerlingen-begeleiding in het overleg vastlegt. Het bakent tevens de verhouding af tussen de "plenaire vergadering" en het bovengenoemde "ontwerpteam".

AFDELING 2

De Commissie inzake leerlingenrechten

ONDERAFDELING 1

Oprichting en samenstelling

Artikel IV.6

Het decreet creëert een autonome en niveauoverschrijdende Commissie inzake leerlingenrechten (de naamgeving duidt op het feit dat dit orgaan eveneens een rol zal vervullen binnen het decreet op de rechtspositie van de leerlingen, dat binnenkort aan het Vlaams Parlement zal worden voorgelegd).

De Vlaamse Gemeenschap, die op basis van haar bevoegdheid inzake de financiering/subsidiëring van het onderwijs een beleid inzake gelijke toegang tot het onderwijs kan voeren²⁴, moet de naleving van dit beleid ook met sancties kunnen omkleden, in de vorm van een terugvordering of inhouding van een deel van het werkingsbudget²⁵.

De Commissie is een orgaan dat binnen deze bevoegdheid moet worden gesitueerd. Zowel bij doorverwijzing (wanneer zij in "hard cases" bevraagd wordt door een lokaal overlegplatform) als bij weigering (wanneer zij gevat wordt door een klacht), vertolkt zij op basis van strikte decretale beginselen het oordeel van de financierende/subsidiërende overheid, die desgevallend een financiële sanctie kan opleggen.

²⁴ Arbitragehof, arrest nr. 25/92, 2 april 1992, 4.B.2 en nr. 85/98, 15 juli 1998, B.3.7.

²⁵ Arbitragehof, arrest nr. 19/99, 17 februari 1999, B.2.

De oprichting van de Commissie bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap wijst er op dat de Commissie een orgaan van actief bestuur is. De uitspraken van de Commissie zijn met andere woorden administratieve rechtshandelingen en geen gerechtelijke uitspraken. De proceduremogelijkheden bij de gemeenrechtelijke rechtbanken en de Raad van State blijven onverlet. De uitspraken zelf van de Commissie zijn vatbaar voor een beroep bij de Raad van State en kunnen bij wijze van exceptie van illegaliteit (art. 159 G.W.) aan de rechtsmacht van de hoven en rechtbanken worden onderworpen.

Door de organisatie van de Commissie wordt de samenhang tussen "bemiddeling" en "beoordeling" in het kader van de non-discriminatieverklaring verlaten, omdat beide gezien worden als zeer specifieke stappen, die dan best aan afzonderlijke organen worden opgedragen.

Artikel IV.7

Naast de voorzitter en de secretaris omvat de Commissie zes leden die vertrouwd zijn met de organisatie en de werking van het schoolleven. Deze leden moeten onafhankelijk kunnen oordelen. Het artikel schrijft daarom een aantal onverenigbaarheden voor.

ONDERAFDELING 2

Bevoegdheid

Artikel IV.8

Voor de precieze taak van de Commissie inzake rechtsbescherming verwijzen we naar de commentaar onder artikel V.1 t.e.m. V.5.

De Commissie adviseert en oordeelt "naar recht". Zij kan haar oordeel enkel baseren op formele regelgeving en algemene rechtsbeginselen, niet op haar eigen opportuniteitsoordeel.

De Commissie beslist "in laatste aanleg"; een beroep bij de Vlaamse regering is met andere woorden uitgesloten. De beslissingen van de Commissie zijn zelfstandige bestuurshandelingen waartegen een beroepsmogelijkheid bij de Raad van State openstaat; de Raad van State kan deze beslissin-

gen vernietigen en de tenuitvoerlegging ervan schorsen.

ONDERAFDELING 3

Werking

Artikel IV.9

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel IV.10

Dit artikel behoeft geen commentaar.

HOOFDSTUK V

Rechtsbescherming

De uitgetekende lokale overlegplatforms moeten procedures zoveel mogelijk vermijden. Via sensibilisering van ouders en goede afspraken tussen scholen kan een evenwichtige samenstelling van scholen worden nagestreefd zonder gebruik te moeten maken van de formele bepalingen van dit hoofdstuk. Om toch een eenduidige oplossing te kunnen bieden in moeilijke gevallen, wordt een procedure bij doorverwijzingen en een procedure bij weigeringen uitgetekend.

Onder “doorverwijzing” wordt enkel de doorverwijzing bedoeld onder artikel III.4 verstaan. “Weigering” beoogt zowel de gevallen waarin een formele weigeringsbeslissing voor handen is, als de gevallen waarin een niet-inschrijving niet wordt gemotiveerd.

De termijnen bij deze procedures zijn bijzonder kort. Niettemin is het wenselijk dat de overheid incentives uitwerkt om inschrijvingen vlak vóór het begin van het schooljaar te vermijden.

AFDELING 1

Doorverwijzing

Artikel V.1

Een chronologische schets van het procedureverloop ziet er als volgt uit :

- een inrichtende macht deelt haar doorverwijzingsbeslissing binnen een termijn van twee werkdagen mee aan de ouders en aan de voorzitter van het lokaal overlegplatform ;
- het lokaal overlegplatform gaat onmiddellijk en “automatisch” over tot een bemiddeling tussen de scholen in het werkingsgebied. Wanneer het platform oordeelt dat de school onterecht een doorverwijzingsgrond heeft ingeroepen, zal de bemiddeling zich vanzelfsprekend eerst richten tot de doorverwijzende school ; in het andere geval wordt bemiddeld tussen de andere scholen in het werkingsgebied. Door de bemiddeling poogt het overlegplatform binnen een termijn van tien kalenderdagen te bekomen dat de leerling ingeschreven blijft in de doorverwijzende school, respectievelijk ingeschreven wordt in een andere school. De procedure wordt volledig afgesloten indien de bemiddeling slaagt ;
- indien het lokaal overlegplatform binnen de tien dagen geen inschrijving realiseert, oordeelt de Commissie inzake leerlingenrechten binnen een termijn van vijf kalenderdagen na het verstrijken van de bemiddelingstermijn over de gegrondheid van de beslissing van de doorverwijzende school.

Indien deze beslissing ongegrond wordt geacht, blijft de leerling ingeschreven in de doorverwijzende school.

Indien deze beslissing gegrond wordt geacht, begeleidt het lokaal overlegplatform de ouders om een inschrijving in een andere school te realiseren. Deze nieuwe inschrijving moet binnen één maand na de betekening van de beslissing van de Commissie worden gerealiseerd. De

leerling blijft intussen ingeschreven in de doorverwijzende school.

Artikel V.2

Dit artikel behoeft geen commentaar.

AFDELING 2

Weigering

Artikel V.3, V.4 en V.5

De weigeringsprocedure is een procedure op klacht. Elke belanghebbende kan tegen een al dan niet formeel gemotiveerde weigering een klacht indienen. De belanghebbenden zijn in de eerste plaats de ouders van de geweigerde leerling, eventueel bij monde van de voorzitter van het lokaal overleg. Ook het departement Onderwijs, belast met de controle op het inschrijvingsverloop (artikel III.5), kan de Commissie inzake leerlingenrechten vatten wanneer de verificatiediensten vaststellen dat na een weigering op basis van artikel III.3, 1° bijkomende inschrijvingen werden genomen.

De procedure wordt bij weigering onmiddellijk bij de Commissie gevoerd. De Commissie oordeelt over het al dan niet afdoend karakter van de motivering tot weigering. Een beslissing is “afdoende gemotiveerd” indien uit de aangehaalde feiten kan worden afgeleid dat voldaan is aan artikel III.3, 1° of 2°. De toetsing door de Commissie mag niet verder gaan dan wat het decreet voorschrijft. De toetsing aan artikel III.3, 2° mag bijvoorbeeld geen inhoudelijke toetsing van de definitieve uitsluiting inhouden. Wanneer een beslissing werd gegrond op het feit dat een bijkomende inschrijving de veiligheid van de school in het gedrang zou brengen, kan de Commissie deze motivering enkel ongegrond achten wanneer wordt vastgesteld dat na de weigering bijkomende inschrijvingen werden genomen. De Commissie kan met andere woorden niet zelf oordelen vanaf hoeveel leerlingen deze veiligheid al dan niet in het gedrang komt ; de inrichtende macht beslist daarover autonoom.

Ten overvloede kan worden gewezen op het feit dat belanghebbenden die menen dat geraakt is aan hun subjectieve rechten, blijvend een beroep kunnen doen op de Raad van State en/of de gemeen-

rechtelijke rechtbanken, die hun grondwettelijke bevoegdheden kunnen uitoefenen.

Een chronologische schets van het procedureverloop ziet er als volgt uit :

- een belanghebbende dient schriftelijk (al dan niet aangetekend) een klacht in bij de Commissie. Klachten die na verloop van dertig kalenderdagen na de vaststelling van de betwiste feiten ingediend worden, zijn niet ontvankelijk ;
- de Commissie spreekt zich uit binnen een termijn van vijf kalenderdagen, die ingaat de dag na die van betekening of van poststempel ;
- de Commissie acht de weigering afdoende gemotiveerd : zo de betrokken leerling nog niet in een school is ingeschreven, realiseert het lokaal overlegplatform binnen de tien kalenderdagen na het oordeel van de Commissie een inschrijving. Het bevoegde lokaal overlegplatform is uiteraard het overlegplatform waarvan de school van aanmelding deel uitmaakt ;
- de Commissie acht de weigering niet of niet afdoende gemotiveerd : in dat geval adviseert de Commissie de Vlaamse regering om de school een financiële sanctie op te leggen. De regering beslist daarover binnen een termijn van veertien kalenderdagen. Zij beslist "in het algemeen belang" ; dat wil zeggen dat zij niet enkel de legaliteit maar ook de opportuniteit beoordeelt. Zij kan het feit dat de leerling alsnog in de school werd ingeschreven, in rekening brengen.

Het lokaal overlegplatform ondersteunt leerlingen die nog niet werden ingeschreven bij het zoeken naar een school.

De Vlaamse regering beslist over een sanctie “in het algemeen belang” ; d.w.z. dat zij een opportuniteitsoordeel kan vellen.

AFDELING 3

Gezamenlijke bepalingen

Artikel V.6

Dit is een overgangsmaatregel voor de gemeenten of regio's waar nog geen lokaal overlegplatform werd opgericht.

Artikel V.7

Dit artikel behoeft geen commentaar.

HOOFDSTUK VI

Geïntegreerd ondersteuningsaanbod

Er wordt één geïntegreerd ondersteuningsaanbod uitgewerkt voor scholen met onderwijskansarme leerlingengroepen.

De kenmerken van dit aanbod kunnen als volgt worden geschetst :

1. *een integratie van bestaande maatregelen en projecten*

Een aantal tijdelijke projecten wordt stopgezet ; de voorziene maatregelen worden gebundeld in één herkenbaar ondersteuningsaanbod :

- het tijdelijk project onderwijsvoorrang (basisonderwijs en eerste en tweede graad van het secundair onderwijs). Uitzondering wordt gemaakt voor onderwijsvoorrang in het buitengewoon onderwijs, dat bij besluit wordt bestendigd. Over het buitengewoon onderwijs dient binnen het Vlaams Parlement en de onderwijswereld een fundamentele discussie te worden gevoerd. Binnen deze discussie zal de wenselijkheid van afzonderlijke maatregelen voor kansarme leerlingen worden nagegaan. In afwachting van de conclusies van dit debat is het raadzaam de bestaande maatregelen te behouden ;
- het tijdelijk project zorgverbreding (basisonderwijs) ;
- de pilootprojecten met betrekking tot de opvang van zigeunkinderen, die sinds negen jaar lopen in drie basisscholen. Aangezien in Vlaanderen zo'n vijftig scholen tientallen zigeunkinderen opnemen, zullen al deze scholen een extra ondersteuning kunnen krijgen indien zij voldoen aan de voorwaarden voor het geïntegreerd ondersteuningsaanbod. Het “behoren tot de trekkende bevolking” wordt immers als indicator voor het ondersteuningsaanbod opgenomen. Aangezien zigeunkinderen een kwetsbare groep vormen, zullen deze leerlingen daarenboven bij de berekening van de omkadering aan 1,5 worden geteld (artikel VIII.9) ;

- het project “scholen met bijzondere noden”, dat gedurende de schooljaren 2000-2001 en 2001-2002 in eenenzeventig secundaire onderwijsinstellingen heeft gelopen.

De ondersteunende maatregelen voor Nederlandstalige basisscholen in de rand- en taalgrensgemeenten²⁶ en voor scholen met anderstalige nieuwkomers blijven afzonderlijk behouden. De doelstellingen van deze projecten zijn immers anders dan deze van het gelijkekansenbeleid, dat een zorgbrede werking voor onderwijskansarme kinderen wil mogelijk maken. De ondersteuning die voortvloeit uit het “tijdelijk project Vlaamse rand” en het geïntegreerd ondersteuningsaanbod kunnen niet worden gecombineerd ; dit om te verhinderen dat scholen dubbele ondersteuning krijgen voor dezelfde leerlingen (artikel VI.5).

2. *twee sets van indicatoren en finaliteiten*

Het geïntegreerd ondersteuningsaanbod valt uiteen in twee delen, die qua administratieve procédés grotendeels identiek zijn, maar een deels andere finaliteit hebben. Dit wordt vertaald in de gehanteerde indicatoren. Het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs vormen het eerste luik van het ondersteuningsaanbod ; de tweede en derde graad van het secundair onderwijs vormen het tweede luik.

Het eerste luik is gericht op een maximale begeleiding en ondersteuning van onderwijskansarme leerlingen in functie van hun doorstroming naar “doorstroom-studierichtingen” in ASO, TSO en KSO. Binnen dit luik wordt gekozen voor een meting van onderwijskansarmoede op basis van socio-economische indicatoren. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de gehanteerde indicatoren een zeer grote voorspellende waarde hebben²⁷. In het basisonderwijs zijn de scholen door de projecten onderwijsvoorrang en zorgverbreding reeds sterk vertrouwd met dergelijke indicatoren.

²⁶ Het tijdelijk project “Vlaamse rand” wil de integratie van (veelal kansrijke) Franstalige leerlingen in de rand- en taalgrensgemeenten bewerkstelligen én hun leerbedreiging of leerachterstand verhelpen en tegengaan.

²⁷ OBPWO 95.04, “Zorgverbreding in het basis- en secundair onderwijs: een zoektocht naar financieringscriteria”, Leuven 1998, 209 e.v. ; zie ook Advies van de algemene raad van de VLOR over een geïntegreerd ondersteuningsaanbod voor scholen, AR/PCA/ADV/004, 17 april 2001.

Het tweede luik beoogt naast de preventie en remediëring van leerachterstanden vooral de opvang en begeleiding van leerlingen in problematische situaties en de bevordering van een gekwalificeerde uitstroom. De scholen dienen in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs bijzondere aandacht te schenken aan de nefaste effecten van het watervalsysteem, demotivatie, antisociaal gedrag en schoolverzuim. De indicatoren zijn hier geënt op leerlingen met schoolse achterstand, neveninstromers en zogenaamde "ex-anderstalige nieuwkomers". Op het eind van het derde werkingsjaar van het ondersteuningsaanbod zal de voorspellende kracht van deze indicatoren worden geëvalueerd. correlatie tussen deze indicatoren en de socio-economische indicatoren uit het eerste luik worden geëvalueerd.

3. een bijkomende omkadering voor drie jaar

Scholen krijgen door het ondersteuningsaanbod voor drie – in plaats van één – jaar de zekerheid van een extra omkadering. Dit stelt hun in staat om de aanwending van de extra middelen beter te plannen.

De extra omkadering bestaat in aanvullende lestijden, extra uren-leraar of extra betrekkingen. In het basisonderwijs en in de eerste graad van het secundair onderwijs kan in deze aanvullende lestijden, respectievelijk extra uren-leraar worden benoemd. Op die manier kan de opgebouwde expertise makkelijker in de school worden behouden. Omdat de extra personeelsmiddelen en de systematiek daarrond nieuw zijn in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs, wordt de benoembaarheid in de extra betrekkingen afhankelijk gemaakt van een evaluatie ten gronde (zie 2.).

4. van voorwaardelijkheid naar verantwoordingsplicht

Het hebben van een hoog aantal kwetsbare leerlingen is op zich niet voldoende om bijkomende middelen aan scholen toe te kennen. Scholen moeten ook aantonen dat zij bijkomende inspanningen doen om aan de behoeften van hun kwetsbare leerlingen tegemoet te komen.

Onderwijsvoorrang en zorgverbreding garanderen dat bijkomende inspanningen worden geleverd doordat deze projecten de extra omkadering afhankelijk maken van een aanwendingsplan. De aanwending van de middelen wordt als het ware *a priori* getoetst. De directies en leer-

krachten komen aldus jaarlijks of om de twee schooljaren onder druk te staan om volgens een vast stramien een vaak uitgebreid plan uit te schrijven met het oog op een zo hoog mogelijke "score".

Het ondersteuningsaanbod draait deze systematiek om. De extra omkadering wordt op een mathematische wijze berekend en toegekend, maar scholen dienen achteraf verantwoording af te leggen over de aanwending van de middelen.

Scholen ontwikkelen aldus bij het begin van de drie jaar een visie over de opvang en de begeleiding van de onderwijskansarme leerlingen en onderschrijven een aantal bij besluit vastgelegde concrete doelstellingen. In de helft van de drie jaar voeren scholen daaromtrent een zelfevaluatie uit. Op het einde controleert de onderwijsinspectie in welke mate de doelstellingen werden behaald.

Het is belangrijk dat de overheid bij het begin van de eerste drie schooljaren een nulmeting verricht, zodat op het einde van deze schooljaren de doelmatigheid (op macroniveau) van de toegekende middelen kan worden vastgesteld.

Enige opmerkingen met betrekking tot artikel 24, § 5 van de Grondwet

Hoofdstuk VI bevat een aantal delegaties aan de Vlaamse regering :

- a) de gewichten per gelijkedansindicator (artikel VI.2, § 3 en VI.12, § 3) ;
- b) het bepalen van het aantal lestijden, uren-leraar of betrekkingen per punt (artikel VI.4, § 2 en VI.14, § 2) ;
- c) het bepalen van een coëfficiënt voor scholen met een zeer groot aantal leerlingen die aan gelijkedansindicatoren voldoen en het bepalen van een Brussel-coëfficiënt (artikel VI.4, § 1, 3° en 4°).

Het lijkt geen twijfel dat de overheid soepel moet kunnen inspelen op de actuele noden inzake onderwijskansarmoede. Om deze noodzakelijke soepelheid te verzoenen met het legaliteitsbeginsel van artikel 24, § 5 van de Grondwet, zijn de delegaties dan ook onderworpen aan richtinggevend criteria :

- a) het decreet maakt een duidelijke keuze voor de gewichten die het zwaarst moeten doorwegen.

Het geeft tevens aan binnen welke vork het maximum van de gecumuleerde gewichten kan komen te liggen (artikel VI.2, § 3) ;

- b) het aantal lestijden per punt moet worden bepaald binnen de bij decreet vastgelegde begrotingskredieten. De regering is dus gebonden door het decretaal voorziene budget, de gemiddelde kostprijs van één ambt en het totaal aantal punten ;
- c) de coëfficiënten kunnen slecht binnen een decretaal bepaalde vork worden bepaald.

De Vlaamse regering wordt ten slotte gemachtigd om verder invulling te geven aan overgangsmaatregelen. Ook hier legt het ontwerp van decreet de contouren van de overgangsmaatregelen vast. Met betrekking tot de beslissingsmarge die aan de regering binnen het decretaale kader wordt gelaten, kan worden verwezen naar een advies van de Raad van State volgens hetwelk regelingen met een "aflopend karakter" niet decretaal hoeven te worden geregeld²⁸.

AFDELING 1

Basisonderwijs en eerste graad van het secundair onderwijs

Artikel VI.1

Het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs vormen een eerste luik van het ondersteuningsaanbod. De eerste graad van het secundair onderwijs sluit immers naadloos aan bij het basisonderwijs. In de eerste graad van het secundair onderwijs zijn er nog geen onderwijsvormen en moeten onderwijskansarme leerlingen maximaal begeleid en ondersteund worden om door te kunnen stromen naar kansrijke "doorstroom-studierichtingen" in ASO, TSO en KSO.

ONDERAFDELING 1

Gelijkekansenindicatoren

Artikel VI.2, § 1

Momenteel kennen we in het basisonderwijs nog verschillende soorten doelgroepopleerlingen. Onderwijsvoorrang richt zich thans zowel in het gewoon als in het buitengewoon basisonderwijs tot allochtone kinderen die omwille van hun etnische herkomst en sociale, culturele en economische omstandigheden een verhoogd risico op leer- en ontwikkelingsmoeilijkheden lopen. Zorgverbreiding richt zich in het gewoon basisonderwijs tot autochtone kinderen die omwille van socio-economische of -culturele achtergrondkenmerken eveneens als onderwijskansarm kunnen worden beschouwd.

Een geïntegreerd gelijkekansenbeleid veronderstelt één set aan indicatoren. Aan de hand van wetenschappelijk onderzoek (*zie boven*) wordt gekozen voor socio-economische of -culturele indicatoren. Bij kinderen die aan deze indicatoren beantwoorden, bestaat een verhoogd risico op leerachterstand.

De indicator "het gezin leeft van een vervangingsinkomen" betreft uiteraard ook de gezinnen die omwille van hun verblijfssituatie geen recht kunnen doen gelden op dergelijk inkomen.

De indicatoren (behalve de indicator "de leerling is thuisloos") worden bewezen door een verklaring op eer door de ouders.

Artikel VI.2, § 2

Om de privacy van de leerlingen en hun gezin te beschermen moeten er geen bewijsstukken omtrent het voldoen aan de indicatoren aan het departement Onderwijs worden bezorgd. Bij controle ter plaatse door de verificatiediensten moet de directie wel kunnen aantonen dat de opgegeven leerlingen beantwoorden aan de indicatoren.

Artikel VI.2, § 3

De regering legt de gewichten van de verschillende indicatoren vast. Zij bepaalt binnen een bepaalde

²⁸ Adv. R.v.St. (afd. Wetg.), L.29.569/1, 28 oktober 1999.

vork een maximum waarboven de optelsom van deze gewichten niet mag uitstijgen.

Aan de indicatoren “de leerling is thuisloos” en “de ouders behoren tot de trekkende bevolking” moet het hoogste gewicht worden toegekend. De problematiek van deze leerlingen wordt als zeer zwaar erkend. Bovendien hebben scholen slechts zeer zelden een groot aantal van deze leerlingen ; heel wat scholen in Vlaanderen vangen bijvoorbeeld enkele zigeunerkinderen op.

De indicator "de thuistaal is niet het Nederlands" wordt slechts gewogen in combinatie met andere indicatoren.

ONDERAFDELING 2

Toekenning van de middelen

Artikel VI.3 en VI.4

De aanvullende lestijden of extra-uren leraar worden toegekend voor een periode van drie schooljaren, zodat de scholen meer continuïteit kennen.

Omdat de extra omkadering innovaties met een blijvend karakter wil realiseren in scholen die deze ondersteuning het meest nodig hebben, legt het artikel een instapdrempel op van 10% leerlingen die aan één van de indicatoren voldoen. Het gaat daarbij om leerlingen die op de eerste schooldag van februari als regelmatige leerling zijn ingeschreven. Voor het basisonderwijs worden daartoe de kleuters én de leerlingen lager onderwijs van alle vestigingsplaatsen samengeteld.

Om extra omkadering te krijgen moeten de scholen tevens “batig gerangschikt” zijn :

- de rangschikking gebeurt afzonderlijk voor het basisonderwijs en het secundair onderwijs. De scholen worden gerangschikt volgens het percentage leerlingen die aan ten minste één indicator beantwoorden. Bij gelijke concentratiegraad primeert de schoolgrootte. Deze rangschikking garandeert dat de scholen met de hoogste concentratiegraad extra omkadering krijgen ;
- binnen deze rangschikking wordt aan scholen een puntentotaal toegekend. Elke leerling genereert een aantal punten op basis van het gewicht van de indicator(en) waaraan hij voldoet. De

Vlaamse regering legt deze gewichten vast overeenkomstig artikel VI.2, § 2.

Scholen met een zeer hoge concentratie onderwijskansarme leerlingen (meer dan 80%) krijgen via een concentratiecoëfficiënt een ruimere ondersteuning. Op die manier kunnen zij een kwaliteitsbeleid voeren en zich herprofilieren ;

- scholen zijn batig gerangschikt wanneer zij zich boven een budgettair bepaalde grens bevinden en voor zover zij ten minste zes aanvullende lestijden of extra uren-leraar genereren.

Artikel VI.5

Zoals reeds hoger vermeld kunnen de extra lestijden in het kader van het tijdelijk project “Vlaamse rand” niet gecombineerd worden met aanvullende lestijden voor het voeren van een gelijkedansbeleid. De betrokken scholen moeten vooraf een keuze maken. Scholen in de rand die veel kansrijke Franstalige leerlingen hebben, zullen allicht opteren voor het project “Vlaamse rand”. Scholen in de rand die heel wat kansarme Franstalige leerlingen hebben zullen eerder opteren voor het geïntegreerd ondersteuningsaanbod.

ONDERAFDELING 3

Aanwending van de middelen

Artikel VI.6

De scholen leggen zichzelf een aantal doelstellingen op ; zowel inzake het functioneren van de leerlingen, het handelen van de leerkrachten (inzonderheid moet worden gedacht aan de nascholing inzake de aangegeven themata) als de werking van de school. Deze doelstellingen zijn bindend en worden gekozen binnen de bestaande actieterreinen voor onderwijsvoorrang en zorgverbreding. In functie van de vermindering van de planlast werkt de Vlaamse regering modeldoelstellingen uit, waaruit de scholen desgewenst kunnen putten. De keuze van deze doelstellingen wordt gegrond op een omgevingsanalyse die de school gedurende het eerste trimester van het eerste schooljaar uitwerkt.

De extra middelen kunnen enkel worden aangewend om de opgegeven doelstellingen te bereiken.

De scholen leggen daarover op het einde van de drie schooljaren verantwoording af.

Voor scholen die moeilijkheden hebben met de geschetste systematiek is drie jaar vrij lang. Om dat probleem op te vangen wordt een tussentijdse zelfevaluatie gevraagd. Elke school moet zelf nagaan welke resultaten zijn behaald. De onderwijsinspectie gaat na of de zelfevaluatie effectief gebeurt. De regering werkt ten behoeve van de scholen een niet-bindend model van zelfevaluatie uit.

Artikel VI.7

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel VI.8

Na verloop van drie schooljaren gebeurt er zowel een evaluatie op schoolniveau (artikel VI.9) als op macroniveau. De scholen dienen mee te werken aan deze doelmatigheidsanalyse.

Artikel VI.9

In een uitvoeringsbesluit zal uitgetekend worden hoe de controle op het niveau van de school zal gebeuren en welke de verschillende stappen van de procedure zijn.

De onderwijsinspectie gaat op schoolniveau (= niet op het niveau van de individuele leerling) na of de opgegeven doelstellingen zijn bereikt; zij brengt de schoolcontext en de kenmerken van de schoolpopulatie daarbij in rekening. De criteria die worden gehanteerd, zullen bij het begin van een periode aan de scholen worden meegedeeld.

Na een positieve evaluatie kan de school, indien ze nog aan alle vereiste voorwaarden voldoet, opnieuw aanvullende lestijden of extra uren-leraar krijgen.

Na een negatieve evaluatie krijgt de school geen aanvullende lestijden of extra uren-leraar voor de volgende periode van drie schooljaren.

ONDERAFDELING 4

Overgangsmaatregelen

Artikel VI.10

Dit artikel behoeft geen commentaar.

AFDELING 2

Tweede en derde graad van het secundair onderwijs.

Artikel VI.11

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Onderafdeling 1. Gelijkekansenindicatoren

Artikel VI.12

Voor de tweede en derde graad van het secundair onderwijs wordt het ondersteuningsaanbod gefocust op de preventie en remediëring van leerachterstanden, de opvang en begeleiding van leerlingen in problematische situaties en de bevordering van een gekwalificeerde uitstroom (*zie boven*).

De indicatoren hebben dan ook betrekking op leerlingen met schoolse achterstand, neveninstromers en "ex-anderstalige nieuwkomers". De eerste twee indicatoren werden ook gebruikt bij het project "scholen met bijzondere noden", dat bij een tussentijdse evaluatie door de onderwijsinspectie zeer positief werd beoordeeld.

De indicatoren worden – anders dan in het eerste luik van het ondersteuningsaanbod – niet opgevraagd in de school. De indicatoren kunnen hier geput worden uit de school- en leerlingendatabanken van het departement Onderwijs.

ONDERAFDELING 2

Toekenning van de middelen

Artikel VI.13

Dit artikel is analoog aan artikel VI.3.

Artikel VI.14

Dit artikel is analoog aan artikel VI.4.

ONDERAFDELING 3

Aard van de middelen

Artikel VI.15

Gelet op de finaliteit van het ondersteuningsaanbod voor de tweede en de derde graad moet het mogelijk zijn om niet enkel leerkrachten maar ook opvoeders (maatschappelijk werkers, psychologen, pedagogen) in te zetten.

De systematiek van het ondersteuningsaanbod is voor de tweede en derde graad zeer nieuw (zonder de voorkennis van onderwijsvoorrang en zorgverbreding). In afwachting van een evaluatie kan in de extra betrekkingen voorlopig niet worden vastbenoemd.

ONDERAFDELING 4

Aanwending van de middelen

Artikel VI.16

Dit artikel is analoog aan artikel VI.6. Het thema "preventie en remediëring van studie- en gedragsproblemen" is echter specifiek voor de tweede en derde graad.

Artikel VI.17

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel VI.18

Dit artikel is analoog aan artikel VI.8.

Artikel VI.19

Dit artikel is analoog aan artikel VI.9.

AFDELING 3

Extra begeleiding

Artikel VI.20

De Vlaamse regering voorziet in een extra begeleiding die als taak heeft, in samenwerking met de reguliere pedagogische begeleiding, de scholen en de centra voor leerlingenbegeleiding bij de implementatie van het ondersteuningsaanbod bij te staan.

Dit kader is een continuering van de bestaande begeleiding inzake zorgverbreding, onderwijsvoorrang, onthaal en non-discriminatie. De toekenning van dit kader gebeurt vandaag via netoverschrijdende detacheringen van 22,5 ambten in toepassing van artikel 91 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten.

In dit kader moet tevens worden gewezen op het bestaande contingent van 4,5 netgebonden begeleiders voor het huidige non-discriminatiebeleid, die eveneens bij de invoering van dit decreet zullen worden betrokken.

HOOFDSTUK VII

Tijdelijke projecten

AFDELING 1

Tijdelijk project buitengewoon onderwijs

Het buitengewoon onderwijs, inzonderheid het inclusief onderwijs, zal zoals aangegeven (hoofdstuk VI – algemene inleiding) het voorwerp uitmaken van een maatschappelijk debat. Om dit debat gefundeerd te kunnen voeren, voorziet dit hoofdstuk in een decretale basis voor de uitwerking van expe-

rimenten inzake de samenwerking tussen gewoon en buitengewoon onderwijs. Deze experimenten zullen conform de bepalingen van de onderwijs-CAO VI worden ontwikkeld in overleg met de onderwijspartners.

De visietekst “Naar een geïntegreerd gelijke kansenbeleid in het onderwijs” wees in dit kader op het feit dat een volledige loskoppeling van de problematiek van onderwijskansarmoede met de problematiek van het buitengewoon onderwijs niet aangewezen is ; onderwijskansarme leerlingen worden vaker naar het buitengewoon onderwijs doorverwezen.

Artikel VII.1

In het kader van een vrijwillige samenwerking tussen gewoon onderwijs en buitengewoon onderwijs kan een school extra middelen toegewezen krijgen. Zijn meerdere schoolbesturen bij de samenwerking betrokken, dan sluiten zij in dat kader een samenwerkingsovereenkomst.

Het verdient aanbeveling om de samenwerkingsovereenkomsten te creëren binnen de lokale overlegplatforms.

Artikel VII.2

De experimenten zijn gericht op de integratie van de types 1, 3 en 8 en OV 3 en OV 4. Tijdens de hoorzittingen over de visietekst “Naar een geïntegreerd gelijke kansenbeleid in het onderwijs” werd bijzondere aandacht gevraagd voor de plaats van kinderen met leerproblemen en kinderen met een handicap.

Binnen het samenwerkingsverband kiezen alle participanten voor inclusie. Het doel is om door middel van het voorkomen van verwijzing en het stimuleren van terugplaatsing het aantal in de school voor buitengewoon onderwijs ingeschreven leerlingen te laten dalen.

Artikel VII.3

Binnen het samenwerkingsverband kan de school voor buitengewoon onderwijs haar personeelsomkadering behouden (op het niveau van het schooljaar 2001-2002). Het onderwijzend en paramedisch

personeel dat in de school voor buitengewoon onderwijs “klas- of leerlingenvrij” wordt, vormt het ondersteuningsteam voor de gewone scholen in het samenwerkingsverband. De ondersteuning en samenwerking kan niveau-overschrijdend zijn.

Artikel VII.4

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel VII.5

Dit artikel behoeft geen commentaar.

AFDELING 2

Tijdelijk project deeltijds kunstonderwijs

Artikel VII.6

Het deeltijds kunstonderwijs kent een vrij grote ondervertegenwoordiging van onderwijskansarme kinderen. Een kennismaking met de kunsten biedt nochtans een sleutel tot persoonlijke en maatschappelijke ontplooiing.

Deze afdeling voorziet daarom voor drie schooljaren in een basis voor projecten met als strategische doelstelling : de toeleiding van deze kinderen naar het deeltijds kunstonderwijs bevorderen. Buitenlandse projecten leren alleszins dat kinderen die aan dergelijke pilootprojecten deelnemen binnen hun eigen gemeenschap een sterke wervende kracht uitoefenen.

De projectfinanciering bestaat uit extra lestijden en/of extra uren-leraar en/of middelen.

Artikel VII.7

De doelstelling van de projecten wordt geoperationaliseerd door :

- peter-/meterschapsinitiatieven, waarbij de betrokken kinderen begeleid worden door professionele kunstenaars ;

- bijzondere aandacht voor en een professionele aanpak van "muzische vorming" in scholen met een groot aantal allochtone en kansarme autochtone leerlingen ;
- de organisatie van specifieke vormen van kunstinitiatie voor deze specifieke doelgroep.

Artikel VII.8

De ondersteuning wordt toegekend aan instellingen voor deeltijds kunstonderwijs, basis- of secundaire scholen of door de regering (binnen het beleidsdomein "Cultuur") erkende professionele culturele organisaties.

Elke instelling, school of organisatie kan optreden als "penvoerende instelling" binnen een samenwerkingsverband van meerdere van deze actoren. Er kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de ondersteuning van "muzische vorming" in scholen door professionele kunstenaars of aan de terbeschikkingstelling van infrastructuur of materiaal van een instelling voor deeltijds kunstonderwijs aan een school voor voltijds onderwijs.

Artikel VII.9

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel VII.10

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel VII.11

Dit artikel behoeft geen commentaar.

HOOFDSTUK VIII

Wijzigingsbepalingen

AFDELING 1

Basisonderwijs

Artikel VIII.1

Hoofdstuk II bevat een aantal begrippen die ook in het decreet basisonderwijs ingevoerd moeten worden voor een goed begrip van de bepalingen aangaande een geïntegreerd ondersteuningsaanbod (cfr. artikel VIII.8, 4°). Daarnaast mag uit de begrippenlijst van het decreet basisonderwijs het begrip 'non-discriminatiebeleid' geschrapt worden omdat het niet langer gehanteerd wordt.

Artikel VIII.2

Het artikel in het decreet basisonderwijs over de weigeringsgronden in het vrij onderwijs, is niet meer van tel, gelet op de bepalingen inzake het recht op inschrijving.

Artikel VIII.3

Artikel III.1, § 2, tweede lid bepaalt op algemene wijze dat ouders voorafgaand aan een inschrijving dienen in te stemmen met het pedagogisch project en het schoolreglement. Het onderscheid tussen een ondertekening "voor akkoord" (vrij onderwijs) en "ter kennisneming" (officieel onderwijs) wordt dan ook duidelijkheidshalve opgeheven (zie verder commentaar onder artikel III.1, § 2, tweede lid).

Artikel VIII.4

Van alle schoolbesturen wordt verwacht dat ze zich engageren om de internationaalrechtelijke en

grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder te eerbiedigen. Dit engagement is voor de overheid zodanig essentieel dat ze van oordeel is dat het niet naleven van deze grondbeginselen de erkenning van de school in het gedrang brengt. Een school die bijvoorbeeld leerlingen op grond van ras, herkomst, ... aantoonbaar discrimineert, kan dan ook haar erkenning verliezen. Essentieel is vooral de naleving van het kinderrechtenverdrag (voornamelijk de artikelen 28 en 29). Als voornaamste rechten moeten worden aangemerkt :

- de gelijke behandeling van de leerlingen in de school,
- het handhaven van discipline op een menselijke manier en
- het recht op onderwijs dat respect ontwikkelt voor de culturele en nationale waarden van het kind zelf en van anderen.

Net zoals voor de overige erkenningsvoorwaarden wordt de controle van deze voorwaarde opgedragen aan de onderwijsinspectie.

Artikel VIII.5

Zie commentaar onder artikel IV.1.

Artikel VIII.6

Zie commentaar onder artikel IV.1.

Artikel VIII.7, VIII.10 en VIII.11

In het kader van het non-discriminatiebeleid had de regering begin de jaren '90 enkele maatregelen uitgewerkt voor scholen met veel doelgroepleerlingen die de non-discriminatieovereenkomst onderschreven. Het systeem van de gewaarborgde extra lestijden onderwijsvoorrang – waarbij het totaal aantal lestijden onderwijsvoorrang voor alle scholen in de toegetreden gemeente op het peil blijft van 1 februari van het schooljaar van het afsluiten van de overeenkomst – en het systeem van bewaarde maatregelen waarbij scholen ondanks een dalend leerlingenaantal een zelfde lestijdenpakket krijgen of een afwijking krijgen op de rationalisatienormen, blijft niet bestaan binnen het nieuwe

gelijkekansenbeleid. Deze bepalingen kunnen dus geschrapt worden.

Artikel VIII.8

Hoofdstuk VI bepaalt welke vorm van ondersteuning de basisscholen en de scholen voor secundair onderwijs krijgen indien ze een grote groep leerlingen opvangen die aan de gelijkekansenindicatoren voldoen. Omdat het niveaudecreet betreffende het basisonderwijs het geheel van de regelgeving inzake de omkadering bevat, is het wenselijk dezelfde bepalingen ook in dat decreet in te voegen. Door deze werkwijze te volgen vormen de bepalingen inzake omkadering blijvend een mooi geheel. De bepalingen van artikel VIII.8, 4° zijn exact dezelfde als de bepalingen van artikel VI.2 t.e.m. VI.10 van dit ontwerpdecreet.

Artikel VIII.9

De problematiek van de trekkende bevolking, gekenmerkt door een frequent onderbroken leerproces van de kinderen, werd gedurende de jaren '90 via projecten aangepakt (o.a. ligplaatskleuterklassen voor schipperskleuters, projectscholen voor de opvang van kinderen van woonwagenbewoners). Voor kinderen van kermis- en circusexploitanten werden ook ernstige inspanningen geleverd om via een netwerk van scholen de toeleiding tot en de opvang van deze kinderen in het onderwijs te realiseren. Systemen van afstandsonderwijs werden uitgewerkt en getest. Deze projecten bereikten de doelgroep en de scholen die deze doelgroep opvingen echter slechts partieel.

Het geïntegreerd ondersteuningsaanbod wil zoveel mogelijk de afzonderlijke projecten in een geïntegreerd ondersteuningsaanbod opnemen. Daarom werd “het behoren tot de trekkende bevolking” als indicator voor het ondersteuningsaanbod opgenomen. Op die wijze zullen scholen die deelnemen aan het gelijkekansenbeleid en kinderen uit de trekkende bevolking opnemen, extra middelen kunnen ontvangen.

Omdat niet alle scholen die kinderen van de trekkende bevolking opnemen onder het geïntegreerd ondersteuningsaanbod zullen vallen (bv. omwille van een te klein aantal leerlingen die aan de indicatoren voldoen), zal het systeem van telling aan 1,5 in het basisonderwijs uitgebreid worden voor de trekkende bevolking. In het secundair zal een ge-

lijkaardige maatregel bij besluit van de Vlaamse regering worden genomen.

Op deze wijze kunnen scholen los van hun deelname aan het gelijkekansenbeleid de functie van "an-
kerschool" vervullen. Dit is de school waar de kinderen tijdens het seizoen waarin de ouders niet rondtrekken, ingeschreven worden.

AFDELING 2

Secundair onderwijs

Artikel VIII.12 en VIII.13

Deze artikelen zijn analoog aan artikel VIII.4.

Artikel VIII.14

Dit artikel is analoog aan artikel VIII.5.

AFDELING 3

Centra voor leerlingenbegeleiding

Artikel VIII.15

Dit artikel is analoog aan de artikelen VIII.4 en VIII.5. Aangezien geen erkenningsvoorwaarden bestaan voor de centra, wordt het eerbiedigen van de rechten van de mens ingeschreven als financierings-, respectievelijk subsidiëringsvoorwaarde.

HOOFDSTUK IX

Inwerkingtreding

Artikel IX.1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

betreffende gelijke onderwijskansen-I

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

HOOFDSTUK I

Inleidende bepalingen

Artikel I.1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel I.2

De bepalingen van dit decreet zijn, tenzij anders vermeld, van toepassing op het gewoon en buitengewoon basisonderwijs, het gewoon voltijds secundair onderwijs, het buitengewoon secundair onderwijs en het deeltijds beroepssecundair onderwijs, gefinancierd of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap en de centra voor leerlingenbegeleiding.

Artikel I.3

De bepalingen van dit decreet moeten worden gelezen in het licht van het realiseren van optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen, het vermijden van uitsluiting, segregatie en discriminatie en het bevorderen van sociale cohesie.

De rechten bepaald in dit decreet moeten worden uitgeoefend met respect voor de fundamentele vrijheden van de school, inzonderheid het recht om een eigen pedagogisch project en een eigen schoolreglement te ontwikkelen, de belangen van de schoolgemeenschap en het recht op onderwijs van de individuele leerling.

HOOFDSTUK II

Algemene bepaling

Artikel II.1

Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° aanvullende lestijden : de lestijden bedoeld in artikel 3, 1° van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 ;
- 2° anderstalige nieuwkomer : de leerling bedoeld in artikel 2, 2° van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende de personeelsformatie in het gewoon basisonderwijs, respectievelijk artikel 4, § 1 van het besluit van de Vlaamse regering van 6 september 1995 betreffende de organisatie van een onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers in het voltijds secundair onderwijs ;
- 3° inrichtende macht : de rechtspersoon of de natuurlijke persoon die verantwoordelijk is voor één of meer scholen, in het basisonderwijs wordt hiermee het schoolbestuur bedoeld. Wat het gemeenschaps-onderwijs betreft worden met inrichtende macht inzonderheid de bestuursorganen bedoeld die zijn vermeld, naargelang van het geval, in het bijzonder decreet van 19 december 1988 betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs respectievelijk in het bijzonder decreet van 14 juli 1998 betreffende het gemeenschapsonderwijs ;
- 4° integratiecentrum : het centrum bedoeld in artikel 2, 9° van het decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden ;
- 5° leerling : elke onderwijszoekende die voldoet aan de bij of krachtens wet of decreet bepaalde toelatingsvoorwaarden of overeenkomstig artikel 48, 2° van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II als vrije leerling wordt beschouwd ;
- 6° neveninstromer : de leerling die
 - a) in het betrokken schooljaar ingeschreven is in een leerjaar van de tweede of derde graad van het beroepssecundair onderwijs, respectievelijk het technisch secundair onderwijs en
 - b) het voorafgaand schooljaar niet in de school ingeschreven was, en
 - c) het voorafgaand schooljaar een oriënteringsattest B of C behaalde ;
- 7° onthaalbureau : de rechtspersoon bedoeld in hoofdstuk III van het decreet van ... betreffende het Vlaamse inburgeringsbeleid ;
- 8° onthaaljaar : het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers bedoeld in artikel 50, § 5, 7° van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II ;
- 9° ouders : de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen of in rechte of in feite de leerling onder hun bewaring hebben. In het geval de leerling meerderjarig is, wordt onder dit begrip de meerderjarige leerling verstaan ;
- 10° pedagogisch project : het geheel van de fundamentele uitgangspunten voor een school en haar werking ;
- 11° relatieve aanwezigheid in de school : de procentuele verhouding tussen het aantal leerlingen voor wie de thuistaal niet het Nederlands is en het totaal aantal leerlingen in een school, berekend op 1 februari van het voorafgaande schooljaar ;

- 12° relatieve aanwezigheid in het werkingsgebied : de procentuele verhouding tussen het aantal leerlingen voor wie de thuistaal niet het Nederlands is en het totaal aantal leerlingen in de scholen binnen het werkingsgebied van een lokaal overlegplatform, berekend op 1 februari van het voorafgaande schooljaar ;
- 13° school : een pedagogisch geheel, waar onderwijs georganiseerd wordt en dat onder leiding staat van één directeur ;
- 14° schoolse achterstand : het niet meer op leeftijd zitten van een leerling in het betrokken leerjaar ;
- 15° structuuronderdeel : een eerste leerjaar A, een eerste leerjaar B, een basisoptie, één of een combinatie van twee beroepenvelden, een optie van de tweede of de derde graad van een bepaalde onderwijsvorm van het voltijds secundair onderwijs ;
- 16° thuisloos : tijdelijk of permanent buiten het eigen gezinsverband opgenomen door een gezin of persoon, een voorziening of een sociale dienst, bedoeld in de gecoördineerde decreten van 4 april 1990 inzake bijzondere jeugdbijstand, met uitzondering van de internaten gefinancierd of gesubsidieerd door het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ;
- 17° thuistaal : de taal die gebruikt wordt voor de gangbare communicatie in het gezin ;
- 18° trekkende bevolking : de binnenschippers, de kermis- en circusexploitanten en -artiesten en de woonwagbewoners bedoeld in artikel 2, 3° van het decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden ;
- 19° uren-leraar : uren-leraar zoals bedoeld in artikel 56 van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II ;
- 20° vervangingsinkomen : een vergoeding voor blijvende ongeschiktheid, een invaliditeitsuitkering, een vergoeding voor volledige werkloosheid, een inkomensvervangende tegemoetkoming aan gehandicapten, een bestaansminimum of leefloon, een gewaarborgd inkomen voor bejaarden of de door de Vlaamse regering opgelijste diverse voordelen van dezelfde aard ;
- 21° vestigingsplaats : het gebouw of gebouwencomplex waarin een school of een gedeelte van een school gevestigd is.

HOOFDSTUK III

Recht op inschrijving

Artikel III.1

Elke leerling heeft een recht op inschrijving in de school van zijn ouders keuze.

Rekening houdend met het onderwijsaanbod brengt de inrichtende macht de leerling onder in de vestigingsplaats van diens ouders keuze. De inrichtende macht kan afwijken van dit beginsel :

- 1° wanneer de veiligheid van de leerlingen in het gedrang zou worden gebracht omwille van materiële omstandigheden in de vestigingsplaats, of
- 2° ten einde de verhouding tussen het aantal leerlingen voor wie de thuistaal niet het Nederlands is en het totaal aantal leerlingen in de vestigingsplaats op ten minste 20% te brengen of te houden.

Artikel III.2

Voorafgaand aan een eerste inschrijving stelt de inrichtende macht de ouders in kennis van het pedagogisch project en het schoolreglement van de school. Het pedagogisch project en het schoolreglement eerbiedigen de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder.

De inschrijving wordt genomen na instemming van de ouders met dit project en dit reglement.

Artikel III.3

Een inrichtende macht weigert in afwijking van de bepaling van artikel III.1, eerste lid de inschrijving van een onderwijszoekende die niet voldoet aan de bij of krachtens wet of decreet bepaalde toelatingsvoorwaarden. Deze bepaling doet geen afbreuk aan het recht van de inrichtende macht om een leerling als vrije leerling in de zin van artikel 48, 2° van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II te beschouwen.

Artikel III.4

Een inrichtende macht kan in afwijking van de bepaling van artikel III.1, eerste lid :

- 1° elke bijkomende inschrijving weigeren wanneer deze volgens de inrichtende macht omwille van materiële omstandigheden de veiligheid van de leerlingen in het gedrang brengt ;
- 2° de inschrijving weigeren in een school waar de betrokken leerling het vorige of het daaraan voorafgaande schooljaar definitief werd uitgesloten.

Artikel III.5

§ 1. Een inrichtende macht van een school voor gewoon onderwijs kan onverminderd de bepaling van artikel III.1, eerste lid :

- 1° een leerling met een zware handicap doorverwijzen wanneer de draagkracht van de school onvoldoende is om tegemoet te komen aan de specifieke noden van de leerling inzake onderwijs, therapie en verzorging. De inrichtende macht beslist met inachtneming van de beschikbare ondersteunende maatregelen en op basis van een advies van het centrum voor leerlingenbegeleiding waardoor de school begeleid wordt ;
- 2° elke bijkomende leerling waarvan de thuistaal overeenkomstig de door de Vlaamse regering bepaalde objectieve maatstaven niet, respectievelijk wél het Nederlands is, doorverwijzen om de vooropgestelde verhouding tussen beide leerlingengroepen te waarborgen en op voorwaarde dat :
 - taalvaardigheidsonderwijs Nederlands deel uitmaakt van de schoolpraktijk en het nascholingsbeleid van de school en
 - de school een werking ontplooit met ouders van leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is en
 - de relatieve aanwezigheid in de school ten minste 20% bedraagt en 10% hoger ligt dan de relatieve aanwezigheid in het werkingsgebied.

De relatieve aanwezigheid in het werkingsgebied wordt berekend door het lokaal overlegplatform. Indien de school niet gelegen is in het werkingsgebied van een lokaal overlegplatform, wordt deze evenwel in voorkomend geval berekend door de Vlaamse regering op het niveau van de gemeente.

De relatieve aanwezigheid in het werkingsgebied kan over verschillende deelgebieden worden berekend indien de demografische samenstelling van de scholen binnen een deelgebied sterk verschilt van deze binnen een ander deelgebied.

Voor het secundair onderwijs worden de relatieve aanwezigheden berekend binnen het vergelijkbaar structuuronderdeel.

§ 2. De doorverwijzingsgrond bedoeld in § 1, 2° kan niet worden ingeroepen zo de inschrijving een onthaaljaar of een studierichting in het secundair onderwijs betreft die binnen het werkingsgebied van het lokaal overleg slechts in één school wordt aangeboden.

Artikel III.6

In de gevallen bedoeld onder artikel III.4, 1° en III.5, § 1, 2° wordt het verloop van de aanmeldingen en inschrijvingen van de school onderworpen aan een controle door het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel III.7

Een inrichtende macht die een leerling weigert of doorverwijst, deelt dit binnen een termijn van twee werkdagen bij aangetekend schrijven mee aan de ouders van de leerling en aan de voorzitter van het lokaal overlegplatform.

De motivering bevat zowel de feitelijke als de juridische grond van de beslissing tot weigeren of tot doorverwijzen.

De ouders krijgen op hun verzoek toelichting bij de beslissing van de inrichtende macht.

HOOFDSTUK IV

Institutionele bepalingen

AFDELING 1

De lokale overlegplatforms

ONDERAFDELING 1

Oprichting en samenstelling

Artikel IV.1

Voor de toepassing van dit decreet worden lokale overlegplatforms voor het gewoon en buitengewoon basisonderwijs en lokale overlegplatforms voor het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs en het deeltijds beroepssecundair onderwijs opgericht.

Artikel IV.2

§ 1. Het werkingsgebied van een lokaal overlegplatform stemt in beginsel overeen met het grondgebied van een gemeente.

De Vlaamse regering kan dit werkingsgebied beperken tot het grondgebied van de op basis van artikel 41 van het de Grondwet opgerichte binnengemeentelijke territoriale organen of uitbreiden tot het grondgebied van verschillende aangrenzende gemeenten.

Een wijkgerichte werking van het lokaal overlegplatform leidt niet tot het oprichten van een lokaal overlegplatform op wijkniveau.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de gemeenten of regio's waar bij prioriteit een lokaal overlegplatform moet worden opgericht.

Voor de toepassing van dit decreet kunnen eveneens lokale overlegplatforms worden ingericht in andere dan de in het eerste lid bedoelde gemeenten of regio's, voor zover zij aan alle voorwaarden van deze afdeling voldoen.

Artikel IV.3

§ 1. Een lokaal overlegplatform omvat volgende participanten :

- 1° de directies en inrichtende machten van alle in het werkingsgebied gelegen scholen ;
- 2° directies en inrichtende machten van de niet in het werkingsgebied gelegen scholen voor buitengewoon onderwijs wanneer tussen deze scholen en de in het werkingsgebied gelegen scholen frequent leerlingstromen bestaan ;
- 3° de directies en inrichtende machten van de centra voor leerlingenbegeleiding die de in het werkingsgebied gelegen scholen begeleiden ;

- 4° vertegenwoordigers van de representatieve vakorganisaties van de in het werkingsgebied gelegen scholen ;
- 5° vertegenwoordigers van erkende ouderverenigingen ;
- 6° vertegenwoordigers van leerlingenraden, indien het gaat om lokale overlegplatforms voor het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs en het deeltijds beroepssecundair onderwijs ;
- 7° vertegenwoordigers van lokale socio-culturele en/of –economische partners ;
- 8° vertegenwoordigers van erkende allochtone en erkende kansarme autochtone gemeenschappen ;
- 9° vertegenwoordigers van de integratiesector ;
- 10° vertegenwoordigers van de in het werkingsgebied gelegen onthaalbureaus.

De in § 3 bedoelde deskundige neemt het initiatief tot eerste samenroeping van de in het eerste lid, 1°, 2°, 3°, 4°, 5°, 6°, 8°, 9° en 10° bedoelde participanten. Deze duiden bij deze gelegenheid de in 7° van het eerste lid bedoelde participanten aan.

Bij gebrek aan in het eerste lid, 4° tot en met 10° bedoelde participanten is het lokaal overlegplatform rechtsgeldig samengesteld.

§ 2. De Vlaamse regering stelt na overleg met het lokaal overlegplatform een voorzitter aan, die vertrouwd is met het ruime onderwijsveld. De voorzitter zetelt niet in een inrichtende macht en is geen personeelslid van één van de betrokken scholen, scholengroepen, scholengemeenschappen of centra voor leerlingenbegeleiding.

De Vlaamse regering bepaalt de wijze waarop de voorzitter wordt vergoed.

§ 3. De Vlaamse regering voorziet, rekening houdend met artikel IV.2, § 2, eerste lid, in de financiering of subsidiëring van een deskundige die de inhoudelijke en organisatorische ondersteuning van het lokaal overlegplatform waarneemt. Zij bepaalt de nadere aanwervings- en functioneringsvoorwaarden van de deskundige.

De deskundige kan niet worden aangesteld als voorzitter.

§ 4. Een vertegenwoordiger van het betrokken gemeentebestuur of de betrokken gemeentebesturen – in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad : van de Vlaamse Gemeenschapscommissie – dient het lokaal overlegplatform van advies over gemeentelijke aangelegenheden die een nauwe band vertonen met de in artikel IV.4 bedoelde bevoegdheden. Deze persoon treedt niet op in de hoedanigheid van vertegenwoordiger van de gemeente, respectievelijk de Vlaamse Gemeenschapscommissie als inrichtende macht.

ONDERAFDELING 2

Bevoegdheid

Artikel IV.4

Een lokaal overlegplatform heeft ten minste volgende opdrachten :

- 1° het opmaken van een omgevingsanalyse inzake ongelijke onderwijskansen binnen het werkingsgebied. De participanten van het lokaal overleg leveren daartoe de noodzakelijke kwantitatieve en kwalitatieve gegevens ;

- 2° het maken van afspraken inzake het nastreven van de in artikel I.3, eerste lid bedoelde doelstellingen. In het bijzonder besteedt het overlegplatform aandacht aan :
- het uitwerken van instrumenten aan de hand waarvan scholen met een gering aantal leerlingen die beantwoorden aan ten minste één van de in artikel VI.2, § 1, respectievelijk VI.12, § 1 bedoelde gelijkheidsindicatoren een groter aantal van deze leerlingen kunnen inschrijven ;
 - de coördinatie van overeenkomsten inzake doorverwijzing tussen scholen die voldoen aan de in artikel III.5, § 1, 2° bedoelde criteria en scholen die daar niet aan voldoen ;
- 3° het maken van afspraken inzake de opvang, het aanbod en de toeleiding van leerlingen naar het onderwijs voor anderstalige nieuwkomers ;
- 4° het berekenen van de relatieve aanwezigheid in het werkingsgebied, overeenkomstig de bepalingen van artikel III.5, § 1, 2°, derde streepje ;
- 5° het maken van afspraken inzake de uitoefening van de bemiddelingsbevoegdheid bedoeld in artikel V.1, § 1 en V.3, § 1, tweede lid en de opvang van leerlingen na een weigering of doorverwijzing ;
- 6° het bemiddelen inzake het recht op toeganginschrijving, overeenkomstig de bepalingen van artikel V.1, § 1 en V.3, § 1, tweede lid.

ONDERAFDELING 3

Werking

Artikel IV.5

De werking van een lokaal overlegplatform wordt geregeld in een bij consensus tot stand gekomen huishoudelijk reglement dat :

- 1° voorziet in de oprichting van een orgaan dat de besprekingen en beslissingen van het lokaal overlegplatform voorbereidt en dat gemachtigd kan worden de bevoegdheden van het lokaal overlegplatform uit te oefenen ;
- 2° voldoet aan de door de Vlaamse regering bepaalde minimale eisen.

De Vlaamse regering bepaalt de regelen die gelden bij gebreke aan een binnen een bepaalde termijn tot stand gekomen huishoudelijk reglement.

AFDELING 2

De Commissie inzake leerlingenrechten

ONDERAFDELING 1

Oprichting en samenstelling

Artikel IV.6

Bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap wordt een onafhankelijke commissie ingesteld, "Commissie inzake leerlingenrechten" genaamd, verder genoemd "de Commissie".

Artikel IV.7

§ 1. De Commissie bestaat uit een voorzitter en zes leden, die alle vertrouwd zijn met de onderwijsreggeving en het ruime onderwijsveld en wordt bijgestaan door een ambtenaar van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, die fungeert als secretaris.

De leden van de Commissie genieten de burgerlijke en politieke rechten en bieden alle waarborgen met het oog op een onafhankelijke uitoefening van hun opdracht.

§ 2. De Vlaamse regering stelt de leden en hun plaatsvervangers aan en bepaalt de wijze waarop zij vergoed worden.

ONDERAFDELING 2

Bevoegdheid

Artikel IV.8

De Commissie adviseert en beslist naar recht inzake het recht op toeganginschrijving, overeenkomstig de bepalingen van artikel V.1, § 2, V.2 en V.3. Zij beslist in laatste aanleg.

ONDERAFDELING 3

Werking

Artikel IV.9

De Commissie stelt binnen een maand na haar instelling haar reglement van orde op. Zij garandeert daarbij de hoorplicht. Het reglement wordt bekrachtigd door de Vlaamse regering.

Artikel IV.10

De zittingen van de Commissie zijn openbaar, tenzij de openbaarheid gevaar oplevert voor de openbare orde of de goede zeden.

HOOFDSTUK V

Rechtsbescherming

AFDELING 1

Doorverwijzing

Artikel V.1

§ 1. Het lokaal overlegplatform, gevat over een doorverwijzingsbeslissing, bemiddelt binnen een termijn van tien kalenderdagen, die ingaat op de dag na die van de in artikel III.7, eerste lid bedoelde betekening, tussen de leerling en zijn ouders en de inrichtende machten van de scholen binnen het werkingsgebied, met het oog op een definitieve inschrijving van de leerling in een school.

§ 2. Bij falen van de bemiddeling bedoeld in § 1 beslist de Commissie binnen een termijn van vijf kalenderdagen, die ingaat de dag na het verstrijken van de in § 1 bedoelde termijn, over de gegrondheid van de doorverwijzingsbeslissing.

Indien de Commissie de beslissing gegrond acht, schrijven de ouders de leerling in in een andere school. Het centrum voor leerlingenbegeleiding dat de doorverwijzende school begeleidt, staat de ouders bij het zoeken naar een andere school bij. De leerling wordt uit de doorverwijzende school uitgeschreven op het moment van inschrijving in de nieuwe school en uiterlijk één maand, vakantieperioden niet inbegrepen, na de betekening van de beslissing van de Commissie.

Indien de Commissie de beslissing ongegrond acht, bevestigt zij het recht op inschrijving van de leerling in de doorverwijzende school.

Artikel V.2

De beslissingen van de Commissie worden uiterlijk de laatste dag van de in artikel V.1, § 2, eerste lid bedoelde termijn bij aangetekend schrijven verstuurd naar de betrokkenen. In het geval bedoeld onder artikel V.1, § 2, tweede lid, wordt het centrum voor leerlingenbegeleiding onverwijld in kennis gesteld.

AFDELING 2

Weigering

Artikel V.3

§ 1. De Commissie beslist binnen een termijn van vijf kalenderdagen, die ingaat de dag na die van betekening of van poststempel, over de gegrondheid van schriftelijke klachten van belanghebbenden inzake wei-

geringen tot inschrijving. Klachten die na verloop van een termijn van dertig kalenderdagen na de vaststelling van de betwiste feiten ingediend worden, zijn onontvankelijk.

Indien de Commissie de weigering afdoende gemotiveerd acht, wordt, in voorkomend geval, de nog niet ingeschreven leerling bij het zoeken naar een andere school bijgestaan door het lokaal overlegplatform. Het lokaal overlegplatform bemiddelt binnen een termijn van tien kalenderdagen, die ingaat de dag na die van de beslissing van de Commissie, tussen de inrichtende machten van de overige scholen binnen het werkingsgebied.

Indien de Commissie vaststelt dat de weigering niet of niet afdoende is gemotiveerd :

- 1° bevestigt zij, in voorkomend geval, het recht op inschrijving van de nog niet ingeschreven leerling in de school van aanmelding, onder verbeurte van een door de Vlaamse regering vastgelegd bedrag dat wordt teruggevorderd of ingehouden op de werkingsmiddelen van de school ;
- 2° kan zij de Vlaamse regering van advies dienen over het terugvorderen of inhouden van een bedrag op de werkingsmiddelen van de school.

§ 2. Een weigering op grond van artikel III.4, 1° is enkel dan niet afdoende gemotiveerd wanneer overeenkomstig artikel III.6 wordt vastgesteld dat na kwestieuze inschrijving bijkomende inschrijvingen werden genomen.

Artikel V.4

De beslissingen van de Commissie worden uiterlijk de laatste dag van de in artikel V.3, § 1, eerste lid bedoelde termijn bij aangetekend schrijven verstuurd naar de betrokkenen. In het geval bedoeld onder artikel V.3, § 1, tweede lid, wordt de voorzitter van het lokaal overlegplatform onverwijld in kennis gesteld.

De Commissie stelt de Vlaamse regering onverwijld in kennis van de in artikel V.3, § 1, derde lid, 2° bedoelde adviezen. Binnen een termijn van veertien kalenderdagen, die ingaat de dag na de ontvangst van het advies, beslist de Vlaamse regering naar recht en in het algemeen belang over het opleggen van een financiële sanctie.

Artikel V.5

De Vlaamse regering kan het in artikel V.3, § 1, derde lid, 1° bedoelde bedrag vaststellen op een bedrag ineens, hetzij op een bedrag per tijdseenheid of per overtreding. In geen geval kan een bedrag worden verbeurd dat hoger is dan tien procent van het werkingsbudget van de school.

De in artikel V.3, § 1, derde lid, 2° bedoelde terugvordering of inhouding kan niet meer bedragen dan tien procent van het werkingsbudget van de school.

De toepassing van artikel V.3, § 1, derde lid, 1° en V.4, tweede lid kan er niet toe leiden dat het aandeel in de werkingsmiddelen dat bestemd is voor personeelsaangelegenheden in absolute cijfers kleiner wordt dan wanneer de maatregel niet zou zijn getroffen.

AFDELING 3

Gezamenlijke bepalingen

Artikel V.6

Indien de school niet gelegen is in het werkingsgebied van een lokaal overlegplatform, wordt de in artikel V.1, § 1 en V.3, § 1, tweede lid bedoelde bemiddeling waargenomen door de voorzitter of deskundige van een bestaand overlegplatform en een onderwijsinspecteur, die alle door de Vlaamse regering worden aangeduid.

Artikel V.7

De Vlaamse regering bepaalt de nadere procedureregelen. Zij garandeert daarbij de hoorplicht.

HOOFDSTUK VI

Geïntegreerd ondersteuningsaanbod

AFDELING 1

Basisonderwijs en eerste graad van het secundair onderwijs

Artikel VI.1

De bepalingen van deze afdeling zijn van toepassing op het gewoon basisonderwijs en op de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs.

ONDERAFDELING 1

Gelijkekansenindicatoren

Artikel VI.2

§ 1. Voor de toepassing van deze afdeling gelden volgende indicatoren, verder genoemd “gelijkekansenindicatoren”:

- 1° het gezin leeft van een vervangingsinkomen ;
- 2° de leerling is thuisloos ;
- 3° de ouders behoren tot de trekkende bevolking ;

4° de moeder is niet in het bezit van een diploma van het secundair onderwijs, een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs of van een daarmee gelijkwaardig studiebewijs ;

5° de thuistaal is overeenkomstig de door de Vlaamse regering bepaalde objectieve maatstaven niet het Nederlands.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de wijze waarop het beantwoorden aan de gelijkekansenindicatoren wordt vastgesteld en de procedure volgens dewelke deze gegevens worden gemeld aan het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij houdt daarbij rekening met de vigerende regelgeving inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De documenten of verklaringen die aantonen dat leerlingen beantwoorden aan één of meer van de gelijkekansenindicatoren worden ten minste vijf jaar bewaard in de school.

§ 3. De Vlaamse regering kent aan elke gelijkekansenindicator een gewicht toe. Zij bepaalt tevens het maximum van de gecumuleerde gewichten, dat ten minste gelijk is aan het hoogste gewicht dat aan een gelijkekansenindicator wordt toegekend en ten hoogste gelijk is aan anderhalf maal dit hoogste gewicht.

De hoogste gewichten worden toegekend aan de in § 1, 2° en 3° bedoelde gelijkekansenindicatoren.

De in § 1, 5° bedoelde gelijkekansenindicator wordt enkel gewogen in combinatie met andere gelijkekansenindicatoren.

ONDERAFDELING 2

Toekenning van de middelen

Artikel VI.3

Scholen kunnen voor een periode van drie schooljaren aanvullende lestijden of extra uren-leraar krijgen, voor zover ze aan alle onderstaande voorwaarden voldoen :

1° op 1 februari van het voorafgaand schooljaar ten minste 10% regelmatige leerlingen tellen die beantwoorden aan één of meer van de in artikel VI.2, § 1, 1°, 2°, 3° en 4° bedoelde gelijkekansenindicatoren en

2° overeenkomstig de bepalingen van artikel VI.4 batig gerangschikt zijn onder de in 1° bedoelde scholen en ten minste zes aanvullende lestijden of extra uren-leraar genereren.

Artikel VI.4

§ 1. De toekenning van de middelen gebeurt voor het basisonderwijs enerzijds en voor de eerste graad van het secundair onderwijs anderzijds driejaarlijks als volgt :

1° de in artikel VI.3, 1° bedoelde scholen worden gerangschikt volgens het percentage leerlingen die beantwoorden aan één of meer van de in artikel VI.2, § 1, 1°, 2°, 3° en 4° bedoelde gelijkekansenindicatoren. Binnen eenzelfde percentage worden de scholen volgens het absoluut aantal van deze leerlingen gerangschikt ;

2° de leerlingen genereren op basis van het gewicht van de gelijkekansenindicatoren die op hen van toepassing zijn een aantal punten ;

3° het aantal punten van scholen met meer dan 80% leerlingen die aan één of meer van de in artikel VI.2, § 1, 1°, 2°, 3° en 4° bedoelde gelijkekansenindicatoren beantwoorden, wordt vermenigvuldigd met een door de Vlaamse regering vastgelegde coëfficiënt, die ten minste gelijk is aan 1 en ten hoogste gelijk is aan 1,5 ;

4° het aantal punten van scholen in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad wordt vermenigvuldigd met een door de Vlaamse regering vastgelegde coëfficiënt, die ten minste gelijk is aan 1 en ten hoogste gelijk is aan 1,5.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt binnen de beschikbare begrotingskredieten hoeveel aanvullende lestijden of extra uren-leraar een punt vertegenwoordigt.

De Vlaamse regering bepaalt tevens de regelen inzake de toekenning of herverdeling, tijdens een lopende periode van drie schooljaren, van nieuwe of vrijkomende aanvullende lestijden of extra uren-leraar.

Artikel VI.5

De toegekende aanvullende lestijden kunnen niet worden gecumuleerd met de extra lestijden bedoeld in artikel 4 van het besluit van de Vlaamse regering van 19 januari 1999 betreffende de toekenning van extra lestijden voor scholen van het basisonderwijs in de rand- en taalgrensgemeenten.

ONDERAFDELING 3

Aanwending van de middelen

Artikel VI.6

§ 1. Een school die aanvullende lestijden of extra uren-leraar krijgt, werkt in het eerste trimester van het eerste schooljaar een gelijkekansenbeleid uit. Vanuit een analyse van haar beginsituatie geeft de school aan :

1° welke concrete doelstelling zij op het vlak van leerlingen, van personeelsleden, respectievelijk van school wil bereiken. De Vlaamse regering bepaalt doelstellingen die kunnen worden gekozen binnen volgende themata : a) de preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden, b) taalvaardigheidsonderwijs, c) intercultureel onderwijs, d) doorstroming en oriëntering ; e) socio-emotionele ontwikkeling, f) leerlingen- en ouderparticipatie en

2° op welke manier zij deze doelstellingen wil bereiken en

3° op welke manier zij zichzelf in de loop van het tweede trimester van het tweede schooljaar evalueert. De Vlaamse regering kan een model van zelfevaluatie vastleggen.

§ 2. De aanvullende lestijden of extra uren-leraar kunnen enkel worden aangewend om de in § 1 bedoelde doelstellingen te bereiken.

Artikel VI.7

De scholen betrekken in het ontwikkelen en realiseren van de in artikel VI.6, § 1 bedoelde doelstellingen het centrum voor leerlingenbegeleiding waardoor zij worden begeleid en de in artikel VI.20 bedoelde extra begeleiding.

Artikel VI.8

De scholen werken mee aan driejaarlijkse evaluaties aan de hand van steekproeven die het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap uitvoert. De evaluaties meten de doelmatigheid, op macroniveau, van het geïntegreerd ondersteuningsaanbod.

Artikel VI.9

§ 1. De onderwijsinspectie gaat telkens in de loop van het derde schooljaar na of, en in welke mate, de doelstellingen werden bereikt. Het bereiken van de doelstellingen wordt afgewogen tegenover de schoolcontext en de kenmerken van de schoolpopulatie.

Bij positieve evaluatie kan de school voor een nieuwe periode van drie schooljaren aanvullende lestijden of extra uren-leraar krijgen indien opnieuw aan alle voorwaarden van artikel VI.3 voldaan is.

Bij negatieve evaluatie verliest de school elk recht op de in artikel VI.3 bedoelde aanvullende lestijden of op extra uren-leraar voor de volgende periode van drie schooljaren.

§ 2. De Vlaamse regering legt de nadere criteria en procedurele bepalingen volgens dewelke de controle door de onderwijsinspectie geschiedt, vast.

Zij voorziet in een beroepsmogelijkheid voor de school tegen een negatieve evaluatie. Het beroep wordt ingesteld bij een college van inspecteurs.

ONDERAFDELING 4

Overgangsmaatregelen

Artikel VI.10

De Vlaamse regering voorziet voor het schooljaar 2002-2003 in overgangsmaatregelen.

In functie van deze overgangsmaatregelen wordt het aantal extra lestijden of uren-leraar onderwijsvoorrang en/of zorgverbreding dat een school in het schooljaar 2001-2002 kreeg, vergeleken met het aantal aanvullende lestijden of uren-leraar verkregen in toepassing van artikel VI.3 en VI.4.

Voor scholen met een vastgelegd percentage leerlingen die aan één of meer van de in artikel VI.2, § 1, 1°, 2°, 3° en 4° bedoelde gelijkekansenindicatoren voldoen, wordt het verlies van een vastgelegd aantal lestijden of uren-leraar aangepast volgens een door de Vlaamse regering bepaalde sleutel.

Voor scholen met een vastgelegd percentage leerlingen die aan één of meer van de in artikel VI.2, § 1, 1°, 2°, 3° en 4° bedoelde gelijkekansenindicatoren voldoen, wordt de winst aan lestijden of uren-leraar aangepast volgens een door de Vlaamse regering bepaalde sleutel.

AFDELING 2

Tweede en derde graad van het secundair onderwijs

Artikel VI.11

De bepalingen van deze afdeling zijn van toepassing op de tweede en derde graad van het gewoon secundair onderwijs.

ONDERAFDELING 1

Gelijkekansenindicatoren

Artikel VI.12

§ 1. Voor de toepassing van deze afdeling gelden volgende indicatoren, verder genoemd “gelijkekansenindicatoren” :

1° de leerling heeft een schoolse achterstand van ten minste twee jaar ;

2° de leerling is een neveninstromer ;

3° de leerling volgde het voorafgaande schooljaar onthaalonderwijs.

§ 2. De Vlaamse regering kent aan de in § 1, 2° en 3° bedoelde gelijkekansenindicatoren telkens één gewicht toe. Zij kent aan de in § 1, 1° bedoelde gelijkekansenindicator meerdere gewichten toe, die trapsgewijs stijgen volgens het aantal jaren schoolse achterstand.

Het hoogste gewicht wordt toegekend aan meer dan vier jaar schoolse achterstand.

ONDERAFDELING 2

Toekenning van de middelen

Artikel VI.13

Scholen kunnen voor een periode van drie schooljaren extra betrekkingen krijgen, voor zover ze aan alle onderstaande voorwaarden voldoen :

1° op 1 februari van het voorafgaand schooljaar een door de Vlaamse regering bepaald minimumaantal leerlingen tellen die beantwoorden aan één of meer gelijkekansenindicatoren, voor zover deze ten minste 25% van de schoolpopulatie vertegenwoordigen. Het minimumaantal bevindt zich tussen zestig en tachtig en

2° overeenkomstig de bepalingen van artikel VI.14 batig gerangschikt zijn onder de in 1° bedoelde scholen en ten minste een halftijdse betrekking genereren.

Artikel VI.14

§ 1. De toekenning van de extra betrekkingen gebeurt driejaarlijks als volgt :

- 1° de in artikel VI.13, 1° bedoelde scholen worden gerangschikt volgens het percentage leerlingen die beantwoorden aan één of meer gelijkekansenindicatoren. Binnen eenzelfde percentage worden de scholen volgens het absoluut aantal van deze leerlingen gerangschikt ;
- 2° de leerlingen genereren op basis van het gewicht van de gelijkekansenindicatoren die op hen van toepassing zijn een aantal punten ;
- 3° het aantal punten van scholen met meer dan 80% leerlingen die aan één of meer gelijkekansenindicatoren beantwoorden, wordt vermenigvuldigd met een door de Vlaamse regering vastgelegde coëfficiënt.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt binnen de beschikbare begrotingskredieten welk volume van een betrekking een punt vertegenwoordigt.

De Vlaamse regering bepaalt tevens de regelen inzake de toekenning of herverdeling, tijdens een lopende periode van drie schooljaren, van nieuwe of vrijkomende extra betrekkingen.

ONDERAFDELING 3

Aard van de middelen

Artikel VI.15

De extra betrekkingen worden halftijds toegekend en zij worden uitgeoefend in het ambt van leraar of opvoeder.

De personeelsleden die fungeren in de extra betrekkingen worden aangesteld als tijdelijk personeelslid. De extra betrekkingen kunnen niet vacant worden verklaard. De inrichtende macht kan in de extra betrekkingen geen personeelsleden vast benoemen, affecteren of muteren.

Bedoelde tijdelijken kunnen ook ingezet worden om vastbenoemden of andere tijdelijken te vervangen, indien deze laatsten voor het geïntegreerd ondersteuningsaanbod worden ingezet.

In afwijking van het eerste lid kunnen de extra betrekkingen onder de in het tweede en derde lid bedoelde modaliteiten worden ingevuld als een daarmee overeenstemmend aantal uren-leraar. Dit gebeurt na onderhandeling in het lokaal onderhandelingscomité.

ONDERAFDELING 4

Aanwending van de middelen

Artikel VI.16

§ 1. Een school die extra betrekkingen krijgt, werkt in het eerste trimester van het eerste schooljaar een gelijkekansenbeleid uit. Vanuit een analyse van haar beginsituatie geeft de school aan :

- 1° welke concrete doelstelling zij op het vlak van leerlingen, van personeelsleden, respectievelijk van school wil bereiken. De Vlaamse regering bepaalt doelstellingen die kunnen worden gekozen binnen

volgende themata : a) de preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstandenstudie- en gedragsproblemen, b) taalvaardigheidsonderwijs, c) intercultureel onderwijs, d) socio-emotionele ontwikkelingdoorstroming en oriëntering, e) leerlingen- en ouderparticipatie en

2° op welke manier zij deze doelstellingen wil bereiken en

3° op welke manier zij zichzelf in de loop van het tweede trimester van het tweede schooljaar evalueert. De Vlaamse regering kan een model van zelfevaluatie vastleggen.

§ 2. De extra betrekkingen kunnen enkel worden aangewend om de in § 1 bedoelde doelstellingen te bereiken.

Artikel VI.17

De scholen betrekken in het ontwikkelen en realiseren van de in artikel VI.16, § 1 bedoelde doelstellingen het centrum voor leerlingenbegeleiding waardoor zij worden begeleid en de in artikel VI.20 bedoelde extra begeleiding.

Artikel VI.18

De scholen werken mee aan driejaarlijkse evaluaties aan de hand van steekproeven die het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap uitvoert. De evaluaties meten de doelmatigheid, op macroniveau, van het geïntegreerd ondersteuningsaanbod.

Artikel VI.19

§ 1. De onderwijsinspectie gaat telkens in de loop van het derde schooljaar na of, en in welke mate, de doelstellingen werden bereikt. Het bereiken van de doelstellingen zal worden afgewogen tegenover de schoolcontext en de kenmerken van de schoolpopulatie.

Bij positieve evaluatie kan de school voor een nieuwe periode van drie schooljaren extra betrekkingen krijgen indien opnieuw aan alle voorwaarden van artikel VI.13 voldaan is.

Bij negatieve evaluatie verliest de school elk recht op de in artikel VI.13 bedoelde extra betrekkingen voor de volgende periode van drie schooljaren.

§ 2. De Vlaamse regering legt de nadere criteria en procedurele bepalingen volgens dewelke de controle door de onderwijsinspectie geschiedt, vast.

Zij voorziet in een beroepsmogelijkheid voor de school tegen een negatieve evaluatie. Het beroep wordt ingesteld bij een college van inspecteurs.

AFDELING 3

Extra begeleiding

Artikel VI.20

De Vlaamse regering voorziet voor de schooljaren 2002-2003, 2003-2004 en 2004-2005 in een extra begeleiding om de scholen en de centra voor leerlingenbegeleiding bij de implementatie van dit hoofdstuk te ondersteunen.

De Vlaamse regering verleent daartoe een verlof of een terbeschikkingstelling aan personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs en de gesubsidieerde onderwijsinstellingen en centra voor leerlingenbegeleiding.

HOOFDSTUK VII

Tijdelijke projecten

AFDELING 1

Tijdelijk project buitengewoon onderwijs

Artikel VII.1

De Vlaamse regering kent gedurende de schooljaren 2002-2003 tot en met 2004-2005 overeenkomstig hoofdstuk XI van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 of hoofdstuk X van het decreet van 20 oktober 2000 betreffende het onderwijs XII-Ensor extra lestijden en/of extra uren en/of extra betrekkingen en/of extra middelen toe in het kader van een samenwerking tussen het gewoon onderwijs en het buitengewoon onderwijs. Indien meerdere schoolbesturen bij de samenwerking betrokken zijn, sluiten zij een samenwerkingsovereenkomst.

Artikel VII.2

De samenwerking is gericht op de integratie, op experimentele basis, van leerlingen uit :

- de types 1, 3 en/of 8, bedoeld in artikel 10 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, of
- de opleidingsvormen 3 en/of 4, bedoeld in artikel 23 van het koninklijk besluit van 28 juni 1978 houdende de omschrijving van de types en de organisatie van het buitengewoon onderwijs en vaststellende de toelatings- en behoudsvoorwaarden in de diverse niveaus van het buitengewoon onderwijs.

in het gewoon onderwijs.

Artikel VII.3

Tijdens de duur van een tijdelijk project behoudt een deelnemende school die buitengewoon lager onderwijs organiseert ten minste het totaal aantal uren en lestijden van het schooljaar 2001-2002.

Artikel VII.4

De Vlaamse regering bepaalt :

- 1° de nadere beginselen inzake de doelstelling en doelgroep van de tijdelijke projecten ;
- 2° de hoegrootheid van de extra lestijden en/of extra uren en/of extra betrekkingen en/of extra middelen en de wijze waarop deze worden aangewend ;
- 3° de wijze waarop de middelen, verkregen door toepassing van artikel VII.3, worden aangewend ;
- 4° de gevolgen van de samenwerking voor het personeel.

Artikel VII.5

De onderwijsinspectie evalueert de projecten op het einde van het schooljaar 2004-2005 en formuleert de resultaten daarvan in een advies aan de Vlaamse regering dat voorgelegd wordt aan het Vlaams Parlement.

AFDELING 2

Tijdelijk project kunstinitiatie

Artikel VII.6

De Vlaamse regering kent gedurende de schooljaren 2002-2003, 2003-2004 en 2004-2005 extra lestijden en/of uren-leraar en/of middelen toe in het kader van projecten inzake kunstinitiatie voor kansarme en/of allochtone minderjarigen.

De projecten beogen de toeleiding, op experimentele basis, van deze minderjarigen naar het deeltijds kunstonderwijs.

Artikel VII.7

De in artikel VII.6, tweede lid bedoelde doelstelling wordt verwezenlijkt door :

- 1° een individuele artistieke begeleiding van de betrokken minderjarigen door kunstenaars en/of
- 2° de professionalisering van leerkrachten van een school voor basisonderwijs of secundair onderwijs inzake de integratie van muzische vorming in een interculturele schoolomgeving en/of
- 3° de organisatie van een kunstinitiatie die nauw aansluit bij de leefwereld van de betrokken minderjarigen.

Artikel VII.8

De in artikel VII.6, eerste lid bedoelde ondersteuning kan worden toegekend aan :

- 1° een erkende professionele culturele organisatie ;
- 2° een school voor basisonderwijs of secundair onderwijs ;
- 3° een instelling voor deeltijds kunstonderwijs.

De middelen kunnen ingezet worden in het kader van een samenwerkingsovereenkomst tussen in het eerste lid bedoelde organisaties en/of scholen en/of instellingen.

Artikel VII.9

Personeelsleden die fungeren in de in artikel VII.6, eerste lid bedoelde extra lestijden of uren-leraar, worden aangesteld als tijdelijke.

Bedoelde tijdelijken kunnen ook ingezet worden om vastbenoemden of andere tijdelijken te vervangen, indien deze laatsten het project uitvoeren.

Een inrichtende macht kan in geen geval personeelsleden vast benoemen in de extra lestijden of uren-leraar.

Artikel VII.10

De Vlaamse regering bepaalt :

- 1° de nadere beginselen inzake de doelstelling en doelgroep van de tijdelijke projecten ;
- 2° de wijze waarop de extra uren-leraar en/of extra middelen worden aangewend.

Artikel VII.11

De onderwijsinspectie evalueert de projecten op het einde van het schooljaar 2004-2005 en formuleert de resultaten daarvan in een advies aan de Vlaamse regering dat voorgelegd wordt aan het Vlaams Parlement.

HOOFDSTUK VIII

Wijzigingsbepalingen

AFDELING 1

Basisonderwijs

Artikel VIII.1

Aan artikel 3 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, gewijzigd bij de decreten van 14 juli 1998 en 22 december 2000, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° 1° wordt vervangen door wat volgt :

“1° aanvullende lestijden : lestijden toegekend voor godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbe-schouwing, lestijden voor het voeren van een gelijkedansbeleid, voor bewegingsopvoeding in het kleuteronderwijs en voor specifieke behoeften ;” ;

2° 36° wordt opgeheven ;

3° er wordt een 52bis° toegevoegd, dat luidt als volgt :

“52bis° thuisloos : tijdelijk of permanent buiten het eigen gezinsverband opgenomen door een gezin of persoon, een voorziening of een sociale dienst, bedoeld in de gecoördineerde decreten van 4 april 1990 inzake bijzondere jeugdbijstand, met uitzondering van de internaten gefinancierd of gesubsidieerd door het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeen-schap ;” ;

4° er wordt een 52ter° toegevoegd, dat luidt als volgt :

“52ter° trekkende bevolking : binnenschippers, kermis- en circusexploitanten en -artiesten en woonwa-genbewoners, bedoeld in artikel 2, 3° van het decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaamse be-leid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden ;” ;

5° er wordt een 55bis° toegevoegd, dat luidt als volgt :

“55bis° vervangingsinkomen : een vergoeding voor blijvende ongeschiktheid, een invaliditeitsuitkering, een vergoeding voor volledige werkloosheid, een inkomensvervangende tegemoetkoming aan gehandicapten, een bestaansminimum of leefloon, een gewaarborgd inkomen voor bejaarden of de door de regering opgelijste diverse voordelen van dezelfde aard ;” .

Artikel VIII.2

Artikel 31 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Artikel VIII.3

In artikel 37 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2001, wordt § 4 vervangen door wat volgt :

"§ 4. De inrichtende macht informeert de ouders schriftelijk over het schoolreglement voorafgaand aan de eerste inschrijving van hun kind en bij elke wijziging van het reglement.”.

Artikel VIII.4

Aan artikel 62 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 14 juli 1998 en 1 december 1998, wordt een 11° toegevoegd, dat luidt als volgt :

“11° in het geheel van haar werking de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder eerbiedigt.”.

Artikel VIII.5

Aan artikel 68, § 1 van hetzelfde decreet wordt een 3° toegevoegd, dat luidt als volgt :

“3° deelnemen aan en samenwerken binnen een lokaal overlegplatform opgericht overeenkomstig artikel IV.2, § 2, eerste lid van het decreet van ... betreffende gelijke onderwijskansen-I.

Onder "samenwerken" wordt verstaan :

- de in artikel IV.4, 1° van hetzelfde decreet bedoelde gegevens leveren en
- de in het kader van artikel IV.4 van hetzelfde decreet gemaakte afspraken naleven en
- het overleg niet manifest belemmeren.”.

Artikel VIII.6

Aan hetzelfde decreet wordt een artikel 71bis toegevoegd, dat luidt als volgt :

“Artikel 71bis

De regering kan de financiering of subsidiëring geheel of gedeeltelijk inhouden wanneer een gefinancierde of gesubsidieerde school niet meer voldoet aan de voorwaarden bepaald in artikel 68, § 1, 3°.”.

Artikel VIII.7

In artikel 125 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 20 oktober 2000, wordt § 1 opgeheven.

Artikel VIII.8

In hoofdstuk IX, afdeling 2, onderafdeling B van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° artikel 138 en 139 vormen sectie 1, met als opschrift :

“Algemene bepalingen” ;

2° aan artikel 138, § 1 wordt een 6° toegevoegd, dat luidt als volgt :

“6° lestijden voor het voeren van een gelijkekansenbeleid.” ;

3° artikel 139 wordt vervangen door wat volgt :

“Artikel 139

De regering bepaalt de voorwaarden tot het verkrijgen van aanvullende lestijden bedoeld in artikel 138, 1°, 2°, 3°, 4° en 5° alsook het aantal en de wijze van berekening ervan.” ;

4° er wordt een sectie 2, bestaande uit artikel 139bis tot en met 139nonies toegevoegd, die luidt als volgt :

“Sectie 2. Lestijden voor het voeren van een gelijkekansenbeleid

Artikel 139bis

§ 1. Voor de toepassing van deze sectie gelden volgende indicatoren, verder genoemd “gelijkekansenindicatoren” :

1° het gezin leeft van een vervangingsinkomen ;

2° de leerling is thuisloos ;

3° de ouders behoren tot de trekkende bevolking ;

4° de moeder is niet in het bezit van een diploma van het secundair onderwijs, een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs of van een daarmee gelijkwaardig studiebewijs ;

5° de thuistaal is overeenkomstig de door de regering bepaalde objectieve maatstaven niet het Nederlands.

§ 2. De regering bepaalt de wijze waarop het beantwoorden aan de gelijkekansenindicatoren wordt vastgesteld en de procedure volgens dewelke deze gegevens worden gemeld aan het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij houdt daarbij rekening met de vigerende regelgeving inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De documenten of verklaringen die aantonen dat leerlingen beantwoorden aan één of meer van de gelijkekansenindicatoren worden ten minste vijf jaar bewaard in de school.

§ 3. De regering kent aan elke gelijkekansenindicator een gewicht toe. Zij bepaalt tevens het maximum van de gecumuleerde gewichten, dat ten minste gelijk is aan het hoogste gewicht dat aan een gelijkekansenindicator wordt toegekend en ten hoogste gelijk is aan anderhalf maal dit hoogste gewicht.

Artikel 139ter

Scholen kunnen voor een periode van drie schooljaren aanvullende lestijden krijgen, voor zover ze aan alle onderstaande voorwaarden voldoen :

- 1° op 1 februari van het voorafgaand schooljaar ten minste 10% regelmatige leerlingen tellen die beantwoorden aan één of meer van de in artikel 139bis, § 1, 1°, 2°, 3° en 4° bedoelde gelijkekansenindicatoren en
- 2° overeenkomstig de bepalingen van artikel 139quater batig gerangschikt zijn onder de in 1° bedoelde scholen en ten minste zes aanvullende lestijden genereren.

Artikel 139quater

§ 1. De toekenning van de middelen gebeurt driejaarlijks als volgt :

- 1° de in artikel 139ter, 1° bedoelde scholen worden gerangschikt volgens het percentage leerlingen die beantwoorden aan één of meer van de in artikel 139bis, § 1, 1°, 2°, 3° en 4° bedoelde gelijkekansenindicatoren. Binnen eenzelfde percentage worden de scholen volgens het absoluut aantal van deze leerlingen gerangschikt ;
- 2° de leerlingen genereren op basis van het gewicht van de gelijkekansenindicatoren die op hen van toepassing zijn een aantal punten ;
- 3° het aantal punten van scholen met meer dan 80% leerlingen die aan één of meer van de in artikel 139bis, § 1, 1°, 2°, 3° en 4° bedoelde gelijkekansenindicatoren beantwoorden, wordt vermenigvuldigd met een door de regering vastgelegde coëfficiënt, die ten minste gelijk is aan 1 en ten hoogste gelijk is aan 1,5 ;
- 4° het aantal punten van scholen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt vermenigvuldigd met een door de regering vastgelegde coëfficiënt, die ten minste gelijk is aan 1 en ten hoogste gelijk is aan 1,5.

§ 2. De regering bepaalt binnen de beschikbare begrotingskredieten hoeveel aanvullende lestijden een punt vertegenwoordigt.

De regering bepaalt tevens de regelen inzake de toekenning of herverdeling, tijdens een lopende periode van drie schooljaren, van nieuwe of vrijkomende aanvullende lestijden.

Artikel 139quinquies

De toegekende aanvullende lestijden kunnen niet worden gecumuleerd met de extra lestijden bedoeld in artikel 4 van het besluit van de Vlaamse regering van 19 januari 1999 betreffende de toekenning van extra lestijden voor scholen van het basisonderwijs in de rand- en taalgrensgemeenten.

Artikel 139sexies

§ 1. Een school die aanvullende lestijden krijgt, werkt in het eerste trimester van het eerste schooljaar een gelijkekansenbeleid uit. Vanuit een analyse van haar beginsituatie geeft de school aan :

- 1° welke concrete doelstelling zij op het vlak van leerlingen, van personeelsleden, respectievelijk van school wil bereiken. De regering bepaalt doelstellingen die kunnen worden gekozen binnen volgende themata : a) de preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden, b) taalvaardigheids- onderwijs, c) intercultureel onderwijs, d) doorstroming en oriëntering ; e) socio-emotionele ontwikkeling, f) leerlingen- en ouderparticipatie en

2° op welke manier zij deze doelstellingen wil bereiken en

3° op welke manier zij zichzelf in de loop van het tweede trimester van het tweede schooljaar evalueert.
De regering kan een model van zelfevaluatie vastleggen.

§ 2. De aanvullende lestijden kunnen enkel worden aangewend om de in § 1 bedoelde doelstellingen te bereiken.

Artikel 139septies

De scholen betrekken in het ontwikkelen en realiseren van de in artikel 139sexies, § 1 bedoelde doelstellingen het centrum voor leerlingenbegeleiding waardoor zij worden begeleid en de in artikel VI.20 van het decreet van ... betreffende gelijke onderwijskansen-I bedoelde extra begeleiding.

Artikel 139octies

De scholen werken mee aan driejaarlijkse evaluaties aan de hand van steekproeven die het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap uitvoert. De evaluaties meten de doelmatigheid, op macroniveau, van het geïntegreerd ondersteuningaanbod.

Artikel 139novies

§ 1. De onderwijsinspectie gaat telkens in de loop van het derde schooljaar na of, en in welke mate, de doelstellingen werden bereikt. Het bereiken van de doelstellingen wordt afgewogen tegenover de schoolcontext en de kenmerken van de schoolpopulatie.

Bij positieve evaluatie kan de school voor een nieuwe periode van drie schooljaren aanvullende lestijden krijgen indien opnieuw aan alle voorwaarden van artikel 139ter voldaan is.

Bij negatieve evaluatie verliest de school elk recht op de in artikel 139ter bedoelde aanvullende lestijden voor de volgende periode van drie schooljaren.

§ 2. De regering legt de nadere criteria en procedurele bepalingen volgens dewelke de controle door de onderwijsinspectie geschiedt, vast.

Zij voorziet in een beroepsmogelijkheid voor de school tegen een negatieve evaluatie. Het beroep wordt ingesteld bij een college van inspecteurs.

Artikel 139decies

De regering voorziet voor het schooljaar 2002-2003 in overgangsmaatregelen voor scholen voor gewoon basisonderwijs.

In functie van deze overgangsmaatregelen wordt het aantal extra lestijden onderwijsvoorrang en/of zorgverbreding dat een school in het schooljaar 2001-2002 kreeg, vergeleken met het aantal aanvullende lestijden verkregen in toepassing van artikel 139ter en 139quater.

Voor scholen met een vastgelegd percentage leerlingen die aan één of meer van de in artikel 139bis, § 1, 1°, 2°, 3° en 4° bedoelde gelijkekansenindicatoren voldoen, wordt het verlies van een vastgelegd aantal lestijden aangepast volgens een door de regering bepaalde sleutel.

Voor scholen met een vastgelegd percentage leerlingen die aan één of meer van de in artikel 139bis, § 1, 1°, 2°, 3° en 4° bedoelde gelijkekansenindicatoren voldoen, wordt de winst aan lestijden aangepast volgens een door de regering bepaalde sleutel.”.

Artikel VIII.9

In artikel 140 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 14 juli 1998, wordt 6° vervangen door wat volgt :

“6° elke leerling telt voor één teleenheid.

Op de leerlingen uit het gewoon basisonderwijs :

- die verblijven in een Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning,
- die geplaatst zijn door de jeugdrechter of door de comités voor bijzondere jeugdzorg,
- waarvan de ouders tot de trekkende bevolking behoren,

wordt evenwel de coëfficiënt 1,5 toegepast onder de modaliteiten bepaald door de regering.”.

Artikel VIII.10

Artikel 145 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Artikel VIII.11

Artikel 156 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

AFDELING 2

Secundair onderwijs

Artikel VIII.12

Artikel 6 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, gewijzigd bij het decreet van 24 juli 1996 en opgeheven door het decreet van ... betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen in het voltijds gewoon en buitengewoon secundair onderwijs, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing :

“Artikel 6

Een onderwijsinstelling kan enkel erkend worden indien zij in het geheel van haar werking de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder eerbiedigt.”.

Artikel VIII.13

In artikel 6quater, derde lid van dezelfde wet worden de woorden “het 1^e lid” vervangen door de woorden “het 1^e lid en artikel 6”.

Artikel VIII.14

Aan artikel 24, § 2, tweede lid van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 14 juli 1975 en het decreet van 31 juli 1990, wordt een 11° toegevoegd, dat luidt als volgt :

“11° Deelnemen aan en samenwerken binnen een lokaal overlegplatform opgericht overeenkomstig artikel IV.2, § 2, eerste lid van het decreet van ... betreffende gelijke onderwijskansen-I.

Onder "samenwerken" wordt verstaan :

- de in artikel IV.4, 1° van hetzelfde decreet bedoelde gegevens leveren en
- de in het kader van artikel IV.4 van hetzelfde decreet gemaakte afspraken naleven en
- het overleg niet manifest belemmeren.”.

AFDELING 3

Centra voor leerlingenbegeleiding

Artikel VIII.15

Aan artikel 41 van het decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding worden een 13° en 14° toegevoegd, die luiden als volgt :

“13° in het geheel van zijn werking de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder eerbiedigen ;

14° deelnemen aan en samenwerken binnen een lokaal overlegplatform opgericht overeenkomstig artikel IV.2, § 2, eerste lid van het decreet van ... betreffende gelijke onderwijskansen-I.

Onder "samenwerken" wordt verstaan :

- de in artikel IV.4, 1° van hetzelfde decreet bedoelde gegevens leveren en
- de in het kader van artikel IV.4 van hetzelfde decreet gemaakte afspraken naleven en
- het overleg niet manifest belemmeren.”.

HOOFDSTUK IX

Inwerkingtreding

Artikel IX.1

De bepalingen van dit decreet treden in werking op 15 augustus 2002.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD
VAN VLAANDEREN

Brussel, 20 december 2001
50 Ond 62 LVIh122001

Aan Mevrouw Marleen VANDERPOORTEN
Vlaams minister van Onderwijs en Vorming
Koning Albert II-laan 15 .

1210 BRUSSEL

Mevrouw de Minister,

Betreft : Adviesaanvraag voorontwerp van decreet betreffende een gelijke-
kansenbeleid in het onderwijs

Bij brief van 3 december 2001 heeft U de Raad bij hoogdringenheid om advies gevraagd
betreffende bovenvermelde aangelegenheid.

Het Dagelijks Bestuur van de SERV heeft op zijn bijeenkomst van 19 december 2001 het
hierbijgevoegd advies goedgekeurd.

Met de meeste hoogachting,

Pieter Kerremans,
Administrateur-generaal.

SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD
VAN VLAANDEREN

VERBODEN TOEGANG TOT DEZE PAGINA

***ADVIES OVER HET VOORONTWERP VAN DECREET
BETREFFENDE EEN GELIJKE KANSENBELEID IN ONDERWIJS***

Brussel, 20 december 2001
Advies gelijke kansebeleid onderwijs

De Vlaamse Minister van Onderwijs en Vorming heeft de SERV bij brief van 3 december 2001 bij hoogdringendheid gevraagd advies te geven over het voorontwerp van decreet betreffende een gelijke kansenbeleid in onderwijs.

De SERV begrijpt niet waarom over een decreet met een dergelijke maatschappelijke draagwijdte hoogdringend advies moet worden uitgebracht, temeer daar de hoogdringendheid niet is gemotiveerd. De SERV vraagt de minister daarom in de toekomst de Raad te informeren wanneer een dergelijke belangrijke adviesvraag kan worden verwacht en vraagt dat de Raad ook voldoende tijd zou krijgen om te kunnen consulteren en een grondig advies uit te brengen.

Advies

Het voorliggende voorontwerp van decreet betreffende een gelijke kansenbeleid in onderwijs bestaat uit twee delen: het toelatingsbeleid in onderwijs en het ondersteuningsbeleid ten aanzien van scholen.

Wat de het toelatingsbeleid betreft, verwijst de SERV naar zijn advies over het voorstel van decreet betreffende evenredige participatie op de arbeidsmarkt. In dat advies heeft de SERV op volgende punten gewezen waarmee rekening dient gehouden te worden:

- voor beroepsopleiding en beroepskeuzeoriëntering in onderwijs moet uitvoering worden gegeven aan de Europese richtlijnen, d.w.z. een algemeen verbod op discriminatie dat voor wat de SERV betreft niet beperkt kan blijven tot de beroepsopleiding maar voor het hele onderwijs moet gelden;
- afstemming tussen beide decreten met het oog op maximale rechtszekerheid.

Hoewel de invoering van een recht op inschrijving in elk geval aansluit bij de voorstellen van de sociale partners in het kader van het advies van de SERV over het voorstel van decreet over evenredige participatie op de arbeidsmarkt, wijst de SERV erop dat een beleid van non-discriminatie niet beperkt kan worden tot de inschrijving alleen. Gelijke behandeling moet worden gegarandeerd in het gehele onderwijsgebeuren, met inbegrip van de dienstverlening vanuit de centra voor leerlingenbegeleiding.

Naast een inschrijvingsrecht is er nood aan tal van andere hefbomen om het principe van gelijke kansen ten uitvoer te brengen. Naast ondersteuning ten aanzien van scholen in functie van zorgverbreding en onderwijsvoorrangsbeleid impliceert een gelijke kansenbeleid een waaier aan maatregelen, met name de garantie op een startkwalificatie

voor elke schoolverlater, de valorisering van het beroepssecundair en technisch secundair onderwijs, de promotie van en het wegnemen van barrières voor levenslang en levensbreed leren, het voorzien van flexibele leerwegen en overgangen, ...

De SERV adviseert daarom dat in het decreet betreffende een gelijke kansenbeleid in onderwijs de voorwaarde zou worden voorzien om bij alle regelgeving inzake onderwijs vooraf een gelijk kansentoets in te bouwen.

Bovendien mag een gelijke kansenbeleid niet beperkt blijven tot het basis- en secundair onderwijs en moeten gelijkaardige initiatieven worden genomen naar het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs, met inbegrip van de basiseducatie.

Voor een gelijke behandeling in het onderwijs kan niet alleen gewerkt worden op het eigenlijke schoolgebeuren. Immers, we gaan meer en meer naar een combinatie van leeromgevingen, met in het bijzonder de afwisseling van opleiding in de school en opleiding op de werkplek, via onbezoldigde stages of alternerende formules.

Voor deze trajecten is het essentieel dat het gelijke kansenbeleid in het onderwijs wordt gekoppeld aan een gelijke kansenbeleid voor werkplekopleidingen. Het nieuwe decreet betreffende de evenredige participatie zet daartoe een stap vooruit, in uitvoering van de Europese richtlijnen, maar zoals in het advies van de SERV over het voorstel van decreet betreffende evenredige participatie op de arbeidsmarkt hieromtrent reeds werd aangegeven, moeten andere hefboomen worden ingezet om de gelijke toegang tot het arbeidsproces te garanderen.

Wanneer de Europese richtlijn consequent wordt doorgetrokken dan moet in beginsel een absoluut inschrijvingsrecht in het gelijke kansendecreet worden ingeschreven, waarbij geen weigeringen kunnen gebeuren op basis van diverse kenmerken. Dit voorontwerp van decreet geeft echter de mogelijkheid aan scholen bijkomende leerlingen door te wijzen wanneer er al een bepaalde populatie leerlingen met een anderstalige thuistaal aanwezig is. Ook kunnen leerlingen met zware handicap worden doorverwezen als de draagkracht van een school onvoldoende is.

De verwijzingsgrond op basis van thuistaal is – op basis van het huidige onderwijslandschap met een sterke segregatie tussen witte, multiculturele en concentratiescholen – vanuit beleidsmatig oogpunt althans in elk geval verdedigbaar.

Wat betreft de doorverwijzing op basis van handicap, dient hetzelfde principe van de "redelijke aanpassing van de werkpost" te worden gehanteerd als voorzien in de Europese richtlijn voor de toegang tot het arbeidsproces. Van de onderwijsinstelling mag verwacht worden dat ze ook een redelijke aanpassing doet om de toegankelijkheid en de

draagkracht van de school te verhogen en daarbij ook maximaal gebruik maakt van de mogelijkheden die worden aangereikt door de overheid. In enge zin betreft het de aanpassing aan infrastructuur en materiaal. Ruimer betreft het de operationalisering van een volwaardig inclusief beleid en een versterkt geïntegreerd onderwijs (GON).

Het inschrijvingsrecht is echter alleen maar werkbaar in de mate dat het onderwijzend personeel voldoende ondersteuning en vorming krijgt om met een diverse leerlingenpopulatie om te gaan.

Daarbij is het ook belangrijk dat het gelijke kansenbeleid naar de leerlingen wordt gekoppeld aan een beleid van evenredige participatie en van diversiteit naar het onderwijzend personeel, onder meer ook wat betreft de toegang tot de onderwijsbetrekkingen. Terzake kan worden verwezen naar het advies van de SERV over het voorstel van decreet betreffende evenredige participatie op de arbeidsmarkt en de Europese richtlijnen terzake.

Artikelsgewijze commentaar

Art. III.2:

In dit artikel wordt gesteld dat de inschrijving wordt genomen na instemming van de ouders met het pedagogisch project en het schoolreglement.

De SERV beveelt aan dat erover wordt gewaakt dat het schoolreglement geen verdoken discriminatiegronden bevat.

Art. III.4:

In dit artikel wordt aangegeven in welke gevallen een inrichtende macht de inschrijving kan weigeren.

De SERV beveelt aan dat erover wordt gewaakt dat een uitsluiting vanuit een inrichtende macht niet tot gevolg heeft dat de onderwijskeuze van de leerling in sterke mate beknót wordt, en dat de redenen tot uitsluiting geen discriminatoir karakter hebben.

Art. VI.2

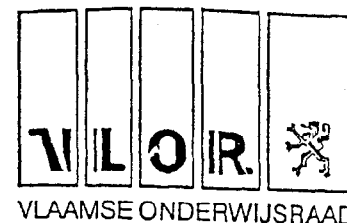
In dit artikel worden de gelijke kansenindicatoren opgesomd.

De SERV beveelt aan dat naast het vervangingsinkomen ook het bestaansminimum/leefloon als criterium wordt opgenomen en dat ook andere OCMW-cliënten worden opgenomen (cf. SIF-criteria).

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

uw brief van
uw kenmerk
•
ons kenmerk
vragen naar
•
bijlagen

PS/JPE/COR/014
Joël Job

Mevr. M. Vanderpoorten
Vlaamse minister van onderwijs en vorming
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II laan 15
1210 Brussel

datum 21 DEC. 2001
betreft

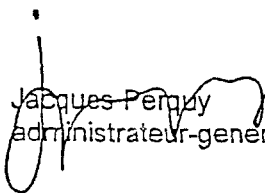
Mevrouw de Minister

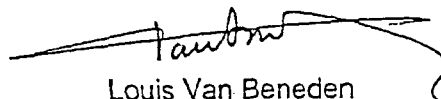
Hierbij ingesloten vindt U het Advies over het voorontwerp van decreet betreffende een gelijke kansenbeleid in het onderwijs.

Dit advies werd uitgebracht op de Algemene Raad van 18 december 2001.

Gelieve ons op de hoogte te houden van het gevolg dat U aan het advies zal geven.

Met de meeste hoogachting

Jacques Perquy
administrateur-generaal

Louis Van Beneden
voorzitter

Vlaamse Onderwijsraad
Leuvenseplein 4
1000 Brussel

Algemene raad
dinsdag, 18 december 2001
AR/PCA/ADV/003

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende een gelijke kansenbeleid in het onderwijs

1 Situering

Tijdens het schooljaar 2000-2001 organiseerde de Vlor een overleg tussen alle betrokkenen bij een toelatingsbeleid in het onderwijs in Vlaanderen. Het eerste deel van dit advies gaat uit van de resultaten van dat overleg.

Op 17 april 2001 bracht de Vlor een advies uit over het geïntegreerd ondersteuningsbeleid voor scholen zoals uiteengezet in de visietekst 'Naar een geïntegreerd gelijke kansenbeleid binnen het onderwijs'. (¹)

Het tweede deel van het advies legt vooral de inhoud van dat advies van 17 april naast het geïntegreerd ondersteuningsaanbod voor scholen zoals uitgewerkt in het voorontwerp van decreet betreffende een gelijke kansenbeleid in het onderwijs. Het kan niet de bedoeling zijn om alle elementen uit het advies van 17 april 2001 hier te hernemen.

De structuur van het advies dat hier voorligt valt in grote mate samen met de structuur van de hoofdstukken III, IV, V en VI van het voorontwerp van decreet betreffende een gelijke kansenbeleid in het onderwijs. Daar waar dit niet het geval is, gaat het over algemene opmerkingen of staat in de tekst van het advies een verwijzing naar het besproken artikel of de besproken artikelen.

Het advies werd besproken op de algemene raad van 18 december 2001 in aanwezigheid van 33 stemgerechtigde leden. Over meerder punten was er een verdeelde stemming. Telkens is aangegeven hoe de stemmenverhouding was en op verzoek werd het minderheidsstandpunt vermeld. Over de andere delen werd door geen enkel lid de stemming gevraagd.

2 Algemene opmerkingen

2.1 Verband tussen de drie delen van het voorontwerp

Het voorontwerp van decreet bestaat uit drie grote delen: het toelatingsbeleid, het geïntegreerd ondersteuningsaanbod en het tijdelijk project buitengewoon onderwijs. Voor de Vlor zijn deze drie delen zeer nauw met elkaar verweven. Maatregelen in het ene deel mogen niet contraproductief zijn voor doelstellingen in een andere deel. Het voorontwerp voldoet niet aan dit criterium.

De bepalingen over het inschrijvingsrecht kunnen tot gevolg hebben dat in de toekomst meer leerlingen zullen inschrijven in het gewoon onderwijs, waardoor mogelijk een stap wordt gezet in de richting van inclusief onderwijs. De voorstellen over het geïntegreerd ondersteuningsaanbod voor het gewoon onderwijs houden geen rekening met verschuivingen van buitengewoon naar gewoon onderwijs. Met uitzondering van de bepalingen over het tijdelijk project buitengewoon onderwijs (²), bevat het voorontwerp geen bepalingen over de financiering of subsidiëring van kinderen met een handicap en/of met

¹ Naar een geïntegreerd gelijke kansenbeleid binnen het onderwijs, visietekst ten behoeve van het Vlaams parlement, departement onderwijs, november 2000

² Hoofdstuk VII, Art. VII 1. tot en met 4

leerproblemen in het gewoon onderwijs. Voor het geheel van het buitengewoon onderwijs stelt de overheid een andere visietekst in het vooruitzicht. Zolang de overheid de verhouding tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs niet in zijn geheel bekijkt, denkt de Vlor dat er een manifest tekort is aan samenhang in het beleid en vreest hij dat er veel onverwachte effecten kunnen uit voortvloeien.

Het geïntegreerd ondersteuningsbeleid en het toelatingsbeleid staan evenmin los van mekaar. Maatregelen uit het ene deel zullen contraproductief zijn ten aanzien van maatregelen in het andere deel, indien zij niet gebaseerd zijn op één beleidsconcept met drie sporen:

- 1 inciterende maatregelen om sociaal elitaire of selecterende scholen open te stellen voor andere groepen van leerlingen;
- 2 beschermende maatregelen die open scholen in staat stellen de diversiteit in hun gemengde populatie te behouden en
- 3 ondersteunende maatregelen om scholen met overwegend sociaal zwakkere leerlingen en leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is in staat te stellen hun onderwijs te optimaliseren en, waar mogelijk, opnieuw een veel diverser publiek aan te trekken. ⁽³⁾

2.2 Doelgroepen

Conform het advies van de Vlor van 17 april 2001 behoren zowel autochtone als allochtone kansarmen tot de doelgroepen van het decreet. Voor de anderstalige nieuwkomers blijft een afzonderlijke regeling bestaan, eveneens conform het advies van de Vlor.

Leerlingen met een handicap vallen onder het toelatingsbeleid en ook in dat opzicht beantwoordt het voorontwerp aan het advies van de Vlor. In zijn advies van 17 april 2001 pleitte de Vlor wel voor een geëigende ondersteuning. Ingevolge deze keuze van de overheid ontstaan wel onduidelijkheden over de doorverwijzingen naar het buitengewoon onderwijs.

Leerlingen met leerproblemen zijn geen indicator voor bijkomende ondersteuning. Sommigen zijn van oordeel dat de basisfinanciering zou moeten volstaan om hieraan te werken, anderen vinden dat hiervoor bijkomende middelen nodig zijn. ⁽⁴⁾

2.3 Toepassingsgebied

Het toepassingsgebied vermeldt de centra voor leerlingenbegeleiding niet. Toch bevat het voorontwerp bepalingen die van toepassing zijn op de centra voor leerlingenbegeleiding.

2.4 Geïntegreerd onderzoek

De Vlor pleit voor de integratie van een longitudinaal onderzoek over de implementatie van het geïntegreerd gelijke kansenbeleid in het concept zelf van het beleid. De timing van dit onderzoek moet samenvallen met de implementatie van het geïntegreerd gelijke kansenbeleid. Belangrijke elementen in dit onderzoek zijn: de indicatoren, de

³ De algemene raad keurde deze opsomming goed met 20 stemmen, 8 leden stemden tegen en drie onthielden zich bij de stemming. VSKO, VCOV en OKO dienden volgend minderheidsstandpunt in:
"Maatregelen uit het ene deel zullen contraproductief zijn ten aanzien van maatregelen in het andere deel, indien zij niet gebaseerd zijn op één beleidsconcept met twee sporen:

1 inciterende maatregelen om homogene scholen open te stellen voor andere groepen van leerlingen en
2 beschermende maatregelen die heterogene scholen in staat stellen de diversiteit in hun gemengde populatie te behouden."

⁴ De algemene raad keurde deze alinea goed met 21 stemmen, 9 leden stemden tegen en drie onthielden zich bij de stemming. COV, VCOV, OKO en VSKO dienden hierover een minderheidsstandpunt in. Zij willen de laatste zin van deze alinea vervangen door de zin: "De basisfinanciering volstaat niet om hier structureel aan te werken."

wegingscoëfficiënten, het budget, de minimum grens voor de toekenning van de middelen en de evaluatiecriteria. Een dergelijk onderzoek ontbreekt in dit voorontwerp.

2.5 Versobering van de regelgeving

De overheid heeft zich geëngageerd om de regelgeving te verminderen en te vereenvoudigen. Dit voorontwerp is geen voorbeeld van duidelijke en eenvoudige regelgeving. Het richt nieuwe overlegorganen op en het legt nieuwe en complexe procedures op. Het nieuwe decreet zal ook bijdragen tot de toenemende juridisering van het onderwijs.⁽⁵⁾

2.6 Het budget

De begroting 2002 voorziet voor de werking van de Commissie inzake leerlingenrechten en voor de ondersteuning van de lokale overlegplatforms € 2.355.000 (95 miljoen BEF).

Voor het geïntegreerd ondersteuningsaanbod in het basisonderwijs voorziet de begroting 2001 voor OVB 595,5 miljoen BEF (€ 14.762.059) en voor ZVB 958 miljoen BEF (€ 23.748.199), samen 1555,5 miljoen BEF (€ 38.559.837). CAO V voorziet hierin een geleidelijke toename die uitkomt bij 653 miljoen BEF (€ 16.187.447) extra tegen 2004. In de begroting 2002 is daarvan al een stijging met € 3.708.000 (149,6 miljoen BEF) ten opzichte van de begroting 2001 terug te vinden. Het totaalbudget voor het basisonderwijs evolueert tegen 2004 naar € 48.430.000 (1.953,6 miljoen BEF).

Voor het geïntegreerd ondersteuningsaanbod in het secundair onderwijs voorziet de begroting 2001, 153 miljoen BEF (€ 3.792.770) voor OVB en 120 miljoen BEF (€ 2.974.722) voor het project scholen met bijzondere noden, samen 273 miljoen BEF (€ 6.767.493). Voor het secundair onderwijs voorziet CAO V geen groeipad. De begroting 2002 voorziet wel een toename van de middelen ten opzichte van de begroting 2001 met € 1.054.000 (42,5 miljoen BEF). Op kruissnelheid is dit een meeruitgave van € 4.214.000 (170 miljoen BEF) op jaarbasis. Alles samen gaat dit uiteindelijk om een budget van € 10.907.000 (440 miljoen BEF) op jaarbasis.

De Vlor maakt zich zorgen. Zullen deze budgetten volstaan om alle scholen die aan de voorwaarden voldoen de middelen te geven waarop ze volgens de andere bepalingen van dit voorontwerp recht zouden hebben? En hoe verhouden deze budgetten zich met het budget dat het kabinet in het vooruitzicht stelt voor de aanpak van leerproblemen?

Deel I

Toelatingsbeleid

3 Doelstellingen

In het overleg over toelatingsbeleid besteedden de verschillende partners veel belang aan de doelstellingen van een nieuw toelatingsbeleid. Het voorontwerp van decreet bevat geen doelstellingen. De Vlor vindt dit een tekort.

De Vlor vindt een toelatingsbeleid essentieel om optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle kinderen en jongeren te realiseren en uitsluiting, segregatie en discriminatie te vermijden. Een goed toelatingsbeleid streeft naar een beter integratie van alle groepen van de bevolking in alle Vlaamse scholen en zal discriminatie voorkomen en tegengaan. Op die

⁵ De algemene raad stemde met 14 stemmen voor deze formulering van de zin, 11 leden stemden tegen, 6 leden onthielden zich bij de stemming.
VVS en VSK dienden bij deze paragraaf een minderheidsstandpunt in:
"Nietegenstaande menen VVS en VSK dat de invoering van een duidelijk inschrijvingsbeleid de juridisering van onderwijs zal verminderen. Ze zal immers klaarheid brengen bij scholen, ouders en leerlingen en bijgevolg op termijn het aantal betwistingen verminderen."

manier zal het dualisering in de maatschappij tegengaan en bijdragen tot grotere sociale cohesie. De Vlor vindt dat open scholen met een zeer diverse populatie het best deze maatschappelijke verantwoordelijkheid opnemen. Dit zijn scholen waar allochtone en autochtone leerlingen vanuit alle sociale lagen onderwijs volgen en waarvan het schooleigen pedagogisch project bijdraagt tot de realisatie van deze doelstellingen. Een goed toelatingsbeleid zal streven naar zoveel mogelijk scholen in Vlaanderen met dat profiel.⁽⁶⁾

De maatregelen ten aanzien van de gesloten, sociaal elitaire of selecterende scholen en ten aanzien van scholen met overwegend sociaal zwakkere leerlingen en leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is, zijn onvoldoende uitgewerkt om deze doelstelling te bereiken. Het voorontwerp van decreet bevat te weinig hefboomen voor open scholen met veel diversiteit in hun populatie om te voorkomen dat zij op korte termijn evolueren naar scholen met bijna uitsluitend sociaal zwakkere leerlingen en leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is.⁽⁷⁾

4 Recht op inschrijving

4.1 Uitgangspunten

De Vlor onderschrijft het uitgangspunt van het voorontwerp: elke leerling die voldoet aan de toelatingsvoorwaarden heeft recht op inschrijving in de school en de vestigingsplaats die de ouders en de leerlingen kiezen.⁽⁸⁾

De inrichtende macht moet de ouders op de hoogte brengen van het pedagogisch project en het schoolreglement. De ouders schrijven in na instemming met beiden. De Vlor vindt dat de inrichtende macht niet alleen de ouders, maar ook de leerling op de hoogte moet brengen van de inhoud van het pedagogisch project en van het schoolreglement.

4.2 Mogelijkheden tot weigering

Het voorontwerp maakt een onderscheid tussen weigering en doorverwijzing: een school mag een leerling alleen weigeren indien hij niet aan de toelatingsvoorwaarden voldoet, indien een bijkomende inschrijving omwille van materiële omstandigheden de veiligheid van de leerlingen in het gedrang brengt of indien de school tijdens het vorige schooljaar tegen de leerling een definitieve uitsluiting uitsprak.

⁶ De algemene raad keurde deze alinea goed met 22 stemmen, 7 leden stemden tegen, 6 onthielden zich. VSKO, COV, VCVO en OKO dienden een minderheidsstandpunt in: "De indieners willen dualisering in de maatschappij tegengaan en bijdragen tot meer sociale cohesie. De school dient de weerspiegeling te zijn van de maatschappelijke context waarbinnen deze zich situeert, zonder haar eigen pedagogisch project te verliezen. Vlaanderen kent wat dit betreft een grote regionale diversiteit. Het absolute inschrijvingsrecht is geen antwoord om de doelstellingen van het toelatingsbeleid te realiseren."

⁷ De algemene raad keurde deze alinea goed met 22 stemmen, 8 leden stemden tegen, 4 onthielden zich. VSKO, COV en VCVO dienden een minderheidsstandpunt in: "Het voorontwerp van decreet bevat te weinig hefboomen voor open scholen met veel diversiteit in hun populatie om te voorkomen dat zij op korte termijn evolueren naar scholen met bijna uitsluitend sociaal zwakkere leerlingen en leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is. Het voorontwerp biedt wel voldoende kansen om vanuit een duidelijk engagement ter plaatse inciterend te werken ten aanzien van scholen die nu nog maar weinig allochtone leerlingen inschrijven en ten aanzien van scholen met heel veel allochtone leerlingen."

⁸ De algemene raad keurde deze alinea goed met 21 stemmen, 9 leden stemden tegen, 3 leden onthielden zich. VSKO, COV, VCVO en OKO dienden een minderheidsstandpunt in: "Het uitgangspunt van het voorontwerp dat elke leerling die voldoet aan de toelatingsvoorwaarden recht heeft op inschrijving in de school en de vestigingsplaats die de ouders kiezen, strookt niet met de Grondwet. Het houdt onvoldoende rekening met het verschil tussen officieel onderwijs en vrij onderwijs. Deze bepaling verstoort de verhouding tussen het recht op inschrijving enerzijds en de vrijheid van een vrije inrichtende macht anderzijds. De onderwijsvrijheid impliceert het vermogen voor privé-persoon om zonder voorafgaande toestemming en onder voorbehoud van de eerbiediging van de fundamentele rechten en vrijheden, naar eigen inzicht onderwijs in te richten en te laten verstrekken, zowel naar de vorm als naar de inhoud van het onderwijs. Stellen dat enkel scholen met een zeer diverse populatie het best hun maatschappelijke verantwoordelijkheid opnemen is afbreuk doen aan de vrijheid om onderwijs in te richten naar eigen vorm en inhoud. De begrenzing van de weigeringsmogelijkheden van het vrij gesubsidieerd basisonderwijs is volgens het Arbitragehof voldoende geregeld in Art. 31 §2 van het decreet basisonderwijs. Dit principe moet uitgebreid worden naar het secundair onderwijs. De versterking van het inschrijvingsrecht van de ouders zal de druk op open scholen met veel diversiteit in hun populatie nog doen toenemen. Deze scholen hebben een statuut nodig dat hen in staat stelt een beleid te voeren waardoor ze hun open en divers karakter kunnen behouden."

Het voorontwerp laat toe dat een inrichtende macht naar aanleiding van een definitieve uitsluiting een leerling een heel schooljaar weigert voor al haar scholen. De Vlor vindt deze mogelijkheid veel te ruim en vreest dat daardoor leerplichtige leerlingen na een definitieve uitsluiting nog veel meer moeilijkheden zullen hebben om zich in een school in te schrijven dan nu reeds het geval is. Een definitieve uitsluiting kan alleen gevolgen hebben voor een inschrijving in dezelfde school waarvoor de leerling tijdens het vorig schooljaar een definitieve uitsluiting kreeg.⁽⁹⁾

De Vlor vindt dat een inrichtende macht leerlingen onder dezelfde voorwaarden moet kunnen weigeren indien zij niet over de organisatorische mogelijkheden beschikt om bijkomende leerlingen op te nemen.⁽¹⁰⁾ Individuele leerlingen weigeren mag niet uitsluitend bekeken worden vanuit een mogelijke schending van individuele leerlingenrechten. Een weigering kan een gevolg zijn van bekommernissen over de rechten van de medeleerlingen of van de betrokken leerling zelf.⁽¹¹⁾ De procedure voor dit soort weigeringen moet wel sluitend zijn.⁽¹²⁾

4.3 Mogelijkheden tot doorverwijzing

Op basis van het voorontwerp kan een school voor gewoon onderwijs onder strikt omschreven voorwaarden in twee gevallen een leerling doorverwijzen:

- 1 een leerling met een zware handicap, ⁽¹³⁾
- 2 elke bijkomende leerling waarvan de thuistaal niet het Nederlands is.

Het is onduidelijk welke gevolgen de versterking van het inschrijvingsrecht van ouders zal hebben voor het buitengewoon onderwijs en voor de inschrijving van gehandicapte leerlingen in het gewoon onderwijs. De Vlor vreest dat de overheid hier valse verwachtingen schept bij ouders van gehandicapte leerlingen.

Om een bijkomende leerling waarvan de thuistaal niet het Nederlands is te kunnen doorverwijzen moet een school aan formele voorwaarden voldoen. De voorwaarden die het voorontwerp opsomt zijn een operationele definitie van wat een open school is. Het voorontwerp beperkt die definitie tot drie indicatoren.

Eén van de voorwaarden om een leerling te kunnen doorverwijzen, heeft te maken met de gemiddelde aanwezigheid in de school van leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is. Deze voorwaarde biedt scholen te weinig ruimte om een goed inschrijvingsbeleid te voeren. De gemiddelde aanwezigheid in een leerlingengroep is daarvoor ook belangrijk.

De berekening van het percentage van het aantal leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is moet volgens het voorontwerp op schoolniveau gebeuren. Om te vermijden dat er segregatie ontstaat tussen de vestigingsplaatsen van één school, kiest de Vlor voor

⁹ De algemene raad keurde deze alinea goed met 27 stemmen, 5 leden onthielden zich.

¹⁰ De algemene raad koos met 25 stemmen voor het behoud van deze zin, 5 leden stemden tegen en 4 leden onthielden zich.

¹¹ De algemene raad stemde met 19 stemmen voor deze redactie van deze zin, 10 leden stemden tegen en 3 leden onthielden zich. OKO, VSKO en VCVO dienden een minderheidsstandpunt in. Zij wensden deze zin te vervangen door: "Een weigering kan een gevolg zijn van bekommernissen over de rechten van de medeleerlingen of over de slaagkansen van de betrokken leerling zelf."

¹² VSK en VVS dienden een minderheidsnota tot schrapping van deze alinea.

¹³ De algemene raad stemde met 14 stemmen voor de schrapping van de alinea die volgt., 11 leden stemden voor het behoud van de alinea, 3 leden onthielden zich. VCOB, VSKO en COV dienden de alinea nadien in als minderheidsstandpunt: "De Vlor pleit voor de vervanging van het begrip 'zware handicap' door het begrip 'leerling met speciale onderwijsnoden'. Het begrip is internationaal erkend en legt de nadruk niet op de handicap maar op de speciale onderwijsbehoeften. Op die manier krijgen alle leerlingen met speciale onderwijsnoden de garantie dat zij bij discussies over hun inschrijving in functie van de draagkracht van de school kunnen terugvallen op de gestructureerde begeleiding die de procedure van doorverwijzing voorziet."

een berekening per vestigingsplaats.

Volgens het voorontwerp kan de inrichtende macht de gemiddelde aanwezigheid van leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is afwegen tegen de 'demografische samenstelling' van het werkingsgebied van het lokaal overleg. Deze formulering spoort niet met de overige bepalingen in dit artikel. Volgens de Vlor kan de inrichtende de gemiddelde aanwezigheid van leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is, afwegen tegen de gemiddelde aanwezigheid van leerlingen waarvan het Nederlands niet de thuistaal is in alle scholen van het werkingsgebied.

De Vlor vraagt aan de minister om na te gaan welk effect deze bepalingen over thuistaal hebben in het Brussels gewest.

De termijn, twee kalenderdagen, die inrichtende machten krijgen om een doorverwijzing te motiveren is te kort. Bovendien volstaat het niet om de ouders en de voorzitter van het lokaal overlegplatform op de hoogte te brengen. De leerling heeft ook recht op een motivering.

De onmogelijkheid om door te verwijzen voor een onthaaljaar of voor een unieke studierichting buiten het werkingsgebied, staat haaks op de werking van de scholengemeenschappen. Studietoelaatstelling in het algemeen en de organisatie van het onthaaljaar in het bijzonder behoren tot de bevoegdheid van de scholengemeenschap en hebben niets te maken met de omschrijving van de gemeente. ⁽¹⁴⁾ ⁽¹⁵⁾

5 De lokale overlegplatforms

5.1 Werkingsgebied

Het voorontwerp maakt een beslissing om een werkingsgebied op te splitsen of verschillende werkingsgebieden samen te voegen afhankelijk van een beslissing van de Vlaamse regering.

Op basis van de evaluatie van de implementatie van het non-discriminatiebeleid stelt de Vlor dat de gemeente als werkingsgebied relevant is voor het gewoon basisonderwijs, maar niet voor het secundair onderwijs. De beslissing om voor het secundair onderwijs verschillende gemeenten te groeperen in één lokaal overleg ligt in het voorontwerp bij de regering.

Het voorontwerp zou op dit punt ten minste een verwijzing moeten bevatten naar de afbakening van de zones uit het decreet secundair onderwijs die de basis hebben gevormd voor de scholengemeenschappen. ⁽¹⁶⁾

Ook de enge definitie van 'school' gaat voorbij aan de nieuwe realiteit sinds het ontstaan van de nieuwe scholengemeenschappen.

5.2 Samenstelling

De voorgeschreven samenstelling zal van elk overlegplatform een grote groep maken. De Vlor heeft vragen bij de werkbaarheid van de lokale overlegplatformen. Niet alleen omwille van de grootte, maar ook omdat om aan de voorwaarden van het decreet te voldoen het

¹⁴ In de algemene raad stemden 23 leden voor het behoud van deze alinea, niemand stemde tegen, 12 leden onthielden zich bij de stemming.

¹⁵ 19 leden van de algemene raad keurden deze paragraaf (4.3) goed, zoals gewijzigd. Acht leden stemden tegen, 5 leden onthielden zich bij de stemming.
VSK en VVS dienden een minderheidsstandpunt in: "De Vlor stelt de tweede voorwaarde waaronder een school een leerling kan doorverwijzen in zekere zin in vraag. Ze is namelijk de mening toegedaan dat het criterium 'thuistaal niet het Nederlands' zonder meer onvoldoende is om scholen die aan de drie gestelde voorwaarden voldoen, de mogelijkheid te bieden om bijkomende leerlingen te weigeren. Het kan immers voorkomen dat een leerling voldoende het Nederlands machtig is om het onderwijs waarvoor de ouders en de leerling kiezen, te kunnen volgen, ook al is de thuistaal (de taal die gebruikt wordt voor de gangbare communicatie in het gezin) niet het Nederlands. Daarom stelt de Vlor voor te stellen dat elke bijkomende leerling waarvan de thuistaal niet het Nederlands is, door de school doorverwezen kan worden, op voorwaarde dat naast de drie andere condities aan de hand van objectieve maatstaven niet blijkt dat de leerling voldoende over de kennis van het Nederlands beschikt om het onderwijs van zijn keuze te kunnen volgen."

¹⁶ decreet van 14 juli 1996

platform ten minste een aantal participanten moet omvatten. In de lijst van die participanten staan vertegenwoordigers van groepen die bijvoorbeeld zo weinig gestructureerd zijn dat het in heel wat gemeenten onmogelijk zal zijn om vertegenwoordigers van die groepen aan tafel te krijgen.

De algemene raad van de Vlor raakte het niet eens over de numerieke verhouding tussen de vertegenwoordigers van de inrichtende machten in het lokaal overleg. ⁽¹⁷⁾

Om te voorkomen dat ouders enkel voor zichzelf spreken is het nodig dat die ouders deel uitmaken van het netwerk van de erkende ouderkoepels. Om te voorkomen dat leerkrachten enkel voor zichzelf spreken is het nodig dat zij deel uitmaken van de representatieve vakorganisaties.

De Vlor vraagt zich af of deze lijst niet moet verschillen naargelang het niveau. Zijn, bijvoorbeeld, socio-economische partners relevant voor het basisonderwijs? Hoe doe je dat met de vertegenwoordigers van leerlingen in het basisonderwijs? ⁽¹⁸⁾

Kan een lokaal overlegplatform, op basis van de formulering in het voorontwerp, alleen rechtsgeldig vergaderen indien het al die participanten omvat?

De Vlor vindt de aanwezigheid van een vertegenwoordiger van het betrokken gemeentebestuur of van de betrokken gemeentebesturen die niet optreedt als vertegenwoordiger van de gemeente als inrichtende macht een goed idee. Deze aanwezigheid verhoogt het lokaal draagvlak van het lokaal overlegplatform aanzienlijk. ⁽¹⁹⁾

Deelname aan en samenwerking in het lokaal overleg als financierings- en subsidiëeringsvoorwaarde voor scholen en centra voor leerlingenbegeleiding.

De Vlor aanvaardt de toevoeging van deelname aan het lokaal overleg aan de financierings- en subsidiëeringsvoorwaarden op voorwaarde dat het decreet de verplichtingen duidelijk en eenduidig vastlegt. ⁽²⁰⁾

De Vlor wijst hier op een onevenwicht: scholen en CLB's hebben enkel plichten. Ze riskeren bovendien sancties. De andere partners hebben enkel rechten. ⁽²¹⁾

Centra voor leerlingenbegeleiding waarvan het werkingsgebied zich over verschillende gemeenten uitstrekt, zullen vertegenwoordigers moeten sturen naar meerdere overlegplatformen en krijgen in die overlegplatformen nieuwe opdrachten. Nu beschikken zij enkel in de grote steden over bijkomende omkadering voor kansarmoede. Om aan deze nieuwe decretale opdrachten te kunnen voldoen, hebben de centra meer bijkomende omkadering nodig die beter verspreid is over de centra.

¹⁷ Het resultaat van de discussie in de algemene raad zijn twee minderheidsstandpunten, waarvan geen de meerderheid verwierf:

- 1 het standpunt van VSKO, COV, COC en VCVO "Hierbij stelt zich een bijkomend probleem van de evenredige vertegenwoordiging van de verschillende scholen en inrichtende machten in het lokaal overleg. Het kan niet zijn dat een school of een inrichtende macht met een veelvoud van de leerlingen van een andere school of inrichtende macht evenveel vertegenwoordigers heeft in het lokaal overleg." 12 leden stemden voor dit standpunt, 17 leden stemden tegen en 4 leden onthielden zich bij de stemming.
- 2 het standpunt van het Gemeenschapsonderwijs, POV, OVSG, ROGO, KOOGO en ACOD. Deze leden vragen een paritaire vertegenwoordiging tussen vrij en officieel onderwijs. 12 leden ondersteunden dit standpunt, 16 leden stemden tegen en drie leden onthielden zich bij de stemming.

¹⁸ De algemene raad keurde deze alinea goed met 27 stemmen voor. Eén lid stemde tegen, 5 leden onthielden zich bij de stemming.

¹⁹ De algemene raad ondersteunde deze alinea met 13 stemmen, 12 leden stemden tegen en 6 leden onthielden zich bij de stemming. VSKO, COC, COV en VCVO dienden een minderheidsstandpunt in: "De Vlor vindt de aanwezigheid van een vertegenwoordiger van het betrokken gemeentebestuur of van de betrokken gemeentebesturen die niet optreedt als vertegenwoordiger van de gemeente als inrichtende macht geen goed idee. Daardoor krijgt het gemeentebestuur een te groot gewicht in het lokaal overlegplatform in verhouding tot de andere inrichtende machten van onderwijs."

²⁰ De algemene raad aanvaardde deze alinea met 25 stemmen, 2 leden stemden tegen, 6 leden onthielden zich bij de stemming.

²¹ Het VSKO diende op dit punt een minderheidsstandpunt in: "Bindende afspraken kunnen niet gemaakt worden zonder akkoord van de partijen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering ervan." 6 leden van de raad ondersteunden dit standpunt, 20 leden stemden tegen, 3 leden onthielden zich bij de stemming.

Vele scholen voor buitengewoon onderwijs staan voor dezelfde onmogelijke opdracht om aan de veelheid van overlegplatformen te participeren. Zij beschikken niet over de omkadering om deze opdracht waar te maken. Vandaar dat scholen voor buitengewoon onderwijs hiervoor ofwel bijkomende mankracht moeten krijgen, ofwel van deze opdracht dienen te worden ontheven.

5.3 De voorzitter

De Vlaamse regering stelt de voorzitter aan. Het enige criterium voor de aanstelling van een voorzitter is dat hij of zij vertrouwd moet zijn met het onderwijsveld. Bij de implementatie van de non-discriminatieverklaring was dit geen criterium. Integendeel, een rechtstreekse betrokkenheid bij het onderwijs beschouwde de Beoordelings- en bemiddelingscommissie eerder als een nadeel. Om een maatschappelijk draagvlak te geven aan het lokaal overleg was de verbondenheid van de voorzitter met het lokaal sociaal weefsel het belangrijkste criterium voor zijn of haar aanstelling. Het is erg belangrijk dat zo'n voorzitter zich onafhankelijk kan opstellen ten aanzien van de particuliere belangen van de inrichtende machten. Daarom hanteerde de Beoordelings- en bemiddelingscommissie twee onverenigbaarheden: een voorzitter mag niet zetelen in een inrichtende macht en mag geen personeelslid zijn van één van de betrokken scholen, scholengroepen of scholengemeenschappen. De Vlor stelt voor om deze onverenigbaarheden in het decreet over te nemen.

5.4 Begeleiding en ondersteuning

De Vlor waardeert de inspanningen van de overheid om voor die lokale overlegplatformen in een deskundige te voorzien voor de inhoudelijke en organisatorische ondersteuning.

De Vlor heeft een probleem met de wijze waarop de opdracht van deze deskundige geformuleerd is. Het voorafgaandelijk overleg met de lokale besturen uit het werkingsgebied geeft aan die lokale besturen een bevoorrechte positie tegenover de andere inrichters van onderwijs in het werkingsgebied.

Voor de sturing van die deskundige voorziet het decreet niets. Minimaal is er een band nodig tussen die sturing en de partners bij het lokaal overleg. Een commissie met Vlaamse vertegenwoordigers van de lokale partners kan deze band verzekeren. De Vlaamse Onderwijsraad is hiervoor, vanuit zijn samenstelling en vanuit zijn decretale opdracht van overleg, het aangewezen forum.

De begeleiding van de verschillende partners bij het lokaal overleg ontbreekt helemaal.

Zo is de deelname van vertegenwoordigers van de zelforganisaties van migranten niet even evident als blijkt uit het voorontwerp. Deze sector is nog in volle ontwikkeling. Bovendien hangen deze organisaties voor hun subsidiëring af van de minister van Cultuur. Logischerwijze zal hun opdracht en professionaliteit vooral daarop gericht zijn. Een goede deelname van deze organisaties aan het plaatselijk overleg vooronderstelt een goede ondersteuning vanuit het Forum voor zelforganisaties van migranten en vanuit de federaties voor zelforganisaties.

Dezelfde opmerkingen gelden mutatis mutandis voor alle andere partners bij het lokaal overleg.

De Vlor vraagt bijvoorbeeld om ten minste de begeleiding van de scholen bij de deelname aan het lokaal overleg, zoals die dit schooljaar functioneert, te behouden.

Een ander voorbeeld heeft te maken met de participatie van de ouders. Ouders zullen alleen participeren als zij zich betrokken voelen. Om de participatie van ouders aan het lokaal

overleg te realiseren, zullen inspanningen nodig zijn, van de overheid en van de erkende ouderkoepels.

5.5 Bevoegdheden en werking

Het lokaal overlegplatform krijgt de opdracht om een omgevingsanalyse te maken. De Vlor vindt dat we hier dubbel werk moeten voorkomen. Deze omgevingsanalyse sluit best aan bij het jeugdwelzijnsplan.

Het lokaal overlegplatform moet werkingsprincipes vastleggen over de opvang en de studieoriëntering van allochtone en autochtone kansarme leerlingen. Deze opdracht verplicht het lokaal overleg om afspraken te maken over de opvang en de studieoriëntering van allochtone en kansarme autochtone leerlingen. ⁽²²⁾

Het lokaal overleg is bevoegd voor bemiddeling bij problemen met inschrijvingen. Het kan al zijn bevoegdheden delegeren naar een orgaan dat het zelf opricht, behalve deze ene bevoegdheid. Bemiddelen over inschrijving is volgens de Vlor juist een bevoegdheid die heel moeilijk kan gebeuren in een grote groep zoals het lokaal overlegplatform. De bemiddeling reserveren voor het lokaal overlegplatform zal voor gevolg hebben dat sommige overlegplatformen niets anders zullen doen. En dat 'op te richten orgaan' de belangrijkste bevoegdheden van het lokaal overleg zal uitvoeren. De termijnen in het decreet zijn bovendien zo kort dat het onmogelijk is om die grote groep daarvoor samen te roepen. In de praktijk zal de bemiddeling dan een zaak worden van diegenen die voldoende belang hebben bij de concrete weigering om zich op korte termijn vrij te maken. De Vlor vraagt om in dit opzicht het mechanisme om te keren. Het lokaal overlegplatform legt de principes voor de bemiddeling vast en delegeert ze aan een zeer beperkte groep. ⁽²³⁾

Dan nog blijft de vraag wie voor het lokaal overleg concreet zal bemiddelen tussen de betrokken partijen bij een conflict over een doorverwijzing van een leerling.

De werking van het lokaal overlegplatform zal een zeer grote tijdsinvestering vragen. Zeker bij het begin van het schooljaar. Op dat ogenblik hebben vooral directeurs heel wat andere verplichtingen.

De Vlor vraagt zich af hoe de bemiddelingsbevoegdheid van het lokaal overleg speelt bij doorverwijzing van een leerling naar het buitengewoon onderwijs. Hij twijfelt aan de deskundigheid van het lokaal overleg in verband. Daarnaast is er een probleem van privacy. Momenteel valt de behandeling van deze dossiers onder het beroepsgeheim van de CLB's.

Het voorontwerp doet geen uitspraak over werkingsmiddelen voor het lokaal overleg.

6 De commissie inzake leerlingenrechten

De commissie inzake leerlingenrechten krijgt beslissingsbevoegdheid. Als administratief orgaan neemt zij zo een deel van de beleidsbevoegdheid over van de inrichtende macht. De Vlor vraagt in dit verband de eerbiediging van het recht van de inrichtende machten om gehoord te worden.

[Voor het vrij onderwijs heeft deze bevoegdheid invloed op één van zijn wezenlijke kenmerken: het vrij onderwijs heeft het recht een toelatingsbeleid te voeren dat gebaseerd is op de eigenheid van zijn pedagogische project. Ook de vrijheid van onderwijs van de

²² De algemene raad stemde over deze formulering. Uiteindelijk keurden 20 leden deze zin goed, 6 leden stemden tegen, 3 leden onthielden zich bij de stemming.

²³ De algemene raad keurde deze alinea goed met 23 stemmen, 1 lid stemde tegen, 8 leden onthielden zich bij de stemming. VSK diende bij deze alinea een minderheidsstandpunt in: zij vinden dat uitdrukkelijk de mogelijkheid moet blijven bestaan dat het hele overlegplatform optreedt bij de bemiddeling van klachten.

onderwijsverstrekkers is een grondrecht. Op die manier is de beslissingsbevoegdheid van de Commissie inzake leerlingenrechten een inbreuk op de onderwijsvrijheid.] ⁽²⁴⁾

7 Rechtsbescherming

7.1 Bij doorverwijzing

De procedure bij doorverwijzing beperkt de mogelijkheden van open scholen om een diverse populatie te behouden en maakt het voor scholen met overwegend sociaal zwakkere leerlingen en leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is, moeilijker om opnieuw een veel diverser publiek aan te trekken.

Indien ouders een bezwaar maken bij een doorverwijzing, dan schrijft de school waar de ouders zich aanmeldten de leerling in voor de duur van de procedure. Het gevolg is dat de leerling ten minste veertien kalenderdagen in deze school verblijft, de periode die nodig is om te bemiddelen. Om de procedure te doorlopen bij de commissie leerlingenrechten komen daar tien kalenderdagen bij. Daarna kinderen of jongeren nog van school doen veranderen, is een psychologisch en pedagogisch probleem. De Vlor vraagt aan de minister te onderzoeken of het mogelijk is de termijnen te verkorten, mits respect voor de regels van behoorlijk bestuur.

Dit probleem stelt zich niet wanneer ouders hun kinderen in juni inschrijven voor het volgend schooljaar. Een sensibilisering van ouders om al in juni in te schrijven, is een goed idee, maar zal nooit voor gevolg hebben dat er geen kwestieuze inschrijvingen meer zijn bij het begin van het schooljaar. Bovendien zijn er verschillende instapdata in het kleuteronderwijs.

Indien de commissie inzake leerlingenrechten de doorverwijzing gegrond acht, krijgt het centrum voor leerlingenbegeleiding de opdracht om de leerling te helpen om een andere school te vinden. Voor het centrum voor leerlingenbegeleiding is het moeilijk om hierbij een onafhankelijke positie in te nemen. Het is afhankelijk van de school van aanmelding voor de verlenging van het samenwerkingscontract. Het blijft dan nog de vraag of het CLB in die omstandigheden, waarbij dezelfde scholen en dezelfde ouders reeds de hele procedure hebben doorlopen die volgt op een betwisting bij een doorverwijzing, wel een geschikt oplossing kan vinden voor de betrokken leerling.

7.2 Bij weigering

De leerlingen waarvan de ouders bij de commissie een klacht indienen tegen een weigering kunnen in geen enkele school terecht gedurende 10 kalenderdagen, de termijn die de Commissie krijgt om te beslissen of de weigering gegrond is. Deze periode kan nog 14 kalenderdagen langer duren: de termijn die het lokaal overleg krijgt om over een inschrijving te bemiddelen bij de inrichtende machten van de overige scholen in het werkingsgebied.

Indien de commissie inzake leerlingenrechten een weigering voldoende gemotiveerd acht, dan moet het lokaal overleg naar een school zoeken voor de betrokken leerling. De Vlor denkt dat het best is dat in beide gevallen, zowel bij weigering als bij doorverwijzing, dezelfde instantie de leerling begeleidt bij het zoeken naar een school.

8 Wat ontbreekt

8.1 Decretale basis voor afspraken op Vlaams niveau

Het voorontwerp biedt een decretale basis voor een lokaal overleg tussen de verschillende lokale partners in onderwijs. Het biedt geen decretale basis voor engagementen van en

²⁴ Bij de stemming over deze alinea was er staking van stemmen: 11 leden stemden voor en 11 leden stemden tegen, 7 leden onthielden zich bij de stemming.

overleg tussen de verschillende Vlaamse partners in onderwijs. Ingevolge dit tekort legt het voorontwerp geen band tussen het lokaal en het Vlaams niveau (zie ook 5.4).

8.2 Sensibilisering

De lokale overlegfora kunnen erg belangrijk zijn voor de sensibilisering voor de open school met veel diversiteit in haar populatie. Het decreet neemt deze sensibilisering niet op in de lijst van opdrachten voor het lokaal overleg. De Vlor vraagt om deze opdracht expliciet op te nemen bij de decretale opdrachten voor het lokaal overlegplatform. ⁽²⁵⁾

8.3 Maatregelen voor scholen met overwegend sociaal zwakkere leerlingen en leerlingen waarvan het Nederlands niet de thuistaal is

Met het toelatingsbeleid wil de Vlaamse overheid de openheid en de diversiteit in de Vlaamse scholen bevorderen. Het voorontwerp bevat daartoe twee soorten bepalingen:

- 1 bepalingen die gesloten, sociaal elitaire of selecterende scholen aanzetten om allochtone leerlingen te aanvaarden en
- 2 bepalingen die open scholen met veel diversiteit in hun populatie in staat moeten stellen om hun populatie divers te houden.

Een derde soort maatregelen ontbreekt: maatregelen inzake rationalisatie die scholen met overwegend sociaal zwakkere leerlingen en leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is, voldoende tijd geven om opnieuw aantrekkelijke scholen te worden voor een veel diverser publiek en een deskundige begeleiding om die scholen daarbij te ondersteunen

Deel II

Het geïntegreerd ondersteuningsaanbod

9 Doelstellingen van het geïntegreerd ondersteuningsaanbod

In zijn advies van 17 april 2001 besteedt de Vlor aandacht aan de doelstellingen van een geïntegreerd gelijke kansenbeleid. Van deze doelstellingen is geen spoor terug te vinden in het voorontwerp van decreet. Daarom verwijst de Vlor in dit advies opnieuw naar deze doelstellingen en vraagt hij aan de overheid om ze decretaal te verankeren:

- 1 omgaan met diversiteit is inherent aan elke aanpak die alle leerlingen optimale onderwijskansen biedt. Onderwijs dat diversiteit als uitgangspunt neemt, stelt voortdurend de vraag welke leerlingen geen baat hebben bij een algemene aanpak gericht op de gemiddelde leerling en hoe die aanpak kan veranderen zodat meer leerlingen maximaal hun mogelijkheden kunnen benutten. ⁽²⁶⁾
- 2 preventie en remediëring van leerproblemen: alle leerlingen optimale onderwijskansen geven, veronderstelt in de eerste plaats een structurele aanpak om leerproblemen te voorkomen. ⁽²⁷⁾
- 3 extra middelen moeten positieve effecten hebben voor alle leerlingen. ⁽²⁸⁾
- 4 bijkomende omkadering in het secundair onderwijs is in de eerste plaats gericht op de toeleiding en het behoud van kansarme en allochtone leerlingen in

²⁵ De algemene raad ondersteunde deze paragraaf met 19 stemmen, 9 leden onthielden zich bij de stemming.

²⁶ Advies over een geïntegreerd ondersteuningsaanbod voor scholen, algemene raad, 17 april 2001, AR/PCA/ADV/004, blz.2

²⁷ Idem, blz. 3

²⁸ Idem, blz. 3

doorstromingsrichtingen. ⁽²⁹⁾

10 Gewoon basisonderwijs en eerste graad van het gewoon secundair onderwijs

10.1 Zelfde aanpak voor basisonderwijs en eerste graad secundair onderwijs

In de visietekst van de minister ⁽³⁰⁾ was de mogelijkheid van eenzelfde aanpak voor het basisonderwijs en voor de eerste graad van het secundair onderwijs en een andere aanpak voor de derde graad van het secundair onderwijs niet aan de orde. In het advies van de Vlor van 17 april kwam deze mogelijkheid evenmin aan bod.

Er zijn enkele belangrijke argumenten voor deze aanpak:

- De meer preventieve aanpak in het basisonderwijs wordt best doorgetrokken naar de eerste graad van het secundair onderwijs.
- In de eerste graad van het secundair onderwijs zijn nog geen onderwijsvormen en studierichtingen. Het zijn vooral die onderwijsvormen en studierichtingen die ons nopen tot een andere aanpak in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs.

De Vlor is voorstander van deze aanpak, maar vindt dat hij geen verschuiving van middelen van basisonderwijs naar secundair onderwijs mag voor gevolg hebben.

10.2 Gelijke kansenindicatoren

In zijn advies over een geïntegreerd ondersteuningsaanbod voor scholen kiest de Vlor voor het basisonderwijs voor een meting van onderwijskansarmoede op basis van SES-indicatoren ⁽³¹⁾ ⁽³²⁾ op voorwaarde dat de basisomkadering groot genoeg is om leerproblemen op te vangen. Alle scholen hebben leerlingen met leerproblemen, ongeacht de sociale afkomst van hun leerlingen. Die basisomkadering volstaat nu niet.

In het voorontwerp vinden we bij de indicatoren de drie dimensies terug die de Vlor voorstelt in zijn advies. De indicatoren in het voorontwerp stemmen in grote mate overeen met de indicatoren die de Vlor in zijn advies ⁽³³⁾ opsomt. ⁽³⁴⁾

Omdat de SES-indicatoren sterk verweven zijn met de persoonlijke levenssfeer van de ouders vindt de Vlor het niet voor de hand liggend dat scholen dergelijke gegevens opvragen bij ouders. Hij verwijst in dit verband naar de privacywet ⁽³⁵⁾ en vraagt aan de minister om aan de commissie ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer een advies te vragen over twee elementen:

- 1 mogen scholen dit soort van gegevens opvragen en bewaren en, zo ja
- 2 op welke manier kunnen zij die gegevens opvragen, bewaren en doorgeven aan andere instanties.

In zijn advies van 17 april 2001 stelt de Vlor een weging voor van de verschillende indicatoren en van verschillende combinaties van indicatoren. Het voorontwerp bevat het

²⁹ Idem, blz. 10

³⁰ Naar een geïntegreerd gelijke kansenbeleid binnen het onderwijs, visietekst ten behoeve van het Vlaams parlement, departement onderwijs, november 2000

³¹ Indicatoren voor de sociaal-economische en sociaal-culturele achtergrond van leerlingen

³² Advies over een geïntegreerd ondersteuningsaanbod voor scholen, algemene raad, 17 april 2001, AR/PCJA/ADV/004, blz.5

³³ Idem blz. 6 en blz.8

³⁴ De algemene raad keurde de twee bovenstaande alinea's goed met 17stemmen voor en 12 onthoudingen.

³⁵ Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, art. 5

principe van een weging, maar voor de concrete coëfficiënten en combinaties stelt het een besluit van de Vlaamse regering in het vooruitzicht. Gelet op het belang van dit besluit voor de organisatie van het gelijke kansenbeleid op het terrein, vraagt de Vlor aan de minister de gelegenheid om over dit uitvoeringsbesluit een advies uit te brengen. De Vlor stelt dezelfde vraag voor het besluit van de Vlaamse regering over de wijze waarop de overheid de gelijke kansenindicatoren zal vaststellen en de procedure die scholen daarbij moeten volgen.

Het voorontwerp bepaalt dat de indicator 'thuis taal niet het Nederlands' enkel kan wegen in combinatie met andere gelijke kansenindicatoren. De Vlor gaat akkoord met deze bepaling, maar vraagt aandacht voor leerlingen die tijdens het vorig schooljaar als anderstalige nieuwkomer in een onthaaljaar of in een onthaalklas zaten en bijkomende inspanningen vragen. Hij verwijst in dit verband naar zijn aanvullend advies over onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (³⁶).

10.3 Toekenning van de middelen

Om in aanmerking te komen voor aanvullende lestijden of extra uren - leraar moet een school ten minste 20% regelmatige leerlingen tellen die beantwoorden aan de gelijke kansenindicatoren.

De Vlor vraagt zich af of deze voorwaarde niet contraproductief is ten aanzien van het eerste deel van het decreet over het toelatingsbeleid en eerder concentratie van sociaal zwakkere leerlingen en leerlingen waarvan het Nederlands niet de thuistaal is, bevordert dan tegengaat. Dezelfde opmerking geldt voor de bepaling dat het aantal punten van scholen met meer dan 85% leerlingen die aan de gelijke kansenindicatoren beantwoorden vermenigvuldigd wordt met een coëfficiënt, als die coëfficiënt groter is dan één. Of die coëfficiënt groter is dan één blijkt overigens niet uit het voorontwerp.

De Vlor stelt hier voor om het percentage van 20% terug te brengen naar de voorwaarden zoals nu bij OVB en ZVB: 10% of 20 leerlingen. Zeker omdat scholen nu dit percentage moeten berekenen voor de hele school. Voor OVB was dat de vestigingsplaats. Een andere mogelijkheid is om scholen die uit de boot vallen ingevolge de verhoging naar 20%, gewoon het minimum aantal lestijden te geven om hun werking te kunnen verder zetten. (³⁷)

In zijn advies van 17 april 2001 vraagt de Vlor om de toekenning van bijkomende middelen voor drie jaar te garanderen. Het voorontwerp garandeert de aanvullende lestijden of extra uren-leraar voor een periode van drie jaar. Maar heeft dit voor gevolg dat er geen scholen kunnen bijkomen die in de loop van die drie jaar aan de voorwaarden voldoen?

Het voorontwerp bepaalt, eveneens conform de vraag van de Vlor, een minimum volume voor de bijkomende omkadering van zes aanvullende lestijden of extra uren - leraar.

Anders is het gesteld met de bepaling van de exacte grootte van de coëfficiënten en het gewicht dat zij daaraan toekent. Het voorontwerp schuift deze beslissing door naar de Vlaamse regering en maakt ze afhankelijk van de beschikbare begrotingskredieten. Deze onbekenden maken het onmogelijk om het effect van het toekenningssysteem op het terrein in te schatten. Nochtans is dit een heel belangrijk element om het voorontwerp te kunnen beoordelen. De Vlor vraagt aan de minister om ook dat besluit voor advies aan de Vlor voor te leggen.

³⁶ Aanvullend advies over onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers, Algemene raad, 15 mei 2001, AR/PCA-MSM/ADV/006, blz. 6 env.

³⁷ De algemene raad ondersteunde deze alinea met 15 stemmen voor, 6 leden stemden tegen, 6 leden onthielden zich bij de stemming. Het Gemeenschapsonderwijs, ACOO, ROGO en één van de deskundigen dienden hier een minderheidsstandpunt in. Zij zijn voorstander van de drempel van 20% zoals die in het voorontwerp staat.

De koppeling van de beslissing of een school bijkomende middelen krijgt aan de beschikbare begrotingskredieten, heeft tot gevolg dat scholen die aan de voorwaarden voldoen toch niet zeker zijn van bijkomende middelen tijdens het volgend schooljaar. De Vlor vindt dat scholen die voldoen aan de voorwaarden van dit decreet recht hebben op bijkomende middelen. ⁽³⁸⁾

Indien veel scholen ingevolge de nieuwe regeling hun ondersteuning verliezen, dan staat het effect van dit deel van het voorontwerp haaks op het toelatingsbeleid uit het eerste deel van het voorontwerp. Ingevolge de wijze waarop de middelen worden toegekend, zullen juist de scholen met een gemengde populatie hun ondersteuning verliezen.

Maar ook indien dit decreet als gevolg heeft dat een bepaald type van scholen heel veel uren wint, is er een probleem. Dit zou andere scholen een goed alibi bieden om probleemleerlingen naar die scholen te verwijzen met het argument dat die scholen beter toegerust zijn om hen op te vangen.

10.4 Aanwending van de middelen

Omwille van de continuïteit vroeg de Vlor in zijn advies van 17 april 2001 om de actieterreinen van OVB en ZVB over te nemen als actiepunten. Het voorontwerp neemt de actieterreinen van OVB en ZVB over als actiepunten, met uitzondering van OETC.

Door het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs hier samen te nemen, verdwijnt voor de eerste graad van het secundair onderwijs de doorstroming als thema. Voor de Vlor is dit een erg belangrijk thema, dat ook zijn belang heeft voor het basisonderwijs. Hij vraagt om dit thema aan de lijst toe te voegen.

In zijn advies van 17 april benadrukt de Vlor het belang van omgaan met diversiteit om alle leerlingen gelijke onderwijskansen te bieden. Hanteren van diversiteit als fundamenteel onderwijsprincipe betekent onder meer dat individuele of groepskenmerken van leerlingen uitgangspunten kunnen zijn voor de verwerving van waardevolle competenties. ⁽³⁹⁾ Dat OETC in dit voorontwerp wegvalt als keuzemogelijkheid voor scholen, vindt de Vlor een probleem.

De Vlor heeft voldoende vertrouwen in scholen om de juiste keuzen te maken uit de themata die het voorontwerp opsomt. Hij vindt het niet nodige dat de overheid de mogelijke doelstellingen binnen die themata bepaalt. Dat de scholen bij de keuze van de themata en bij de bepaling van hun doelstellingen geen beroep meer kunnen doen op de knowhow en de ondersteuning van de extra begeleiding, vindt hij wel een fundamenteel probleem.

Conform het advies van de Vlor stelt de overheid een goedgekeurd aanwendingsplan niet meer als voorwaarde voor de toekenning van middelen. Zij verplicht scholen wel om planmatig te werken en om zichzelf te evalueren. De Vlor waardeert dat. Dezelfde waardering heeft de Vlor voor de mogelijkheid om in de aanvullende lestijden personeelsleden te benoemen.

Het voorontwerp vraagt aan de scholen om in hun plan op te nemen hoe zij zichzelf zullen evalueren. Het advies van 17 april 2001 voorziet deze rubriek niet. De overheid kan scholen modellen van zelfevaluatie aanbieden, maar niet opleggen. Een school moet vrij zijn hierin een keuze te maken. Zelfevaluatie is een groeiproces dat begeleiding vraagt. Begeleiding die in dit voorontwerp ontbreekt.

³⁸ De algemene raad stemde over de toevoeging van deze zin, 22 leden stemden voor de toevoeging, 3 leden onthielden zich bij de stemming.

³⁹ Advies over een geïntegreerd ondersteuningsaanbod voor scholen, Algemene Raad, 17 april 2001, AR/PCA/ADV/C04, blz. 3

De inspectie gaat na of de school haar doelstellingen bereikt. Bij een negatieve controle verliest de school het recht op aanvullende lestijden of extra uren-leraar voor de volgende periode van drie schooljaren. De Vlaamse regering zal de controleprocedure en de beroepsmogelijkheden van de school bepalen. Conceptueel is het belangrijk welke criteria de inspectie zal hanteren bij die controle. Daarom vraagt de Vlor aan de minister de mogelijkheid om advies uit te brengen over dat besluit.

11 Tweede en derde graad secundair onderwijs

11.1 Gelijke kansenindicatoren

In zijn advies van 17 april ⁽⁴⁰⁾ geeft de Vlor aan dat hij de vervanging van SES-indicatoren door achterstand bij intrede in het secundair onderwijs niet principieel uitsluit als indicator. Hij vraagt in dat advies aan de overheid om na te gaan of deze indicator een even goede voorspeller is voor leerproblemen dan de SES-indicatoren. Maar de overheid heeft deze correlatie niet getoetst.

Bijgevolg blijft de Vlor voor de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs voorstander van SES-indicatoren omwille van de continuïteit met het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs. Hoe gaat het lokaal overleg bijvoorbeeld voor het secundair onderwijs een overzicht kunnen maken van de situatie inzake gelijke kansen als het niet kan beschikken over de indicatoren voor de sociaal-economische en sociaal-culturele achtergrond van de leerlingen van de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs?⁽⁴¹⁾

Bij de indicatoren voor de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs ontbreekt de zorg voor leerlingen uit de trekkende bevolking, thuislozen en ex-anderstalige nieuwkomers. Het gebruik van de term neveninstromers werkt in dit opzicht verwarrend.

Op basis van de definitie in het voorontwerp komen 'neveninstromers' alleen voor in het beroepssecundair onderwijs en is er een zeer grote overlapping tussen de indicator 'neveninstromer' en de indicator 'schoolse achterstand' (Art. II.1.7°). Om deze overlapping te voorkomen en beter bij de realiteit aan te sluiten, zouden we een neveninstromer beter definiëren als een leerling:

- 1 die ingeschreven is in een leerjaar van de tweede of de derde graad secundair onderwijs en
- 2 die het voorafgaand schooljaar niet in de school ingeschreven was en
- 3 die het voorafgaand schooljaar een oriënteringsattest B behaalde.

11.2 Toekenning van de middelen

Voor deze bepalingen gelden in grote lijnen dezelfde opmerkingen als voor de overeenkomstige bepalingen over het gewoon basisonderwijs en de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs.

De keuze van de indicatoren voor de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs, de definitie van het begrip 'neveninstromer' en de wijze waarop de middelen worden toegekend, zullen tot gevolg hebben dat vooral scholen met heel veel leerlingen in het BSO extra uren-leraar zullen krijgen. Als doorstroming een doelstelling blijft van het geïntegreerd

⁴⁰ Idem, blz. 7

⁴¹ De algemene raad stemde voor deze paragraaf met 14 stemmen voor, 6 leden stemden tegen en drie leden onthielden zich bij de stemming. Het VSKO en VCOV dienden hier een minderheidsstandpunt in. Zij ondersteunen de indicatoren uit het voorontwerp.

gelijke kansenbeleid, dan hebben andere onderwijsvormen deze middelen ook nodig.

11.3 Aard van de middelen

Deze bepaling komt niet voor in het deel over het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs.

De Vlor steunt de mogelijkheid om deze betrekkingen niet alleen toe te kennen aan leraren.

De Vlor kan evenwel niet instemmen met de beperking dat alleen tijdelijke personeelsleden kunnen fungeren in deze betrekkingen.

11.4 Aanwending van de middelen

Voor deze bepalingen gelden dezelfde opmerkingen als voor de overeenkomstige bepalingen over het gewoon basisonderwijs en de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs.

12 Wat ontbreekt

12.1 Begeleiding

Het voorontwerp voorziet geen begeleiding voor de implementatie van dit ondersteuningsbeleid. Nochtans vragen scholen naar begeleiding om de noden die zijzelf ervaren om te zetten in een concrete strategie. Maar zelfs indien scholen zonder meer in staat zouden zijn deze middelen efficiënt en effectief aan te wenden om de kansen van hun leerlingen aanzienlijk te verbeteren, dan nog leidt het gebrek aan begeleiding tot een versnippering van de besteding van overheidsmiddelen. Begeleiding is ook nodig om een multiplicatoreffect te krijgen van goede praktijkvoorbeelden. Maar er is meer. De goede resultaten en de knowhow van de OVB-begeleiding en de reguliere begeleiding, zoals die sinds 1991 in het gemeenschapsonderwijs en in de representatieve groeperingen van inrichtende machten gegroeid is, gaat volledig verloren. Ook dit is een verspilling van overheidsmiddelen. Het voorontwerp verwijst evenmin naar de wetenschappelijke ondersteuning die de Steunpunten NT2 en ICO en het Centrum voor ervaringsgericht onderwijs tijdens het voorbije decennium met overheidsmiddelen ontwikkelden.

Het voorontwerp van decreet voorziet voor de begeleiding van de scholen bij de implementatie van dit decreet alleen een begeleiding door de centra voor leerlingenbegeleiding. Deze centra zouden die begeleiding moeten overnemen van de begeleidingsdiensten zonder daarvoor bijkomende middelen te krijgen. De meeste centra beschikken zelfs niet over de knowhow om dit te doen, omdat deze taak altijd een opdracht was van de begeleidingsdiensten. Volgens de Vlor is dit geen opdracht voor de centra voor leerlingenbegeleiding, maar voor de pedagogische begeleidingsdiensten van de netten die hiervoor, net als de scholen, over bijkomende en structurele middelen moeten kunnen beschikken. Daarom pleit de Vlor voor een volledige opname van de extra begeleiding voor OVB in het regulier begeleidingskader.

12.2 Het deeltijds beroepsonderwijs

Het deeltijds beroepsonderwijs valt onder het toepassingsgebied van dit decreet. Bij het geïntegreerd ondersteuningsaanbod voor scholen is voor hen niets specifiek voorzien. De Vlor pleit voor een specifieke aanpak omwille van het deeltijds karakter van dat onderwijs en omwille van de specifieke kenmerken van de populatie van het deeltijds onderwijs.⁽⁴²⁾

⁴² De algemene raad ondersteunt deze paragraaf met 20 stemmen, 7 leden onthielden zich bij de stemming.

12.3 Nascholing voor leerkrachten

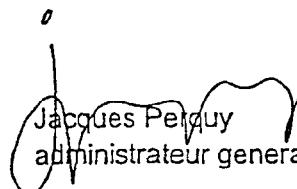
Alleen bij de opsomming van de voorwaarden om een leerling te kunnen doorverwijzen, vermeldt het voorontwerp het nascholingsbeleid van de scholen. In het ondersteuningsbeleid duikt geen enkele verwijzing op naar nascholing. De Vlor pleit om dit als nascholingsthema op te nemen in de prioritaire projecten van de Vlaamse regering.⁽⁴³⁾

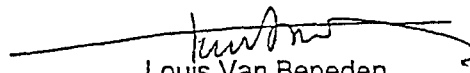
Deel III

Tijdelijk project buitengewoon onderwijs

De Vlor stelt voor om dit deel van het decreet te schrappen. De invoering is reeds een voorafname op de nieuwe visie op het buitengewoon onderwijs en in die zin voorbarig.

Voor het buitengewoon onderwijs blijft het onderwijsvoorrangsbeleid gewoon verder lopen. De Vlor vraagt zich af hoe de overheid deze beslissing in de praktijk zal uitvoeren. ⁽⁴⁴⁾

Jacques Pequeux
administrateur generaal

Louis Van Beneden
voorzitter

⁴³ De algemene raad ondersteunt deze paragraaf met 20 stemmen, 7 leden onthielden zich bij de stemming.

⁴⁴ De algemene raad ondersteunt de inhoud van dit deel van het advies met 22 stemmen, 6 leden onthielden zich bij de stemming.

PROTOCOL NR. 208

van het Overkoepelend Onderhandelingscomité Vrij Gesubsidieerd Onderwijs

OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITE VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS

Brussel, 8 februari 2002

PROTOCOL nr.208 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE GEVOERD WERDEN IN DE VERGADERINGEN VAN HET OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITE VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS OP 3, 8, 9, 11 EN 14 JANUARI 2002

over

het voorontwerp van decreet betreffende een gelijkekansenbeleid in het onderwijs.

De afvaardiging van de overheid, samengesteld uit :

1. mevr. Marleen VANDERPOORTEN, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming - voorzitter;
2. de hr. Patrick DEWAELE, minister-president van de Vlaamse regering - lid;
3. de hr. Dirk VAN MECHELEN, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening - lid,
4. de hr. Paul VAN GREMBERGEN, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid - lid,

de afvaardiging van de representatieve groepering van de inrichtende macht, te weten :

- **het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers**, (FOPEM, Steinerfederatie, VOOP) vertegenwoordigd door :

de hr. John Boeckx, voorzitter

en de afvaardiging van de representatieve vakorganisatie, te weten :

- de Christelijke Onderwijscentrale, vertegenwoordigd door :

de heren Gust Van Dongen, secretaris-generaal
Michel Van Uytfanghe, adjunct-algemeen secretaris

hebben een gedeeltelijk akkoord bereikt over het hierbij gevoegde voorontwerp van decreet betreffende een gelijkekansenbeleid in het onderwijs

OKO geeft een protocol van gedeeltelijk akkoord vermits ook kleine onderwijsverstrekkers met het gelijke kansenprincipe akkoord gaan.

Niemand kan betwisten dat leerlingen met gelijke problemen op gelijke wijze dienen te worden behandeld. Zelfs dat om gelijke kansen te genereren extra middelen dienen ter beschikking gesteld te worden van bepaalde personen.

Het decreet zoals het voorligt, lijkt meer op een louter ondersteuning van concentratiescholen waar ze qua principe geen bezwaar tegen hebben, dan op een gelijke kansenbeleid.

Ze noteren dat leerlingen met bijzondere leerproblemen nu niet, maar later beslist aan bod zullen komen in andere decreten

Wat betreft de toelatingsvoorwaarden:

Zij blijven bezwaren hebben tegen het ontbreken van een weigeringgrond wegens te weinig (personeels)draagkracht.

Wat betreft de overlegplatformen:

Een vereiste consensus bij het opstellen van het huisreglement van het LOP is een goede zaak, maar huns inziens dient nochtans een consensus van beslissingen nagestreefd te worden daar - zoals ook andere inrichtende machten meedeelden - het opleggen van sancties die hier het gevolg van kunnen zijn, niet op dit niveau beslist kunnen worden.

Is het niet onlogisch dat men:

- ## geen vat heeft op de beslissing
- ## geen ondersteuning kan krijgen
- ## maar wel kan gesanctioneerd worden?

Wat betreft de toekenningsmiddelen:

Zij kunnen hun niet verzoenen met drempels in een ondersteuningsbeleid. (Kleine onderwijsverstrekkers hebben hierin ervaring met b.v. de beperkte middelen die uiteindelijk toegekend zijn voor begeleiding hebben kleine onderwijsverstrekkers toch beperkte, nuttige begeleiding in het lager onderwijs en het secundair onderwijs kunnen opzetten). Beperkte middelen kunnen een stimulans zijn.

Principieel zijn zij voorstander van het rugzakstelsel (iedere kansarme brengt een aantal punten mee in zijn school) met extra ondersteuning voor concentratiescholen.

Wanneer zij hun standpunten overlopen, moeten zij concluderen dat de kleine onderwijsverstrekkers bijna enkel door altruïstische motieven bewogen, toch nog een protocol van gedeeltelijk akkoord kunnen geven.

COC formuleert omtrent dit voorontwerp een protocol van gedeeltelijk akkoord

1. COC verklaart zich akkoord met de voorliggende uitgangsprincipes

(waaronder het recht op inschrijving en de aanvaardingsplicht) om gelijke onderwijskansen voor alle jongeren te realiseren.

2. COC kan niet akkoord gaan met de praktische uitwerking, te weten het schromelijk tekort aan concrete middelen in alle betrokken onderwijsniveaus om de gelijkheidsgedachte ook ten volle in het onderwijsveld te integreren. Voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs zijn er zelfs helemaal geen middelen voorzien. COC vraagt met aandrang dat voor het DBSO een aparte regeling wordt uitgewerkt. Daarenboven kant COC zich ook hier tegen het systeem van de gesloten enveloppenfinanciering. Dit systeem is contraproductief. Het verhindert een blijvende adequate aanpassing van de te investeren middelen aan de voortdurend wijzigende onderwijsrealiteit.

Maatschappelijk verantwoorde uitgangspunten, zoals inschrijvingsrecht en aanvaardingsplicht, impliceren een serieuze bijkomende belasting voor hen die er in de klas of in de totaliteit van de school mee geconfronteerd worden. Het is derhalve onfair en onaanvaardbaar om principes die een dergelijke bijkomende taakverzwaring met zich mee brengen, door het onderwijspersoneel te laten uitvoeren, zonder dat op concrete wijze efficiënt invulling is gegeven aan de vereiste middelen om deze bijkomende sociale uitdaging gestalte te geven.

Pas indien de Vlaamse regering haar financiële inspanning voor onderwijs gevoelig opdrijft (tot opnieuw het 6% BNP-aandeel wordt bereikt), zal ze diegenen die het gelijkheidsbeleid dienen waar te maken, kunnen geven waarop ze recht hebben. Een nieuw, innoverend en gerechtvaardigd gelijkheidsbeleid financiert men immers niet met bestaande middelen die geheroriënteerd worden. Nieuwe initiatieven dienen gepaard te gaan met nieuwe, bijkomende middelen. Hierbij behoort het eveneens tot de bevoegdheid van het Vlaamse politieke beleid om uit te maken of wat het gelijkheidsbeleid betreft ook een beroep wordt gedaan op de solidariteit van andere Vlaamse departementen zoals Welzijn en Cultuur. Bovendien dient een eventuele budgetverhoging in de eerste plaats te worden aangewend om de ondergrens in alle betrokken onderwijsniveaus gradueel te verlagen. Op die manier kunnen steeds meer scholen genieten van de extra middelen die door de Vlaamse overheid voor de actuele realisatie van het gelijkheidsbeleid in het onderwijsveld worden ter beschikking gesteld.

Het Vlaams onderwijs is van kwalitatief hoogstaand niveau, maar dat kan en zal alleen zo blijven indien bijkomende middelen in het onderwijs worden geïnvesteerd. De Vlaamse maatschappij waardeert de leraar wel, maar ook dit zal alleen zo blijven zolang de leraar zijn opdracht naar behoren kan blijven vervullen.

Een goed gelijkekansenbeleid verhoogt niet alleen de middelen voor het klas- en schoolgebeuren. Een goed gelijkekansenbeleid heeft daarbij ook oog voor de nieuwe, bijkomende taken die in dit verband van het geheel van de centra voor leerlingenbegeleiding gevraagd worden. Het voorontwerp van decreet voorziet veel te weinig middelen voor zowel het klas- en schoolgebeuren als voor de centra voor leerlingenbegeleiding.

3. COC verklaart zich evenmin akkoord met de opname van het tijdelijk project buitengewoon onderwijs in voorliggend voorontwerp van decreet. Dit project is in feite een voorafname op de nieuwe visie buitengewoon onderwijs versus inclusief onderwijs of onderwijs op maat van elke leerling. Hierover moet echter nog een breed debat met alle betrokkenen worden gevoerd. Het tijdelijk project buitengewoon onderwijs dient voor COC dan ook uit de tekst van het voorontwerp te worden geschrapt.

Engagementen van de overheid

De overheid engageert zich ertoe om :

1.de nodige decretale en/of reglementaire aanpassingen door te voeren opdat leerlingen die in het kader van dit decreet worden doorverwezen buiten de zgn. "vrije keuze-grenzen" beschouwd kunnen worden als "rechthebbende leerling" in de zin van de regelgeving op het leerlingenvervoer;

2.te voorzien in een overlegmogelijkheid voor Vlaamse vertegenwoordigers van de partners bij de lokale overlegplatforms. Dit overleg betreft de implementatie van de bepalingen inzake het recht op inschrijving en de lokale overlegplatforms;

3.de bestaande wetenschappelijke ondersteuning van het gelijkekansenbeleid (Steunpunt ICO, Steunpunt NT2 en CEGO) in te schakelen in de evaluatie van de nieuwe decretale bepalingen;

4.wetenschappelijk onderzoek te laten verrichten naar mogelijke instrumenten om concentratiescholen toe te laten zich te herprofilieren;

5.op termijn een geëigende regeling uit te werken voor de problematiek van de onderwijskansarmoede in het deeltijds beroepssecundair onderwijs en het deeltijds kunstonderwijs;

6.eind januari 2002 een werkgroep met vakorganisaties en inrichtende machten bijeen te roepen met het oog op:

- de inhoudelijke invulling van de tijdelijke projecten buitengewoon onderwijs;
- de uitwerking van de overige in CAO VI voorziene maatregelen voor buitengewoon basis- en secundair onderwijs. Daarbij zal een nauw verband worden gelegd tussen aanwendingspercentages, richtgetallen en de regeling van de paramedici.

De afvaardiging van de representatieve groepering van de inrichtende macht,
te weten :

- het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs, vertegenwoordigd
door :

mevrouwen Bea Pletinck, secretaris-generaal, VVKBaO
Els Palmaers, directeur VCLB.

de heren Paul Wille, secretaris-generaal VSKO
Geert Schelstraete, secretaris-generaal, VVKSO

en de afvaardiging van de representatieve vakorganisatie, te weten :

- het Christelijk Onderwijzersverbond, vertegenwoordigd door :

de heren Romain Maes, algemeen secretaris
Walter De Schepper, adjunct-algemeen secretaris

**gaan niet akkoord met het hierbij gevoegde voorontwerp van decreet
betreffende een gelijkekansenbeleid in het onderwijs**

Vanuit de Opdrachtverklaring van het katholiek onderwijs kan het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (VSKO) zich scharen achter de doelstellingen van een beleid van gelijke onderwijskansen, zoals ze geformuleerd worden in artikel I.3. van het voorontwerp van decreet.

Het VSKO is evenwel niet akkoord, noch met de wijze waarop, noch met de instrumenten waarmee het voorontwerp van decreet deze doelstellingen tracht te realiseren.

Het in hoofdstuk III vastgelegde absolute inschrijvingsrecht van de ouders in samenhang met de schrapping van artikel 31, § 2 van het decreet basisonderwijs en het niet erkennen van het recht voor het secundair onderwijs om leerlingen niet in te schrijven om pedagogische redenen, zelfs niet op basis van (medisch verantwoordbare) beroepsredenen, verstoort voor het VSKO op een onaanvaardbare manier de verhouding tussen het recht op inschrijving enerzijds en de vrijheid inzake de inrichting van haar onderwijs van een vrije inrichtende macht anderzijds. Het belet ook al te nadrukkelijk de uitbouw door een vrije inrichtende macht van een efficiënt spreidingsbeleid. De versterking van het inschrijvingsrecht van de ouders zal op een contraproductieve wijze de druk op scholen met veel diversiteit in hun populatie doen toenemen.

Het VSKO kan niet aanvaarden dat, door het behoud van de term "zware handicap" in artikel III.5.§1, scholen daardoor een opnameplicht hebben van kinderen met leerstoornissen en minder complexe handicaps zonder dat zij daartoe de noodzakelijke middelen ontvangen of de aantoonbare capaciteit hebben om die kinderen kwalitatief "onderwijs op maat" of "maatwerk" te bieden.

De in hoofdstuk IV van het voorontwerp voorziene lokale overlegplatforms hebben voor het VSKO te veel bevoegdheden. Bovendien kunnen de scholen en de centra voor leerlingenbegeleiding gesanctioneerd worden op het niet naleven van afspraken die niet in consensus genomen worden, maar opgedrongen door andere participanten die wel recht op inspraak hebben maar aan geen verplichtingen gebonden zijn. Door haar finale beslissingsbevoegdheid in betwistingen omtrent het recht op inschrijving ontnemt ook de Commissie voor leerlingenrechten een belangrijke bevoegdheid aan de inrichtende machten. Het VSKO vindt dit een ongeoorloofd hypothekeren van het grondwettelijk recht op vrijheid van onderwijs.

Het in hoofdstuk VI van het voorontwerp uitgezet kader voor een geïntegreerd ondersteuningsaanbod biedt voor het VSKO, wegens de ontoereikende gesloten enveloppe, onvoldoende waarborgen voor een deugdelijk gelijke kansenonderwijs. Het vastleggen van ondergrenzen voor ondersteuning en een rangschikking op basis van concentratiegraad leidt bovendien ontegensprekelijk tot een ongelijke behandeling van de doelgroepleerlingen. Dit is voor het VSKO onaanvaardbaar. Immers, elke leerling of kind dat beantwoordt aan de gelijke kansenindicatoren moet recht hebben op ondersteuning. Op elk niveau moet bij het toekennen van aanvullende lestijden uitgegaan worden van het effectief aantal doelgroep-leerlingen, ook al is dat aantal hier en daar gering. Desalniettemin juicht het VSKO het principe van overgangsmaatregelen toe.

Het VSKO blijft betreuren dat er zowel in het basis- als in het secundair onderwijs onvoldoende middelen zijn, ook met betrekking tot de ondersteuning door de CLB's, voor het realiseren van een echt kwalitatief zorgbreed beleid in elke school. Trouwens nog andere kinderen en leerlingen dan diegene die beantwoorden aan de kansarmoede-indicatoren zijn zorgbehoevend. Kinderen met leer- en/of ontwikkelingsproblemen/stoornissen zijn in elke school aanwezig.

De huidige basisomkadering van basisscholen is onvoldoende groot om een doeltreffend beleid te kunnen voeren voor al deze kinderen. Gewone basisscholen geven dit onder meer aan door hun doorverwijzingbeleid naar het buitengewoon onderwijs. Voor dit probleem biedt het voorontwerp van decreet geen oplossing. Het nieuwe systeem ontnemt, ondanks de overgangsmaatregelen die trouwens maar voor één schooljaar gelden veel scholen die momenteel extra lestijden zorgverbreding hebben de mogelijkheid om hun beleid verder te zetten. Het VSKO stelt eveneens dat bij een toekomstige vermeerdering van de middelen het minimaal aantal leerlingen - of in de huidige situatie de procentuele ondergrens - nodig om extra middelen te genereren dient te dalen. Het VSKO staat ook niet achter het principe dat de herverdeling van nieuwe of vrijkomende aanvullende lestijden beperkt tot scholen die reeds aanvullende middelen genieten.

Het VSKO verwierpt hoofdstuk VII, afdeling 1, inzake het tijdelijk project buitengewoon onderwijs. Niet omdat het in dergelijke projecten geen positieve mogelijkheden ziet, integendeel reeds meerdere jaren zijn op dit vlak immers scholen van zowel gewoon als buitengewoon onderwijs actief. Het VSKO verzet zich tegen de tekst van dit hoofdstuk, om legistieke redenen. Immers, voor het gewoon basisonderwijs bestaat reeds een decretale basis voor dergelijke tijdelijke projecten (decreet basisonderwijs art. 168-171). Een analoge formulering opnemen om dergelijke tijdelijke

projecten eveneens in het secundair onderwijs mogelijk te maken zou in deze afdeling kunnen volstaan. Daarnaast meent het VSKO dat de huidige tekst te weinig rekening houdt met een noodzakelijk voorafgaand groeiproces van toenadering en verdere professionalisering, alvorens kan overgegaan worden tot "niet verwijzing door" of "terugplaatsing naar" het gewoon onderwijs.

Het VSKO heeft hoe dan ook grote vragen bij de werkbaarheid van dit ontwerp van decreet in het algemeen en van het lokaal overlegplatform in het bijzonder. Het voorliggend ontwerp van decreet is bovendien helemaal geen voorbeeld van vereenvoudiging van de regelgeving en vermindering van de planlast voor de scholen. Het VSKO dringt daarenboven aan op een toetsing bij de Commissie ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de aan de scholen opgelegde verplichting om gegevens op te vragen in verband met de SES-indicatoren.

Het COV stelt dat herkomst, cultuur, godsdienst geen kenmerken mogen zijn om kinderen verschillend te benaderen.

Vanuit de christelijke arbeidersbeweging stellen ze het principe van de gelijkwaardigheid van iedere persoon.

Onderwijs moet daarom initiatiefnemer zijn om alle kinderen uit onze samenleving optimale leer- en ontwikkelingskansen te geven. Kinderen met bijzondere noden verdienen bijzondere kansen en hebben recht op het best mogelijk onderwijs.

Gebruik kunnen maken van degelijk onderwijs en vorming is een fundamenteel recht, een mensenrecht.

Ten aanzien van het onderhandelde voorontwerp van decreet betreffende gelijke onderwijskansen wenst het COV volgende fundamentele bezwaren te formuleren.

- De overheid voert een beleid waarbij alles in stukjes wordt aangeboden zonder vooraf een duidelijke visie te hebben op het geheel.

Waarheen wil men het onderwijs leiden? Het tijdelijk project buitengewoon onderwijs is hiervan een duidelijk voorbeeld. De invoering hiervan is reeds een voorafname op een nieuwe visie op het buitengewoon onderwijs.

Deze nieuwe visie, waarover de minister in de pers wel uitspraken doet, kan geen onderdeel zijn van dit ontwerp. Maatwerk in samenspraak moet nog grondig besproken en bediscussieerd worden. De rondetafelconferentie over het onderwijs en ook het debat over "Maatwerk in samenspraak" kunnen fundamentele en structurele vernieuwingen teweegbrengen. Toch wordt het gelijke onderwijskansendecreet nu hals over kop uitgetekend zonder dat de gevolgen ervan te voorspellen zijn.

- Het inschrijvingsrecht van de ouders voor de keuze van een school én een bepaalde vestigingsplaats is te absoluut. Er is onvoldoende evenwicht tussen het inschrijvingsrecht van de ouders en de pedagogische vrijheid van de school. Door dit beleid worden concentratiescholen helemaal niet vermeden.

Het inschrijvingsrecht van leerlingen met een zware handicap in het gewoon onderwijs schept valse verwachtingen bij deze ouders. Het gaat in tegen de draagkracht van de school omdat het voorontwerp geen bepalingen ingeschreven heeft over de financiering of subsidiëring van kinderen met een handicap. Met de draagkracht van de school in het gewoon onderwijs wordt geen rekening gehouden. Er wordt ook geen rekening gehouden met een optimale leeromgeving waar ieder kind recht op heeft.

- De inschrijvingsprocedure is te sterk gejuridiseerd met termijnen die in de realiteit niet haalbaar zullen blijken. De beloofde incentives van de Vlaamse regering om inschrijvingen vlak voor het begin van het schooljaar te vermijden, zijn niet uitgewerkt.

-De structuur van de lokale overlegplatforms is veel te log.
Totaal onaanvaardbaar is, dat de lokale overlegplatforms rechtsgeldig kunnen vergaderen zonder de vertegenwoordigers van de representatieve vakorganisaties van de in het werkingsgebied gelegen scholen. Het zijn wel de leerkrachten die het gelijkekansenbeleid zullen moeten waarmaken. Daarenboven heeft dit voorontwerp heel wat consequenties voor het voltallige personeel o.m. inzake arbeidsomstandigheden en nascholing.

- Scholen kunnen gesanctioneerd worden door inhouding van werkingstoelagen. Verlies van subsidiëring wanneer niet deelgenomen of samengewerkt wordt in het lokaal overlegplatform is als sanctie helemaal onevenredig. De objectieve beoordeling in welke mate een school al dan niet deelneemt en samenwerkt is niet gegarandeerd.

- De middelen van het ondersteuningsaanbod zijn beperkt tot een angstvallig gesloten gehouden enveloppe. Door deze manier van werken zullen de kinderen die de hulp het meest nodig hebben onvoldoende hulp krijgen. Niet alle scholen en niet alle leerlingen krijgen daardoor gelijke onderwijs- en ondersteuningskansen.

Onderwijsvoorrang en zorgverbreding voor het gewoon onderwijs vervallen. Scholen zullen een instroom krijgen van zorgenkinderen maar zullen daarvoor geen middelen krijgen. Van gelijke onderwijskansen is geen sprake. Kinderen met leerstoornissen die niet beantwoorden aan de indicatoren vallen buiten dit beleid.

De overheid heeft de effecten op de scholen nagegaan maar zij weigerde deze gegevens mee te delen aan de onderhandelaars. Het lijkt erop dat vooral scholen in landelijke en kleinstedelijke gebieden hun zorgverbreding zullen moeten inleveren.

- Het tijdelijk project buitengewoon onderwijs moet uit het ontwerp worden geschrapt. Het ontwerpdecreet schept valse verwachtingen bij de ouders van gehandicapte leerlingen en legt een te zware pedagogische en materiële druk op de scholen van het gewoon onderwijs.

- Kinderen met bijzondere noden van type 1, 3 en 8 hebben recht op bijzondere zorgen. Zij zullen nooit de zorg kunnen krijgen waarop ze recht hebben en die ze in de scholen voor buitengewoon onderwijs nu wel krijgen. In het gewoon onderwijs is de leerdruk dermate hoog dat deze kinderen zullen afhaken. Daarenboven zullen de kinderen in het gewoon onderwijs die nu extra geholpen worden minder aandacht krijgen omdat dan mankracht en middelen zullen ontbreken.

- Dit tijdelijk project getuigt van weinig of geen waardering voor de directeurs en het personeel van het buitengewoon onderwijs. Die directeurs en personeelsleden weten maar al te goed wat de noden van deze kinderen zijn waarvoor zij zich reeds jarenlang inzetten.

- Het voorontwerp van decreet met al zijn uitvoeringsbesluiten zal de planlast exponentieel doen toenemen en de administratieve en organisatorische mogelijkheden van de basisschool overstijgen.

Verder wenst het COV nog volgende opmerkingen te formuleren:

- Bij Art. III § 1.1.
Wat een zware handicap is wordt niet bepaald.
Wie zal dit uiteindelijk bepalen? De school, het CLB, de ouders, het lokaal overlegplatform, de commissie leerlingenrechten ...?
En wat indien een ouder niet voor rede vatbaar, zijn kind met een zware Handicap absoluut in het gewoon onderwijs wil inschrijven?
- Bij Art. III 5 § 1.2°
Niet iedere school zal de tijd en de middelen hebben om een zinvolle werking met ouders van leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is te ontplooien.
- Bij Art. III 7
Wie de praktijk van inschrijvingen in het basisonderwijs kent, weet dat de termijn van twee werkdagen niet realistisch noch haalbaar is.
- Bij Art. IV 4.2° - 1ste gedachtestreep
Het uitwerken van instrumenten aan de hand waarvan scholen met een gering aantal leerlingen die beantwoorden aan tenminste één van de bedoelde gelijkekansenindicatoren een groter aantal van deze leerlingen kunnen inschrijven.
Dit is contradictorisch aan het inschrijvingsrecht. Ouders kiezen Autonomoos zelfs voor een vestigingsplaats en hier wenst men toch een spreiding van de kinderen te realiseren.
- Bij Art. IV 5.1°
Opgelet zal moeten worden dat dit orgaan op termijn niet het lokaal overlegplatform overbodig zal maken.
Vandaar het groot belang van de samenstelling van dit orgaan waarover Evenwel niets wordt gezegd.
- Bij Art. V 6
Bemiddeling door de voorzitter of deskundige van een bestaand overlegplatform en een onderwijsinspecteur indien de school niet gelegen is in het werkingsgebied van een lokaal overlegplatform is niet haalbaar binnen de voorziene termijnen.
- Bij Art. VI 4 § 2
Als ieder kind belangrijk is en ieder kind recht heeft op gelijke onderwijskansen dan moet de Vlaamse regering voldoende kredieten voorzien.
Dit decreet gaat uit van een budgettair beleid en geen beleid van gelijke kansen.
De eindtermen voor het gewoon basisonderwijs kunnen niet gehandhaafd blijven indien deze scholen ook de zorg voor zware gehandicapten, type 1-, 3- en 8-kinderen moeten opnemen. Deze kinderen streven vandaag in de scholen voor buitengewoon onderwijs naar specifieke eindtermen. Een herziening van de eindtermen (met daarop aansluitend de leerplannen, methodes, ...) moet eerst worden voorzien alvorens dergelijke ingrijpende wijzigingen te willen doorvoeren.

Om al deze redenen gaat het COV niet akkoord met dit voorontwerp van decreet betreffende gelijke onderwijskansen. Dit decreet zal zijn doelstellingen niet waar maken met name het realiseren van optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen, het vermijden van uitsluiting, segregatie en discriminatie en het bevorderen van sociale cohesie.

Alle lasten worden afgewenteld op de schoolteams die niet over de nodige voorbereiding, middelen en begeleiding beschikken en dit zonder een realistische kans op succes.

Vervolg protocol nr.208

Brussel,

AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID :

AFVAARDIGING VAN DE REPRESENTATIEVE
GROEPERINGEN VAN DE INRICHTENDE
MACHTEN :

VOORZITTER,

Voor het Vlaams Secretariaat
van het Katholiek Onderwijs

Marleen VANDERPOORTEN
Vlaams minister van Onderwijs en
Vorming

LEDEN,

Voor het Overleg Kleine Onderwijs-
verstrekkers (FOPEM, Steiner-
federatie, VOOP)

Patrick DEWAELE,
minister-president van de Vlaamse
regering

Vervolg protocol nr.208

AFVAARDIGING VAN DE REPRESENTATIEVE
VAKORGANISATIE :

Dirk VAN MECHELEN,
Vlaams minister van Financiën en
Begroting, Innovatie, Media en
Ruimtelijke Ordening

Voor de Federatie van de Christelijke
Syndicaten der Openbare Diensten :

Paul VAN GREMBERGEN,
Vlaams minister van Binnenlandse
Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en
Buitenlands Beleid

PROTOCOL NR. 439

van het Sectorcomité X – Onderwijs (Vlaamse Gemeenschap) en het Comité voor de Provinciale
en Plaatselijke Overheidsdiensten – Afdeling 2 – Onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap"

SECTORCOMITE X – ONDERWIJS (Vlaamse Gemeenschap)
en
COMITE VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE
OVERHEIDSDIENSTEN – Afdeling 2 – Onderafdeling
"Vlaamse Gemeenschap".

Brussel, 8 februari 2002

PROTOCOL nr.439 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE GEVOERD
WERDEN IN DE GEMEENSCHAPPELIJKE VERGADERINGEN VAN SECTORCOMITE X EN VAN
ONDERAFDELING "VLAAMSE GEMEENSCHAP" VAN AFDELING 2 VAN HET COMITE VOOR DE
PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN OP 3, 8, 9, 11 EN 14 JANUARI
2002

over

het voorontwerp van decreet betreffende een gelijkekansenbeleid in het
onderwijs

De afvaardiging van de overheid, samengesteld uit :

1. de hr. Patrick DEWAELE, minister-president van de Vlaamse regering -
voorzitter;
2. mevr. Marleen VANDERPOORTEN, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming -
ondervoorzitter;
3. de hr. Dirk VAN MECHELEN, Vlaams minister van Financiën en Begroting,
Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening - lid,
4. de hr. Paul VAN GREMBERGEN, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegen-
heden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid - lid,

de afvaardiging van de inrichtende machten of de verenigingen van
inrichtende machten, te weten :

1. het Gemeenschapsonderwijs, vertegenwoordigd door :

mevr. Muriel Lommme, adjunct van de directeur

de heren Peter Steenhaut, voorzitter
Marc Smets, afdelingshoofd

2. het Onderwijssecretariaat voor Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door :

mevr. Liesbeth Peeters, afdelingshoofd

de heren Eddy De Waele, algemeen directeur
Bob Loisen, pedagogisch adviseur

3. het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen, vertegenwoordigd door :

de hr. Patrick Weyn, directeur, vertegenwoordigend de voorzitter
I. Verleyen, bestendig gedeputeerde

mevrouwen Hilde Menten, pedagogisch adviseur, vertegenwoordigend de
ondervoorzitter C. Masson, bestendig gedeputeerde
Marie Weckx, pedagogisch begeleider

en de afvaardiging van de representatieve vakorganisatie, te weten :

- het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt, vertegenwoordigd door :

mevrouwen Mieke De Groen, secretaris-coördinator
Nina Onzia, afgevaardigde

hebben een akkoord bereikt over het hierbij gevoegde voorontwerp van decreet betreffende een gelijkekansenbeleid in het onderwijs.

Gezien de belangrijke vorderingen die tijdens de onderhandelingen werden geboekt, kan het Gemeenschapsonderwijs in het algemeen met dat voorontwerp akkoord gaan.

In het bijzonder apprecieert het Gemeenschapsonderwijs dat de hierna volgende visie tot uiting komt in het voorliggend voorontwerp van decreet. Te weten dat - binnen een democratisch en emancipatorisch perspectief - de (opnieuw toenemende) dualisering wordt tegengegaan en dat daarbij wordt uitgegaan van een gedeelde maatschappelijke opdracht die kadert binnen grondrechten.

Toch wenst het Gemeenschapsonderwijs de aandacht te vestigen op de hierna volgende punten.

1. Ze appreciëren ten eerste de budgettaire inspanningen die de overheid reeds leverde. Toch is tijdens de onderhandelingen andermaal gebleken dat het uitgetrokken budget verre van toereikend is, zelfs indien ze rekening

houden met het vooropgestelde groeipad. Ze illustreren met twee voorbeelden.

Simulaties op de representatieve steekproef die tijdens de onderhandelingen werden rondgedeeld, gaven aan dat concentratiescholen extra omkadering kunnen verliezen. Voor het Gemeenschapsonderwijs is dat totaal onaanvaardbaar, temeer daar een van de doelstellingen van het voorliggende ontwerp van decreet een herprofileringsbeleid is voor de concentratiescholen.

Het Gemeenschapsonderwijs kan zich conceptueel vinden in de bepaling dat aan de indicatoren *De leerling is thuisloos* en *De ouders behoren tot de trekkende bevolking* de hoogste gewichten worden toegekend. Echter, wanneer ze die bepaling tezamen lezen met de restrictie dat het gecumuleerde gewicht ten hoogste gelijk mag zijn aan anderhalf maal het hoogste gewicht, impliceert dat concreet dat de meerderheid van de gelijkekansenindicatoren niet ten volle kunnen doorwegen.

In concentratiescholen, waar vaak sprake is van een "gecumuleerde" problematiek, zal de weerslag van deze restrictie des te sterker zijn.

2. Enerzijds kan het Gemeenschapsonderwijs ten volle begrijpen dat de indicator *Thuisstaal is niet het Nederlands* geïsoleerd wordt van de andere indicatoren, en bijgevolg niet meegenomen wordt bij de berekening van aanvullende lestijden/extra uren-leraar. Anderzijds kan niet ontkend worden dat naarmate in een leercontext de onderwijstaal verschillend is van de thuistaal, de draagkracht van de school sowieso verzwakt wordt. Om die reden pleit het Gemeenschapsonderwijs om deze indicator bij de berekening van de concentratiegraad op te nemen zonder bijkomende voorwaarde.

3. Het Gemeenschapsonderwijs is zich samen met de overheid ervan bewust dat er nog heel wat besluiten van de Vlaamse regering moeten volgen om dat beleid concrete vormen te doen aannemen. Namens de personeelsleden die in de dagdagelijkse praktijk dat beleid vorm zullen geven, dringen zij erop aan dat er spoedig duidelijkheid komt.

4. Tot slot meent het Gemeenschapsonderwijs dat in het licht van dat beleid extra begeleiding structureel noodzakelijk is en blijft. Want indien ze de bepaling in art. VI.20 letterlijk interpreteren, lijkt het alsof de extra begeleiding na drie schooljaren wordt opgeheven. Het beleid is noodzakelijk en ambitieus. Zij zijn van oordeel dat het beleid een kans van slagen heeft, indien ook de begeleiding gepland wordt en wel op een permanente en structurele wijze.

OVSG kan akkoord gaan met het voorontwerp van decreet betreffende gelijke onderwijskansen wanneer ze binnen de opgelegde budgettaire grenzen moeten blijven.

De voorziene middelen zijn van die aard dat niet voor elke probleemschool een substantiële omkadering kan geboden worden.

Ze wensen nog volgende opmerkingen te formuleren ten aanzien van de voorliggende tekst :

- De termijnen die gehanteerd worden in het kader van doorverwijzing of weigering blijven kort en zullen op het terrein schikkingen vragen die moeilijk te rijmen vallen met de gemeentewet.

- De functionaliteit van het geheel in de scholen zal afhangen van de talrijke uitvoeringsbesluiten en de ministeriële omzendbrieven die nog getroffen moeten worden.

Teneinde het volgend schooljaar op een degelijke manier te kunnen aanvatten, is het absoluut noodzakelijk dat hun schoolbesturen zo spoedig mogelijk uitsluitel krijgen over de concrete uitvoeringsmodaliteiten. Zo dienen zij onder meer tijdig te weten over welke omkadering zij zullen kunnen beschikken in het kader van het ondersteuningsbeleid vermits dit een belangrijk gegeven vormt voor hun personeelsbeleid.

- Wat de commissie leerlingenrechten aangaat, stellen ze vast dat de Raad van State de beslissingen van dit orgaan kan vernietigen en de tenuitvoerlegging kan schorsen. De implicaties hiervan op het schoolleven zijn niet te overzien indien een doorverwezen leerling toch in de school mag blijven of een leerling zonder begeleiding de school zal moeten verlaten.

- Teneinde de implementatie van dit decreet in de scholen en de CLB's maximaal te ondersteunen voorziet de tekst in een extra begeleiding voor de komende drie schooljaren. Zij onderschrijven ten volle de noodzakelijkheid van deze extra-begeleiding en zijn ervan overtuigd dat deze extra-begeleiding enkel optimaal zal functioneren indien zij kan aansluiten bij de reguliere pedagogische begeleiding.

- Wat de projecten kunstinitiatie betreft stellen zij vast dat de strategische doelstelling erin bestaat om de toeleiding van onderwijskansarme leerlingen naar het deeltijds kunstonderwijs te bevorderen. Er wordt voor de projecten kunstinitiatie voorzien in een evaluatie door de inspectie op het einde van het schooljaar 2004-2005. Een kwantificering van de effectieve instroom in het DKO dient in dit kader zeker opgenomen te worden.

- De grootste drempel om te participeren aan het DKO voor deze leerlingen wordt echter gevormd door het inschrijvingsgeld in het DKO. Indien de overheid daadwerkelijk deze leerlingen wil stimuleren om zich in het DKO in te schrijven zal aan dit probleem een oplossing moeten geboden worden. Zij kijken dan ook uit naar de concrete invulling van het engagement dat de overheid nam om een geëigende oplossing te creëren voor het DKO.

- Bij art. VII.7 aangaande de projecten kunstinitiatie merken zij op dat de individuele begeleiding van betrokken minderjarigen ook door leerkrachten uit het DKO mogelijk moet zijn. Daarnaast wensen zij erop te wijzen dat de term "kunstinitiatie" in 3° mogelijk verwarrend is vermits deze term ook een vak is op het niveau van de middelbare graad Beeldende Kunsten.

Voorliggend voorontwerp van decreet creëert een nieuw legistiek kader voor een geïntegreerd gelijkheidsbeleid. Provinciaal Onderwijs Vlaanderen kan zich terugvinden in dit kader en de visie van waaruit dit kader is opgebouwd. Derhalve geeft Provinciaal Onderwijs Vlaanderen een protocol van akkoord.

Toch willen ze hierbij drie bemerkingen plaatsen.

De middelen die vandaag voorzien zijn, zijn ontoereikend om de doelstellingen van dit gelijkheidsbeleid ten volle te realiseren. Heel wat leerlingen en scholen zullen niet ondersteund kunnen worden. Ze kunnen zich wel terugvinden in het principe waarvoor – gezien dit middelentekort – gekozen is, namelijk de ondersteuning van de scholen waar de nood het hoogst is. Ze zijn tevens verheugd met het engagement van de

overheid om een geëigende regeling uit te werken voor de problematiek van de onderwijskansarmoede in het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

De indicator *thuistaal* wordt onderschat. Ze hebben er begrip voor dat deze indicator slechts telt in combinatie met een andere indicator voor wat betreft de berekening van de ondersteuning voor scholen. Ze begrijpen echter niet dat de indicator *thuistaal* niet als volwaardige indicator meetelt voor de berekening van het percentage regelmatige leerlingen die beantwoorden aan één of meer gelijkekansenindicatoren (art. VI.3. en art. VI.4.), daar waar deze indicator absoluut bepalend is voor de berekening van de relatieve aanwezigheid en voor eventuele doorverwijzing (art. III.5.) in het kader van het toelatingsbeleid.

Tenslotte is Provinciaal Onderwijs Vlaanderen geen vragende partij voor overgangsmaatregelen. Zo'n maatregelen zijn ingewikkeld, weinig transparant en zullen er de oorzaak van zijn dat scholen, die op basis van de nieuwe indicatoren recht hebben op extra omkadering, nog een jaar langer zullen moeten wachten op de volledige ondersteuning waarop zij recht hebben.

Het V.S.O.A. verklaart zich akkoord met het voorontwerp van decreet betreffende gelijke onderwijskansen, evenwel met de volgende bemerkingen.

Het voorontwerp van decreet is een stap in de goede richting naar gelijke kansen in het onderwijs en het is duidelijk dat de overheid met het voorliggend decreet schoolproblemen zoals leerachterstand, taalproblemen, sociale- en culturele verschillen tussen leerlingen tracht weg te werken of uit te vlakken.

Hun kritische bemerkingen richten zich vooral op de vaagheid en de vrijblijvendheid i.v.m. het toelatingsbeleid en het ondersteuningsbeleid, in het bijzonder naar de concentratiescholen.

Zij missen de concrete invulling van de taak van het lokaal overlegplatform en begrijpen ook niet waarom er verschil wordt gemaakt tussen de indicatoren voor het BaO in de 1° graad en tussen de 2° en de 3° graad. De doelstellingen zijn niet duidelijk aangegeven. De titulatuur is prachtig maar het ontwerp van decreet blijft op meerdere punten uiterst vaag en laat alle wegen open. Een en ander blijft te zeer afhankelijk van de begroting en komt over als een besparing waarbij de gevolgen voor de betrokken partijen in het ongewisse blijven.

Eenzelfde opmerking kan men ook maken voor het tijdelijk project deeltijds kunstonderwijs. In eerste instantie is het een zeer lovenswaardig initiatief maar voor de uitwerking ervan zijn er toch een aantal bemerkingen. Vooreerst moet er een samenwerkingsovereenkomst gesloten worden met een professionele culturele organisatie, waarbij de individuele begeleiding van de leerlingen door kunstenaars voorop staat. Men kan zich de vraag stellen over welke kunstenaars het hier gaat. De ontwerptekst gaat hier voorbij aan het feit dat lesgevers in een Deeltijds Kunstonderwijs ook kunstenaars zijn die naast hun opdracht als leraar ook uitvoerend artiest zijn. Wanneer zij tot de vaste personeelsleden behoren worden ze dan extra vergoed, vervangt dit project dan hun opdracht of komt het als een extra invulling van hun taken. Een gevoelig punt bij deze is dat men al te vaak de waarde van een leraar als uitvoerend kunstenaar over het hoofd ziet. Zijn visie en zijn werk zijn grotendeels bepalend voor zijn leeropdracht.

Andere vragen bij deze tekst:

Op basis waarvan gebeurt de samenwerkingsovereenkomst met een school die een groot aantal kansarme leerlingen telt en wat bedoelt men met de professionalisering van leerkrachten van de school voor gewoon onderwijs. Ook de bedoeling van de relatie leefwereld allochtone en kansarme jongeren en het project is niet erg duidelijk.

Samenvattende bedenkingen:

Er zijn vooral bemerkingen rond de inspraak van de betrokken instellingen en het personeel .

Omdat leerkrachten reeds onderhevig zijn aan een grote werkdruk mag de draagkracht van een studierichting niet over het hoofd worden gezien en dus niet alleen de draagkracht van een school. Anders gezegd: indien de draagkracht van een school nog zou toelaten dat er allochtonen of kansarmen kunnen ingeschreven worden moet men rekening houden met de draagkracht van een studierichting. Het is tenslotte de leraar die het moet aanpakken en oplossen binnen de klasgroep.

De budgettaire ruimte is zeer krap en zij pleiten er voor dat elke school die geconfronteerd wordt met kansarmen een stimulans of ondersteuning moet krijgen.

De tijdelijkheid van het project in het algemeen is zeer opvallend en ook het tijdelijk project kunstinitiatie is te weinig concreet uitgewerkt.

De voormelde afvaardiging van de overheid

en de afvaardiging van de representatieve vakorganisaties, te weten :

- de Algemene Centrale der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door :

de heren Lou Boghe, adjunct-algemeen secretaris
Claude Walgraef, adjunct-algemeen secretaris
George Vansweevelt, algemeen secretaris

- de Christelijke Onderwijscentrale, vertegenwoordigd door :

de heren Gust Van Dongen, secretaris-generaal
Michel Van Uytfanghe, adjunct-algemeen secretaris

hebben een gedeeltelijk akkoord bereikt over het hierbij gevoegde
voorontwerp van decreet betreffende een gelijkekansenbeleid in het
onderwijs

ACOD Onderwijs wenst een protocol van gedeeltelijk akkoord af te sluiten over het ontwerpdecreet gelijke kansen.

De redenen voor dit gedeeltelijk akkoord zijn de volgende:

Positieve elementen:

- 1) De delegatie van ACOD Onderwijs erkent dat over een aantal inhoudelijke aspecten van dit ontwerpdecreet er een debat en onderhandeling heeft kunnen plaats vinden. Dit heeft geleid tot talrijke inhoudelijke tekstaanpassingen waardoor er meer lijn en visie in het ontwerpdecreet is ontstaan.
- 2) Het ontwerpdecreet is een stap in de goede richting omdat de huidige versnipperde middelen van de lopende projecten geglobaliseerd en verhoogd worden.
- 3) Het feit dat men op basis van wetenschappelijk vastgestelde gelijkekansenindicatoren een nieuwe meting voor de in aanmerking komende scholen gaat doorvoeren is positief.
- 4) De continuïteit van een gelijkekansen beleid in de school wordt beter verzekerd doordat een garantie van drie jaar wordt gegeven.
- 5) De administratieve verplichtingen werden serieus afgezwakt.
- 6) De betrokkenheid van alle onderwijspartners wordt gegarandeerd in dit ontwerpdecreet waardoor de engagementen die in de VLOR besproken werden een reële uitvoering mogelijk maken.
- 7) Het recht op inschrijving en de bemiddelingsrol van het LOP zijn positieve stappen.

Negatieve elementen:

- 1) De globale middelen zijn te klein en resulteren in een gesloten enveloppesysteem. Dit houdt in dat heel wat scholen, doelgroepopleerlingen en leerkrachten **geen** extra ondersteuning zullen krijgen bij gebrek aan financiële middelen.
ACOD Onderwijs stelt bij deze nogmaals dat de financiering van het onderwijs terug procentueel moet toenemen. De huidige neerwaartse trend dient onmiddellijk gestopt te worden. Het onderwijsbudget dient op termijn 7% te bedragen van het BRP en welvaartsvast gemaakt te worden. Hiervoor dient een duidelijk groeipad uitgetekend te worden. De op termijn voorziene drie miljard middelen voor kansengelijkheid dienen **verveelvoudigd** te worden om **alle** kinderen die aan de gelijkekansenindicatoren beantwoorden, de broodnodigzakelijke ondersteuning en begeleiding te geven. In afwachting daarvan is een basispakket uren per school nodig vanaf vijf leerlingen die aan de indicatoren beantwoorden (minimum 6 lessen)
- 2) Naast de zorg voor de doelgroepopleerlingen is het nodig dat de veiligheid, hygiëne en verfraaiing van de schoolgebouwen een topprioriteit worden van de Vlaamse regering. De wetgeving op het welzijn van leerlingen en personeel dient eindelijk uitgevoerd te worden.
- 3) Ondanks de duidelijke vraag van de vakbonden om door de overheid zoveel als mogelijk administratieve taken zelf te verzorgen en modellen van aanwendingsplannen zelf aan te bieden aan de scholen blijft de vrees

bestaan dat de leerkrachten en scholen die gelijkekansenleerlingen dienen op te vangen een bijkomende taakbelasting zullen krijgen.

Bijkomende aandachtspunten:

ACOD Onderwijs vraagt met aandrang dat de nodige initiatieven door de overheid, maar ook door de schoolbesturen, zullen genomen worden om navorming te organiseren en gratis aan te bieden aan de collega's die met de gelijkekansenproblematiek te maken krijgen. ACOD Onderwijs wenst duidelijk te stellen dat de evaluatie en inspecties die de controle van de inhoudelijke aspecten van de het geïntegreerd ondersteuningsbeleid alsook de financiële aanwending moeten doen niet mag leiden tot een soort bijkomende "doorlichting" van de scholen. Tenslotte is ACOD Onderwijs bekommerd om het feit dat de nodige onderrichtingen tijdig in de scholen dienen toe te komen opdat de nieuwe organen, het overleg en inspraak tenvolle kan spelen voor het einde van dit schooljaar. Onmiddellijk na de goedkeuring in het parlement van dit ontwerpdecreet dient een duidelijke omzendbrief opgesteld en naar de scholen verstuurd te worden.

COC formuleert omtrent dit voorontwerp een protocol van gedeeltelijk akkoord

1. COC verklaart zich akkoord met de voorliggende uitgangsprincipes

(waaronder het recht op inschrijving en de aanvaardingsplicht) om gelijke onderwijskansen voor alle jongeren te realiseren.

2. COC kan niet akkoord gaan met de praktische uitwerking, te weten het schromelijk tekort aan concrete middelen in alle betrokken onderwijsniveaus om de gelijkekansengedachte ook ten volle in het onderwijsveld te integreren. Voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs zijn er zelfs helemaal geen middelen voorzien. COC vraagt met aandrang dat voor het DBSO een aparte regeling wordt uitgewerkt. Daarenboven kant COC zich ook hier tegen het systeem van de gesloten enveloppenfinanciering. Dit systeem is contraproductief. Het verhindert een blijvende adequate aanpassing van de te investeren middelen aan de voortdurend wijzigende onderwijsrealiteit.

Maatschappelijk verantwoorde uitgangspunten, zoals inschrijvingsrecht en aanvaardingsplicht, impliceren een serieuze bijkomende belasting voor hen die er in de klas of in de totaliteit van de school mee geconfronteerd worden. Het is derhalve onfair en onaanvaardbaar om principes die een dergelijke bijkomende taakverzwaring met zich mee brengen, door het onderwijspersoneel te laten uitvoeren, zonder dat op concrete wijze efficiënt invulling is gegeven aan de vereiste middelen om deze bijkomende sociale uitdaging gestalte te geven.

Pas indien de Vlaamse regering haar financiële inspanning voor onderwijs gevoelig opdrijft (tot opnieuw het 6% BNP-aandeel wordt bereikt), zal ze diegenen die het gelijkekansenbeleid dienen waar te maken, kunnen geven waarop ze recht hebben. Een nieuw, innoverend en gerechtvaardigd gelijkekansenbeleid financiert men immers niet met bestaande middelen die

geheroriënteerd worden. Nieuwe initiatieven dienen gepaard te gaan met nieuwe, bijkomende middelen. Hierbij behoort het eveneens tot de bevoegdheid van het Vlaamse politieke beleid om uit te maken of wat het gelijkekansenbeleid betreft ook een beroep wordt gedaan op de solidariteit van andere Vlaamse departementen zoals Welzijn en Cultuur. Bovendien dient een eventuele budgetverhoging in de eerste plaats te worden aangewend om de ondergrens in alle betrokken onderwijsniveaus gradueel te verlagen. Op die manier kunnen steeds meer scholen genieten van de extra middelen die door de Vlaamse overheid voor de actuele realisatie van het gelijkekansenbeleid in het onderwijsveld worden ter beschikking gesteld.

Het Vlaams onderwijs is van kwalitatief hoogstaand niveau, maar dat kan en zal alleen zo blijven indien bijkomende middelen in het onderwijs worden geïnvesteerd. De Vlaamse maatschappij waardeert de leraar wel, maar ook dit zal alleen zo blijven zolang de leraar zijn opdracht naar behoren kan blijven vervullen.

Een goed gelijkekansenbeleid verhoogt niet alleen de middelen voor het klas- en schoolgebeuren. Een goed gelijkekansenbeleid heeft daarbij ook oog voor de nieuwe, bijkomende taken die in dit verband van het geheel van de centra voor leerlingenbegeleiding gevraagd worden. Het voorontwerp van decreet voorziet veel te weinig middelen voor zowel het klas- en schoolgebeuren als voor de centra voor leerlingenbegeleiding.

3. COC verklaart zich evenmin akkoord met de opname van het tijdelijk project buitengewoon onderwijs in voorliggend voorontwerp van decreet. Dit project is in feite een voorafname op de nieuwe visie buitengewoon onderwijs versus inclusief onderwijs of onderwijs op maat van elke leerling. Hierover moet echter nog een breed debat met alle betrokkenen worden gevoerd. Het tijdelijk project buitengewoon onderwijs dient voor COC dan ook uit de tekst van het voorontwerp te worden geschrapt.

Engagementen van de overheid

De overheid engageert zich ertoe om :

1.de nodige decretale en/of reglementaire aanpassingen door te voeren opdat leerlingen die in het kader van dit decreet worden doorverwezen buiten de zgn. "vrije keuze-grenzen" beschouwd kunnen worden als "rechthebbende leerling" in de zin van de regelgeving op het leerlingenvervoer;

2.te voorzien in een overlegmogelijkheid voor Vlaamse vertegenwoordigers van de partners bij de lokale overlegplatforms. Dit overleg betreft de implementatie van de bepalingen inzake het recht op inschrijving en de lokale overlegplatforms;

3.de bestaande wetenschappelijke ondersteuning van het gelijkekansenbeleid (Steunpunt ICO, Steunpunt NT2 en CEGO) in te schakelen in de evaluatie van de nieuwe decretale bepalingen;

4.wetenschappelijk onderzoek te laten verrichten naar mogelijke instrumenten om concentratiescholen toe te laten zich te herprofilieren;

5.op termijn een geëigende regeling uit te werken voor de problematiek van de onderwijskansarmoede in het deeltijds beroepssecundair onderwijs en het deeltijds kunstonderwijs;

6.eind januari 2002 een werkgroep met vakorganisaties en inrichtende machten bijeen te roepen met het oog op:

- de inhoudelijke invulling van de tijdelijke projecten buitengewoon onderwijs;
- de uitwerking van de overige in CAO VI voorziene maatregelen voor buitengewoon basis- en secundair onderwijs. Daarbij zal een nauw verband worden gelegd tussen aanwendingspercentages, richtgetallen en de regeling van de paramedici.

De afvaardiging van de representatieve vakorganisatie, te weten :

- **het Christelijk Onderwijzersverbond**, vertegenwoordigd door :

de heren Romain Maes, algemeen secretaris

Walter De Schepper, adjunct-algemeen secretaris

gaat niet akkoord met het hierbij gevoegde voorontwerp van decreet betreffende een gelijkekansenbeleid in het onderwijs.

Het COV stelt dat herkomst, cultuur, godsdienst geen kenmerken mogen zijn om kinderen verschillend te benaderen.

Vanuit de christelijke arbeidersbeweging stellen ze het principe van de gelijkwaardigheid van iedere persoon.

Onderwijs moet daarom initiatiefnemer zijn om alle kinderen uit onze samenleving optimale leer- en ontwikkelingskansen te geven. Kinderen met bijzondere noden verdienen bijzondere kansen en hebben recht op het best mogelijk onderwijs.

Gebruik kunnen maken van degelijk onderwijs en vorming is een fundamenteel recht, een mensenrecht.

Ten aanzien van het onderhandelde voorontwerp van decreet betreffende gelijke onderwijskansen wenst het COV volgende fundamentele bezwaren te formuleren.

- De overheid voert een beleid waarbij alles in stukjes wordt aangeboden zonder vooraf een duidelijke visie te hebben op het geheel. Waarheen wil men het onderwijs leiden? Het tijdelijk project buitengewoon onderwijs is hiervan een duidelijk voorbeeld. De invoering hiervan is reeds een voorafname op een nieuwe visie op het buitengewoon onderwijs. Deze nieuwe visie, waarover de minister in de pers wel uitspraken doet, kan geen onderdeel zijn van dit ontwerp. Maatwerk in samenspraak moet nog grondig besproken en bediscussieerd worden. De rondetafelconferentie over het onderwijs en ook het debat over "Maatwerk in samenspraak" kunnen fundamentele en structurele vernieuwingen teweegbrengen. Toch wordt het gelijke onderwijskansendecreet nu hals over kop uitgetekend zonder dat de gevolgen ervan te voorspellen zijn.

- Het inschrijvingsrecht van de ouders voor de keuze van een school én een bepaalde vestigingsplaats is te absoluut. Er is onvoldoende evenwicht tussen het inschrijvingsrecht van de ouders en de pedagogische vrijheid van de school. Door dit beleid worden concentratiescholen helemaal niet vermeden.

Het inschrijvingsrecht van leerlingen met een zware handicap in het gewoon onderwijs schept valse verwachtingen bij deze ouders. Het gaat in tegen de draagkracht van de school omdat het voorontwerp geen bepalingen ingeschreven heeft over de financiering of subsidiëring van kinderen met een handicap. Met de draagkracht van de school in het gewoon onderwijs wordt geen rekening gehouden. Er wordt ook geen rekening gehouden met een optimale leeromgeving waar ieder kind recht op heeft.

- De inschrijvingsprocedure is te sterk gejuridiseerd met termijnen die in de realiteit niet haalbaar zullen blijken. De beloofde incentives van de Vlaamse regering om inschrijvingen vlak voor het begin van het schooljaar te vermijden, zijn niet uitgewerkt.

- De structuur van de lokale overlegplatforms is veel te log. Totaal onaanvaardbaar is, dat de lokale overlegplatforms rechtsgeldig kunnen vergaderen zonder de vertegenwoordigers van de representatieve vakorganisaties van de in het werkingsgebied gelegen scholen. Het zijn wel de leerkrachten die het gelijkekansenbeleid zullen moeten waarmaken. Daarenboven heeft dit voorontwerp heel wat consequenties voor het voltallige personeel o.m. inzake arbeidsomstandigheden en nascholing.

- Scholen kunnen gesanctioneerd worden door inhouding van werkingstoelagen. Verlies van subsidiëring wanneer niet deelgenomen of samengewerkt wordt in het lokaal overlegplatform is als sanctie helemaal onevenredig. De objectieve beoordeling in welke mate een school al dan niet deelneemt en samenwerkt is niet gegarandeerd.

- De middelen van het ondersteuningsaanbod zijn beperkt tot een angstvallig gesloten gehouden enveloppe. Door deze manier van werken zullen de kinderen die de hulp het meest nodig hebben onvoldoende hulp krijgen. Niet alle scholen en niet alle leerlingen krijgen daardoor gelijke onderwijs- en ondersteuningskansen. Onderwijsvoorrang en zorgverbreding voor het gewoon onderwijs vervallen.

Scholen zullen een instroom krijgen van zorgenkinderen maar zullen daarvoor geen middelen krijgen. Van gelijke onderwijskansen is geen sprake. Kinderen met leerstoornissen die niet beantwoorden aan de indicatoren vallen buiten dit beleid.

De overheid heeft de effecten op de scholen nagegaan maar zij weigerde deze gegevens mee te delen aan de onderhandelaars. Het lijkt erop dat vooral scholen in landelijke en kleinstedelijke gebieden hun zorgverbreding zullen moeten inleveren.

- Het tijdelijk project buitengewoon onderwijs moet uit het ontwerp worden geschrapt. Het ontwerpdecreet schept valse verwachtingen bij de ouders van gehandicapte leerlingen en legt een te zware pedagogische en materiële druk op de scholen van het gewoon onderwijs.

- Kinderen met bijzondere noden van type 1, 3 en 8 hebben recht op bijzondere zorgen. Zij zullen nooit de zorg kunnen krijgen waarop ze recht hebben en die ze in de scholen voor buitengewoon onderwijs nu wel krijgen. In het gewoon onderwijs is de leerdruk dermate hoog dat deze kinderen zullen afhaken. Daarenboven zullen de kinderen in het gewoon onderwijs die nu extra geholpen worden minder aandacht krijgen omdat dan mankracht en middelen zullen ontbreken.

- Dit tijdelijk project getuigt van weinig of geen waardering voor de directeurs en het personeel van het buitengewoon onderwijs. Die directeurs en personeelsleden weten maar al te goed wat de noden van deze kinderen zijn waarvoor zij zich reeds jarenlang inzetten.

- Het voorontwerp van decreet met al zijn uitvoeringsbesluiten zal de planlast exponentieel doen toenemen en de administratieve en organisatorische mogelijkheden van de basisschool overstijgen.

Verder wenst het COV nog volgende opmerkingen te formuleren:

- Bij Art. III § 1.1.

Wat een zware handicap is wordt niet bepaald.

Wie zal dit uiteindelijk bepalen? De school, het CLB, de ouders, het lokaal overlegplatform, de commissie leerlingenrechten ...?

En wat indien een ouder niet voor rede vatbaar, zijn kind met een zware Handicap absoluut in het gewoon onderwijs wil inschrijven?

- Bij Art. III 5 § 1.2°

Niet iedere school zal de tijd en de middelen hebben om een zinvolle werking met ouders van leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is te ontplooien.

- Bij Art. III 7

Wie de praktijk van inschrijvingen in het basisonderwijs kent, weet dat de termijn van twee werkdagen niet realistisch noch haalbaar is.

- Bij Art. IV 4.2° - 1ste gedachtestreep

Het uitwerken van instrumenten aan de hand waarvan scholen met een gering aantal leerlingen die beantwoorden aan tenminste één van de bedoelde gelijkheidsindicatoren een groter aantal van deze leerlingen kunnen

inschrijven.

Dit is contradictorisch aan het inschrijvingsrecht. Ouders kiezen Autonomoom zelfs voor een vestigingsplaats en hier wenst men toch een spreiding van de kinderen te realiseren.

- Bij Art. IV 5.1°
Opgelet zal moeten worden dat dit orgaan op termijn niet het lokaal overlegplatform overbodig zal maken.
Vandaar het groot belang van de samenstelling van dit orgaan waarover Evenwel niets wordt gezegd.
- Bij Art. V 6
Bemiddeling door de voorzitter of deskundige van een bestaand overlegplatform en een onderwijsinspecteur indien de school niet gelegen is in het werkingsgebied van een lokaal overlegplatform is niet haalbaar binnen de voorziene termijnen.
- Bij Art. VI 4 § 2
Als ieder kind belangrijk is en ieder kind recht heeft op gelijke onderwijskansen dan moet de Vlaamse regering voldoende kredieten voorzien.
Dit decreet gaat uit van een budgettair beleid en geen beleid van gelijke kansen.
De eindtermen voor het gewoon basisonderwijs kunnen niet gehandhaafd blijven indien deze scholen ook de zorg voor zware gehandicapten, type 1-, 3- en 8-kinderen moeten opnemen. Deze kinderen streven vandaag in de scholen voor buitengewoon onderwijs naar specifieke eindtermen. Een herziening van de eindtermen (met daarop aansluitend de leerplannen, methodes, ...) moet eerst worden voorzien alvorens dergelijke ingrijpende wijzigingen te willen doorvoeren.

Om al deze redenen gaat het COV niet akkoord met dit voorontwerp van decreet betreffende gelijke onderwijskansen. Dit decreet zal zijn doelstellingen niet waar maken met name het realiseren van optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen, het vermijden van uitsluiting, segregatie en discriminatie en het bevorderen van sociale cohesie.

Alle lasten worden afgewenteld op de schoolteams die niet over de nodige voorbereiding, middelen en begeleiding beschikken en dit zonder een realistische kans op succes.

Vervolg protocol nr.439

Brussel, 8 februari 2002

AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID :

AFVAARDIGING VAN DE INRICHTENDE
MACHTEN OF DE VERENIGINGEN VAN
INRICHTENDE MACHTEN :

VOORZITTER,

Voor het Gemeenschapsonderwijs :

Patrick DEWAELE,
minister-president van de Vlaamse
regering

Voor het Onderwijssecretariaat
voor Steden en Gemeenten van de
Vlaamse Gemeenschap :

ONDERVOORZITTER,

Voor het Provinciaal Onderwijs
Vlaanderen :

Marleen VANDERPOORTEN
Vlaams minister van Onderwijs en
Vorming

Vervolg protocol nr.439

LEDEN,

AFVAARDIGING VAN DE REPRESENTATIEVE
VAKORGANISATIES :

Voor de Algemene Centrale der
Openbare Diensten :

Dirk VAN MECHELEN,
Vlaams minister van Financiën en
Begroting, Innovatie, Media en
Ruimtelijke Ordening

Voor de Federatie van de Christelijke
Syndicaten der Openbare Diensten :

Paul VAN GREMBERGEN,
Vlaams minister van Binnenlandse
Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en
Buitenlands Beleid

Voor het Vrij Syndicaat voor het
Openbaar Ambt :

KINDEFFECTRAPPORT

KINDEFFECTRAPPORT BIJ HET ONTWERP VAN DECREET BETREFFENDE GELIJKE ONDERWIJSKANSEN - I

1) Algemene omschrijving van het ontwerp van decreet

Van wie komt de beleidsmaatregel? Voor wie is de beleidsmaatregel bedoeld? Is het een maatregel van algemeen nut of is hij gericht op een specifieke doelgroep? In het laatste geval omschrijf de doelgroep. Omschrijf de maatregel. Wat is de achterliggende gedachtegang? Welke problematiek wordt er behandeld?

1. Van wie komt de beleidsmaatregel:

De Vlaamse regering legt een voorontwerp van decreet voor aan het Vlaams parlement op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming.

2. Voor wie is de maatregel bedoeld:

Het decreet is van toepassing op alle basis- en secundaire scholen van het gewoon en buitengewoon onderwijs en op alle Centra voor Leerlingenbegeleiding. Daarnaast is het decreet ook van toepassing op de leerlingen en ouders van alle basis- en secundaire scholen van het gewoon en buitengewoon onderwijs. Voor het derde luik van het ontwerpdecreet behoren alleen de scholen van het gewoon basis- en het voltijds secundair onderwijs tot het toepassingsgebied.

3. Omschrijf de maatregel:

Het voorliggend ontwerp van decreet wil vanuit een driedelige inspiratie een antwoord bieden op de problematiek van de kansenongelijkheid in het onderwijs en heeft zich tot doel gesteld een kader te creëren voor het voeren van een gelijke kansenbeleid binnen het onderwijs. Kinderen uit allochtone en autochtone kansarme gezinnen lopen meer dan andere kinderen het risico om geconfronteerd te worden met schoolproblemen zoals leerachterstand, zittenblijven en schooluitval. Ze hebben het moeilijker om te beantwoorden aan de verwachtingen die de scholen hen stellen. Het is de bedoeling om via dit gelijke onderwijskansendecreet optimale leer- en ontwikkelingskansen te beogen en te realiseren voor alle leerlingen, meer in het bijzonder de kansarme leerlingen; uitsluiting, segregatie en discriminatie te vermijden en sociale cohesie te beoordelen.

Met het ondersteuningsaanbod (het derde luik van het ontwerpdecreet) wil de Vlaamse regering voor een minimumperiode van drie schooljaren aan die scholen extra middelen toekennen die het zwaarst belast worden of die effectief de meest kwetsbare leerlingenpopulatie hebben. Hoe hoger het percentage van deze leerlingengroep, hoe zwaarder de belasting. De ondersteuning stijgt dan ook lineair met het percentage leerlingen dat aan de gelijke kansenindicatoren voldoet.

2) Analyse van de effecten op kinderen

- a) Werd bij de opstelling van het voorontwerp van decreet, expliciet, rekening gehouden met de bepalingen en beginselen van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind?

X Ja ☐ Nee

Motiveer uw antwoord.

Het decreet beantwoordt aan art. 28 van het IVRK: recht op onderwijs zonder discriminatie op grond van ras, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming. Voorheen was er

artikel 31 van het decreet basisonderwijs dat stelt dat scholen leerlingen niet mogen weigeren op grond van criteria die onbetamelijk zijn en waardoor de menselijke waardigheid in gedrang komt.

- b) Welke domeinen worden door de beslissing beïnvloed? Wat zijn de te verwachten effecten voor kinderen op die domeinen? Wat is het verschil met de effecten op volwassenen? Motiveer uw antwoord.

X Gezin

** Grote afdwingbaarheid van de vrije keuze van onderwijs. De ouders krijgen met dit ontwerpdecreet meer zekerheid dat ze hun kind(eren) effectief in de school, zelfs vestigingsplaats, van hun keuze kunnen inschrijven. Het eerste luik van het ontwerpdecreet beoogt immers een decretale verankering van het recht van iedere leerling op inschrijving in de school van eigen keuze.*

** Optimaliseren van onderwijs aan kansarme kinderen, waardoor alle kinderen evenwaardige ontplooiings- en ontwikkelingskansen krijgen waarbij de diversiteit van iedere leerling centraal staat. Dit komt uiteraard ook het gezin waartoe ze behoren ten goede.*

Å Huisvesting

.....

Å Vrijtijdsbesteding (spel, sport, ...)

.....

Å Gezondheid en welzijn

.....

Å Mobiliteit

.....

X Onderwijs

⌘ Algemeen: optimaliseren van gelijke onderwijskansen waarbij de diversiteit van iedere leerling centraal staat en alle kinderen evenwaardige ontplooiings- en ontwikkelingskansen worden aangeboden.

⌘ **Scholen:** *de aanvaardingsplicht geldt voortaan voor alle scholen ook voor vrije scholen. De Vlaamse regering beschouwt het recht op inschrijving als een fundamenteel en in beginsel onvoorwaardelijk recht dat in alle onderwijsinstellingen zal gewaarborgd worden.*

Het geïntegreerde ondersteuningsaanbod (wat behandelt wordt in luik drie van het ontwerpdecreet) moet scholen met de grootste noden en de meest kwetsbare leerlingenpopulaties blijvend in staat stellen beter in te spelen op de noden van kansarme kinderen. Er wordt de scholen eveneens garanties geboden op blijvende ondersteuning onder de vorm van aanvullende lestijden met minder planlast.

⌘ **Leerkrachten:** *zonder over te gaan tot organieke omkadering wordt via aanvullende lestijden aan de leerkrachten en schoolteams de kans geboden de nodige know-how en expertise op te bouwen en aan te wenden in de eigen school en deze ook gedurende verschillende jaren verder uit te bouwen en te behouden in de eigen school.*

⌘ **Leerlingen:** *de onderwijskansen van alle leerlingen worden geoptimaliseerd waarbij de diversiteit van iedere leerling centraal komt te staan.*

À Milieu

.....

X Andere: *de lokale gemeenschap*

Het tweede luik van het ontwerpdecreet stelt dat er per gemeente een lokaal overlegplatform dient opgericht te worden die de lokale dynamiek van het gelijke kansenbeleid moet dragen. Naast de onderwijspartners zetelen ook de lokale belanghebbenden en belangrijke vertegenwoordigers van de gemeenschap in dit platform zoals daar zijn de socio-economische en – culturele partners, de vertegenwoordigers van de allochtone en kansarme autochtone gemeenschap, de onthaalbureau's,

c) Zijn de vier basisbeginselen van het Verdrag, zoals hieronder vermeld, van toepassing op het voorontwerp van decreet?

Zo ja, omcirkel het cijfer (1=zeer weinig; 5=zeer veel).

Zo nee, omcirkel NVT.

Motiveer uw antwoord.

1. Het hoger belang van het kind.

- algemeen: 1----2----3----4----5---NVT
- gezamenlijke verantwoordelijkheid van ouders: 1----2----3----4----5---NVT
- verantwoordelijkheid van de overheid: 1----2----3----4----5---NVT
- verantwoordelijkheid van het kind zelf: 1----2----3----4----5---NVT

Het departement onderwijs heeft de verantwoordelijkheid om aan alle kinderen onderwijs te verstrekken en dat onderwijs daarenboven zo kwaliteitsvol mogelijk te maken.

2. Het recht van het kind op non-discriminatie.

- algemeen: 1----2----3----4----5---NVT
- eerbiediging van de rechten van het kind, ongeacht ras, huidskleur, geslacht, godsdienst, taal, politieke of andere overtuiging, nationale, etnische of maatschappelijke afkomst, welstand, handicap, geboorte of andere omstandigheid van het kind of van zijn ouder of wettige voogd: 1----2----3----4----5---NVT
- verplichting van de overheid om alle passende maatregelen te nemen om het kind te beschermen tegen alle vormen van discriminatie: 1----2----3----4----5---NVT
- de minderjarigheid van het kind geeft zelf aanleiding tot ongeoorloofde discriminatie bij de toepassing van het voorontwerp van decreet : 1----2----3----4----5---NVT

Het ontwerpdecreet beoogt een decretale verankering van het recht op inschrijving waarbij dit recht door de Vlaamse regering als een fundamenteel en in beginsel onvoorwaardelijk recht wordt beschouwd dat in alle Vlaamse onderwijsinstellingen moet gewaarborgd worden. Dit recht op inschrijving geldt voor iedere leerling ongeacht de sociale, culturele of etnische thuissituatie en achtergrond.

3. Het recht van het kind op leven, overleven en ontwikkeling.

- algemeen: 1----2----3----4----5---NVT
- verplichting van de overheid om het kind te beschermen tegen mishandeling door de ouders of door degenen die de verantwoordelijkheid dragen voor de zorg van het kind: 1----2----3----4----5---NVT
- verplichting van de overheid om de nodige preventieve en curatieve maatregelen te nemen tegen kindermishandeling: 1----2----3----4----5---NVT
- recht op een behoorlijke levensstandaard: 1----2----3----4----5---NVT

Het derde luik van het ontwerpdecreet, nl. het ondersteuningsaanbod zal ertoe bijdragen dat alle kinderen optimale ontplooiings- en ontwikkelingskansen zullen krijgen wat hun toekomstmogelijkheden vergroot en de kans op schoolse achterstand, zittenblijven en onterechte doorverwijzing naar het buitengewoon onderwijs verkleint.

4. Het recht van het kind op participatie.

- algemeen: 1-----2-----3-----4-----5----NVT
- recht van het kind om zijn mening te kennen te geven in alle aangelegenheden die het kind betreffen: 1-----2-----3-----4-----5----NVT
- verplichting van de overheid om ervoor te zorgen dat aan de mening van het kind 'in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid' passend belang wordt gehecht :
1-----2-----3-----4-----5----NVT
- recht op toegang tot passende informatie : 1-----2-----3-----4-----5----NVT
- recht op vereniging : 1-----2-----3-----4-----5----NVT
- recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst:
1-----2-----3-----4-----5----NVT

Niet onmiddellijk van toepassing, behalve dat geloofsovertuiging geen weigeringsgrond kan of mag zijn.

- d) Hoe werden deze gegevens verzameld? Kruis uw antwoord aan en motiveer het.
Voeg zo mogelijk een kopie van de standpunten, artikels en uittreksels uit onderzoeken als bijlage toe en/ of vermeld heel duidelijk de gegevens van de geraadpleegde documentatie.

X algemene kennis (parate kennis, media, ...)

Voorkennis en ervaring op grond van het voeren van een doelgroepengericht onderwijsbeleid gedurende de meer dan 10 schooljaren bestaande tijdelijke projecten onderwijsvoorrang en zorgverbreding en de ervaringen met het non-discriminatiebeleid dat in 1993 van start gegaan is.

X raadpleging adviesorganen: Jeugdraad voor de Vlaamse Gemeenschap, Vlaamse Onderwijsraad, Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen, ...

Vlaamse Onderwijsraad (met vertegenwoordiging van de koepels, vakbonden en ouders), Raad van State, SERV

X op basis van onderzoeksgegevens

Wetenschappelijk onderzoek van Janssens, Kesteloot en Verlot over de evaluatie van het non-discriminatiebeleid;

wetenschappelijk onderzoek van de Kuleuven en de VUB over de evaluatie van het tijdelijk project zorgverbreding;

wetenschappelijk onderzoek van de universiteit Gent en de Kuleuven over de evaluatie van het tijdelijk project onderwijsvoorrrangsbeleid.

Å inbreng middenveld: Kinderrechtencoalitie, ...

Hoorzitting in het Vlaams Parlement: eind november 2001 werd een visietekst betreffende een geïntegreerd gelijke kansenbeleid binnen het onderwijs voorgelegd aan de Onderwijscommissie van het Vlaams Parlement. Over deze tekst vonden hoorzittingen plaats met belangrijke actoren uit het onderwijsveld.

Binnen de Onderwijscommissie zelf werd een debat gevoerd over de krachtlijnen van dit nieuwe beleid.

Å raadpleging Kinderrechtencommissariaat

.....

Å enquête onder kinderen en jongeren (via onderwijs, jeugdwerk, ...)

.....

Å via het aanspreekpunt Kinderrechten van de functioneel bevoegde administratie of instelling

.....

Å andere

.....

3) Evaluatie effecten

a) Werden alternatieve beleidsvoornemens overwogen?

X Ja Å Nee

Motiveer uw antwoord.

Voor de uitbouw van het inschrijvingsrecht zijn er allerhande alternatieve pistes uitgewerkt zoals doorverwijzingsmogelijkheid op basis van etnische herkomst, zonder absoluut inschrijvingsrecht, ...enz alsook voor het tot stand komen van de Commissie leerlingenrechten. Daarbij is gedacht aan andere termijnen, andere initiatiefnemer, andere samenstelling, ... enz. Uiteindelijk is gekozen voor de pistes zoals nu beschreven in het ontwerpdecreet.

Voor het uitwerken van het ondersteuningsaanbod werden er voor het basisonderwijs verschillende simulaties gemaakt op basis van een representatieve steekproef van 148 scholen waarvan 146 scholen hebben geantwoord. De steekproef omvatte ongeveer 6% van de totale populatie van het basisonderwijs.

Deze 146 scholen werden opgenomen in de steekproef en de leerlingengegevens van deze scholen maakten deel uit van de simulaties. Om verschillende alternatieven te onderzoeken zijn er meer dan 50 simulaties uitgevoerd.

In het secundair onderwijs is eveneens een representatieve steekproef getrokken uit de scholen met een eerste graad, die bestond uit 149 scholen.

Voor de tweede en derde graad konden we ons baseren op gegevens uit onze eigen databank. Ook hier werden zowel met de steekproef als met de databank verschillende simulaties uitgevoerd.

- b) Gaf dit kindeffectrapport aanleiding tot een duidelijk aanwijsbare aanpassing van het ontwerp van decreet?

☐ Ja ☒ Nee ☐ Niet bekend.

Motiveer uw antwoord.

Van bij het uitschrijven van de visietekst en daarna het voorontwerp van decreet zijn de principes van het IVRK in aanmerking genomen.

4) Varia

Zijn er overwegingen die hebben meegespeeld bij de opstelling van het voorontwerp van decreet, maar die nog niet aan bod zijn gekomen in dit kindeffectrapport? Zo ja, welke?

Ja. De klachten van scholen over het huidige onderwijsvoorrankingsbeleid en het zorgverbredingsbeleid (gebrek aan continuïteit; onzekerheid over de middelen; hoge planlast omwille van soms verschillende aanwendingsplannen per school).

Klachten die zijn toegekomen bij de beoordelings- en bemiddelingscommissie (BEOBEMI) van de Vlaamse onderwijsraad die bijna allemaal handelen over weigering tot inschrijving en discriminatie op grond van sociale en/of etnische elementen.

5) Evaluatie werkwijze

- a) Welke moeilijkheden ondervond u bij de opmaak van het kindeffectrapport?

Weinig problemen; alleen wordt de vraag gesteld wat dit kindeffectrapport zoals het nu uitgetekend is meer verduidelijkt dan wat reeds te lezen is in de memorie van toelichting geschreven bij het ontwerpdecreet

- b) Welke suggesties hebt u om het kindeffectrapport gebruiksvriendelijker te maken?

Geen. Huidige checklist is relatief goed hanteerbaar.

6) **Beleidsconclusie**

Welke voorstellen hebt u op basis van het gemaakte kindeffectrapport voor het beleid?

Geen.

7) **Contactpersoon**

Bij wie kan meer informatie verkregen worden over het opgemaakte kindeffectrapport (naam, administratieve entiteit, telefoon, e-mail)?

Theo Mardulier, opdrachthouder kansarmoede

Administratie secretariaat-generaal

Tel. 02/553.95.27

E-mail: theo.mardulier@ond.vlaanderen.be

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 33.027/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 12 februari 2002 door de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming verzocht haar, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "betreffende gelijke onderwijskansen-I", heeft op 19 februari 2002 het volgende advies gegeven :

Volgens artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling als volgt gemotiveerd :

"Gelet op de ingangsdatum van 15 augustus 2002 (datum ingegeven door het feit dat de problematiek van de non-discriminatie en de onderwijskansarmoede onmiddellijk een geïntegreerde oplossing vereist), wordt de hoogdringendheid van het advies gemotiveerd door de noodzaak om ten spoedigste rechtszekerheid te hebben over de bepalingen inzake het inschrijvingsrecht, de lokale overlegplatforms en het geïntegreerd ondersteuningsaanbod, met het oog op het treffen, binnen een redelijke termijn, van de nodige voorbereidende maatregelen, zonder dewelke geen correcte en/of efficiënte implementatie van de bepalingen van het voorontwerp mogelijk is".

*

* *

VOORAFGAANDE OPMERKING

Het voorontwerp van decreet waarover advies wordt gevraagd telt 75 artikelen en gaat vergezeld van een memorie van toelichting van 38 bladzijden en een uitgebreid begeleidend dossier. Het gaat om een bijzonder fundamenteel ontwerp dat tal van problemen doet rijzen, inzonderheid op het vlak van de vrijheid van onderwijs. Er kan worden betreurd dat de afdeling wetgeving van de Raad van State, door de uiterst korte termijn die haar is gelaten om advies uit te brengen, in een omvangrijk en fundamenteel dossier als dit, niet in staat wordt gesteld om haar wettelijke opdracht naar behoren te vervullen.

Gelet op die gegevens zal onderhavig advies noodgedwongen moeten worden beperkt tot de essentiële problemen die het ontwerp doet rijzen. Daarbij moet overigens worden aangestipt dat de uiterst korte termijn waarbinnen het advies diende te worden verleend, de Raad van State niet toeliet deze problemen in al hun aspecten te onderzoeken.

STREKKING VAN HET ONTWERP

Het om advies voorgelegde ontwerp bevat bepalingen die strekken tot het realiseren van optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen, het vermijden van uitsluiting, segregatie en discriminatie, en het bevorderen van sociale cohesie.

Het valt uiteen in drie luiken, die betrekking hebben op :

het vastleggen van een principieel recht op inschrijving voor de leerling in een gefinancierde of gesubsidieerde school naar keuze (zie de bepalingen van de hoofdstukken III en V van het ontwerp);

de oprichting van lokale overlegplatforms inzake gelijke onderwijskansen en van de Commissie inzake leerlingenrechten (hoofdstuk IV);

het uitwerken van een geïntegreerd ondersteuningsaanbod (hoofdstuk VI).

Voorts bevat het ontwerp machtigingen aan de Vlaamse regering voor het opzetten van tijdelijke projecten (hoofdstuk VII) en een reeks bepalingen tot wijziging van de wetgeving inzake het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding (hoofdstuk VIII). De ontworpen regeling dient op 15 augustus 2002 in werking te treden (artikel IX.1).

VOORAFGAANDE VORMVEREISTEN

Luidens artikel 4, eerste lid, van het decreet van 15 juli 1997 houdende instelling van het kindeffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind, wordt elk ontwerp van decreet "op het ogenblik van indiening bij het Vlaams Parlement vergezeld van een kindeffectrapport, voorzover de voorgenomen beslissing kennelijk het belang van het kind rechtstreeks raakt".

Bij besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 2001 houdende invoering van de verplichting tot opmaak van een kindeffectrapport voor alle Vlaamse bevoegdheden is uitvoering gegeven aan voormelde bepaling en aan artikel 11 van het decreet. Artikel 1 van dat besluit bepaalt dat "een voorontwerp van decreet waarvoor de verplichting geldt, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van het decreet van 15 juli 1997 (...) door de Vlaamse regering enkel (kan) worden goedgekeurd indien het vergezeld is van een kindeffectrapport dat is opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet".

De gemachtigde van de regering heeft verklaard dat een kindeffectrapport in voorbereiding is en aan de regering zal worden voorgelegd met het oog op indiening in het parlement ⁽¹⁾. Het is onder het voorbehoud dat dit effectief gebeurt, dat de Raad van State advies verleent. Mochten als gevolg van dat rapport nog wijzigingen worden aangebracht aan de tekst van het ontwerp, dan zullen deze alsnog om advies aan de afdeling wetgeving moeten worden voorgelegd.

ALGEMENE OPMERKINGEN

1. In de eerste plaats dient te worden onderzocht of het ontwerp niet strijdt met de vrijheid van onderwijs, inzonderheid gewaarborgd door artikel 24 van de Grondwet.

1.1. Artikel 24, § 1, eerste lid, van de Grondwet waarborgt de vrijheid van onderwijs, niet enkel het actieve aspect, namelijk het inrichten van onderwijs, maar ook het passieve aspect, namelijk de vrijheid van keuze, wat inhoudt dat ouders of leerlingen het onderwijs kunnen kiezen dat het meest met hun levensopvatting overeenstemt. Die laatste vrijheid houdt evenwel niet in dat de ouders en de leerlingen een onvoorwaardelijk recht van inschrijving in de school van hun keuze moeten hebben ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Er moet worden aangestipt dat aan de vormvereisten normaal dient te zijn voldaan vooraleer de Raad van State, afdeling wetgeving, om advies wordt gevraagd (zie R.v.St., Roos, nr. 71.514, 3 februari 1998).

⁽²⁾ Arbitragehof, arrest nr. 110/98, 4 november 1998, overw. B.3.2.

Het tweede lid van artikel 24, § 1, van de Grondwet plaatst de passieve onderwijsvrijheid onder de bescherming van de gemeenschap door haar te verplichten de keuzevrijheid van de ouders te waarborgen. Om die keuzevrijheid te waarborgen richt de gemeenschap neutraal onderwijs in dat de filosofische, ideologische of godsdienstige opvattingen van de ouders en de leerlingen eerbiedigt (artikel 24, § 1, derde lid, van de Grondwet) en subsidieert zij onderwijsinstellingen die hun eigenheid vinden in een bepaalde godsdienstige, filosofische of onderwijskundige opvatting ⁽³⁾.

De onderwijsvrijheid veronderstelt, wil ze niet louter theoretisch zijn, dat de inrichtende machten die niet rechtstreeks afhangen van de gemeenschap onder bepaalde voorwaarden aanspraak kunnen maken op subsidiëring vanwege de gemeenschap. Volgens het Arbitragehof vindt het recht op subsidiëring zijn beperking, enerzijds, in het vermogen van de gemeenschap om de subsidiëring te laten afhangen van vereisten van algemeen belang, zoals onder meer die van een behoorlijke onderwijsverstrekking, van bepaalde schoolbevolkingsnormen, en van gelijke toegang tot het onderwijs, anderzijds, in de noodzakelijkheid om de beschikbare financiële middelen te spreiden over de onderscheiden opdrachten van de gemeenschap ⁽⁴⁾.

⁽³⁾ Arbitragehof, arrest nr. 25/92, 2 april 1992, overw. 4.B.1; Arbitragehof, arrest nr. 110/98, 4 november 1998, overw. B.3.2. In het arrest Cremers overweegt de Raad van State, afdeling administratie, in dit verband dat de "vrijheid van keuze niet beperkt is tot scholen die kunnen worden ingepast in de traditionele tweepolige organisatie van het scholensysteem, maar onder meer ook geldt ten aanzien van pedagogische of onderwijskundige opvattingen, onderwijsvorm, studierichting, leerplan, kwaliteit van het geboden onderwijs of aangepastheid ervan aan de noden van het kind" (R.v.St., nr. 86.984, 2 mei 2000, overw. 3.3.4; zie ook : R.v.St., Verbergt, nr. 22.137, 23 maart 1982, overw. 3.2.2, en R.v.St., v.z.w. Hiberniaschool en v.z.w. Centrum voor de Steinerpedagogie, nr. 25.423, 31 mei 1985, overw. 5.6.1.2).

⁽⁴⁾ Arbitragehof, arrest nr. 25/92, 2 april 1992, overw. 4.B.2 (zie inzonderheid de Franse en de Duitse tekst van dit arrest gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 10 juni 1992); Arbitragehof, arrest nr. 85/98, 15 juli 1998, overw. B.3.7. Vgl. met : Arbitragehof, arrest nr. 25/92, 2 april 1992, overw. 4.B.2 (zie de Nederlandse tekst van het arrest gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 10 juni 1992); Arbitragehof, arrest nr. 28/92, 2 april 1992, overw. 6.B.3; Arbitragehof, arrest nr. 18/93, 4 maart 1993, overw. B.3.4; Arbitragehof, arrest nr. 85/95, 14 december 1995, overw. B.2.5; Arbitragehof, arrest nr. 76/96, 18 december 1996, overw. B.4.3, in welke arresten de woorden "en van gelijke toegang tot het onderwijs" niet voorkomen.

De keuzevrijheid van de ouders kan niet worden gezien los van het recht tot oprichting van onderwijsinstellingen en van het recht op subsidiëring, dat die instellingen bezitten. De keuzevrijheid van de ouders kan immers slechts ten volle gelden wanneer de vrijheid van de inrichtende machten om onderwijs in te richten en het recht op subsidiëring dat dit onderwijs in principe bezit, niet op onrechtmatige wijze worden beperkt ⁽⁵⁾.

1.2. Zoals de Raad van State, afdeling wetgeving, reeds in zijn advies 25.820/1 van 9 december 1996 ⁽⁶⁾ heeft uiteengezet, kan worden aangenomen dat in beginsel het de decreetgever, binnen de perken van artikel 24 van de Grondwet, toekomt te bepalen in welke gevallen de inrichtingen of machten van het door de gemeenschap gesubsidieerde onderwijs de inschrijving van leerlingen mogen weigeren en dus ook, omgekeerd, in welke gevallen de keuzevrijheid en de gelijke toegang voorgaan op de actieve vrijheid van onderwijs.

In zijn arrest nr. 27/92 van 2 april 1992 ⁽⁷⁾ heeft het Arbitragehof op het volgende gewezen :

"4.B.2. Anders dan het gemeenschapsonderwijs, dat belast is met een openbare dienst in de organieke betekenis van het woord, is het gesubsidieerd vrij onderwijs een functionele openbare dienst, m.a.w. een dienst die ten behoeve van geheel de bevolking of een gedeelte ervan op privé-initiatief wordt georganiseerd met het oog op het vervullen van een taak van algemeen belang.

Daaruit vloeien enkele objectieve verschillen voort tussen het gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd vrij onderwijs :

- de Gemeenschap is, in tegenstelling tot andere inrichtende machten, ertoe gehouden bestendig in te staan voor een voldoende gespreid onderwijsaanbod op het gehele grondgebied;
- de instellingen van het gesubsidieerd vrij onderwijs zijn er niet toe verplicht, zoals de instellingen van het gemeenschapsonderwijs, alle kandidaat-leerlingen op te nemen; de mogelijkheid tot selectief optreden bestaat dus niet voor de inrichtende macht van het gemeenschapsonderwijs;

⁽⁵⁾ Zie de arresten geciteerd in vorige voetnoot.

⁽⁶⁾ Parl. St., Vl. Parl., 1996-97, nr. 451/5, p. 9 e.v.

⁽⁷⁾ In verband met de internaten wordt een gelijkaardige vergelijking gemaakt in de arresten nr. 26/92 van 2 april 1992 en nr. 23/95 van 2 maart 1995.

de scholen ingericht door openbare besturen, o.m. door de Gemeenschap, zijn krachtens art. (24), § 1, laatste lid, van de Grondwet ertoe gehouden tot het einde van de leerplicht de keuze aan te bieden tussen onderricht in een der erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer".

In zijn arrest nr. 110/98 van 4 november 1998 overwoog het Arbitragehof wat volgt :

"De bestreden bepaling voert als dusdanig geen toelatingsvoorwaarden in die zouden verschillen al naar het gaat om een instelling van het gesubsidieerd vrij onderwijs dan wel van het officieel onderwijs. Ten aanzien van de instellingen van het gesubsidieerd vrij onderwijs bevestigt zij wel dat een toelatingsbeleid kan stoelen op de eigenheid van het pedagogisch project dat, krachtens artikel 24, § 1, eerste lid, van de Grondwet, een dergelijke onderwijsinstelling vermag aan te bieden uitgaande van een concept dat van godsdienstige of filosofische aard kan zijn.

De beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie, zoals zij in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet zijn vastgelegd, en, wat de instellingen van het gemeenschapsonderwijs betreft, de regel van de neutraliteit, gesteld in artikel 24, § 1, derde lid, van de Grondwet, staan eraan in de weg dat een instelling van het officieel onderwijs met betrekking tot het toelatingsbeleid van leerlingen zou beschikken over een ruimte van gelijke omvang als die welke aan een instelling van het gesubsidieerd vrij onderwijs toekomt, wat de keuze van het godsdienstige of filosofische concept betreft dat aan het aangeboden onderwijs onderliggend is.

Dat onderscheid tussen het officieel en het vrij onderwijs is een objectief verschil waarnaar de decreetgever krachtens de Grondwet zich te richten heeft. Het verantwoordt te dezen, in aanmerking genomen het verband tussen het toelatingsbeleid en het voorgestane pedagogisch project, dat de toegang tot een instelling van het gesubsidieerd vrij onderwijs aan andere voorwaarden kan zijn verbonden dan de toegang tot een instelling van het officieel onderwijs" ⁽⁸⁾.

Uit deze rechtspraak kan worden afgeleid dat het onderscheid dat tussen het officieel en het gesubsidieerd vrij onderwijs bestaat op het vlak van het toelatingsbeleid ten aanzien van artikel 24, § 4, van de Grondwet verantwoord kan worden en dat bij de beoordeling van die verantwoording rekening dient te worden gehouden met het uit artikel 24, § 1, eerste lid, van de Grondwet voortvloeiende recht om onderwijs aan te bieden dat uitgaat van een eigen concept dat van godsdienstige, filosofische of pedagogische aard kan zijn.

⁽⁸⁾ Arbitragehof, arrest nr. 110/98, 4 november 1998, overv. B.5.3.

De vaststelling dat er ten aanzien van het recht van toegang objectieve verschillen bestaan die een onderscheiden behandeling van het officieel en het gesubsidieerd vrij onderwijs verantwoorden en zelfs daartoe nopen, neemt evenwel niet weg dat de decreetgever ten aanzien van het gesubsidieerd vrij onderwijs beperkingen kan invoeren op de mogelijkheid de inschrijving van leerlingen te weigeren.

De vraag hoever de decreetgever kan gaan bij het beperken van de mogelijkheid om in het gesubsidieerd vrij onderwijs de inschrijving van leerlingen te weigeren, of welke weigeringsgronden hij kan uitsluiten, moet worden beantwoord aan de hand van de relevante bepalingen en beginselen van de Grondwet en van de internationale verdragen.

Enerzijds volgt uit het principe van de vrijheid van onderwijs dat een vrije onderwijsinstelling bepaalde leerlingen moet kunnen weigeren indien het eigen onderwijsconcept, het levenbeschouwelijk of religieus karakter van de school in het gedrang zou komen. Hieruit volgt, overeenkomstig de hiervoren geciteerde rechtspraak van het Arbitragehof, dat de decreetgever niet zover kan gaan dat hij op dat stuk het gesubsidieerd vrij onderwijs volledig gelijkschakelt met het officieel onderwijs.

Anderzijds volgt uit bepaalde beginselen inzake mensenrechten welke België heeft onderschreven door toe te treden tot een aantal internationale verdragen, zoals het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ook dat de decreetgever vrije gesubsidieerde scholen kan verbieden leerlingen te weigeren op grond van, bijvoorbeeld, ras of huidskleur. Daarenboven vermag de decreetgever, die het recht op subsidiëring afhankelijk kan maken van nog andere vereisten van algemeen belang, regels te stellen die gelijke kansen inzake onderwijs beogen te waarborgen.

Uit de bepalingen van het ontwerp blijkt dat bij instemming door de onderwijszoekende met het pedagogisch project en het schoolreglement, de inrichtende macht - behoudens indien de betrokkene niet aan de bij of krachtens de wet of het decreet bepaalde toelatingsvoorwaarden zou voldoen (zie artikel III.3) of in één van de gevallen opgesomd in artikel III.4 van het ontwerp - verplicht is om tot inschrijving over te gaan. Door het invoeren van een principieel recht op inschrijving in de

gefinancierde of gesubsidieerde school van keuze, wordt geraakt aan de vrijheid van de inrichtende macht van een vrije onderwijsinstelling om leerlingen, gelet op de fundamentele uitgangspunten van het door haar georganiseerde onderwijs, al of niet toe te laten. Anderzijds wordt daarmee wel de keuzevrijheid van de onderwijszoekende verruimd en beter beschermd.

Om die beperking gesteld aan de actieve vrijheid van onderwijs in hoofde van de inrichtende macht in overeenstemming met artikel 24 van de Grondwet te brengen, voorziet het ontwerp in de verplichting, enerzijds, in hoofde van de inrichtende macht om aan de onderwijszoekende kennis te geven van het door haar opgestelde "pedagogisch project" ⁽⁹⁾ en het door haar opgestelde schoolreglement en, anderzijds, in hoofde van de onderwijszoekende om vooraf in te stemmen met beide documenten. Aldus bevat de ontworpen regeling tegelijk een voorwaarde voor en een beperking van de keuzevrijheid voor de onderwijszoekende. Indien de betrokkene niet instemt met het pedagogisch project en het schoolreglement, kan hij zich niet beroepen op het recht ingeschreven te worden in de school en in de vestigingsplaats van zijn keuze.

De gemachtigde van de regering heeft verduidelijkt dat alhoewel de inrichtende macht terzake niet over een appreciatierecht beschikt om de intenties van de kandidaat-leerling te toetsen en op die grond eventueel een inschrijving te weigeren, de instemming met het pedagogisch project en het schoolreglement een voorafgaande voorwaarde voor inschrijving is :

"Het feit dat ouders het pedagogisch project en het schoolreglement van de school dienen te onderschrijven, dient m.i. niet als een mogelijkheid tot weigeren te worden opgevat. Het gaat om een vereiste die de inschrijving (of niet-inschrijving) vooraf gaat, [zodat dan ook kan worden gesteld] dat de inrichtende macht voorafgaand aan een inschrijving geen appreciatierecht kan uitoefenen t.a.v. de vraag of een leerling al dan niet in staat zal zijn aan de bepalingen van het project en het reglement te voldoen".

⁽⁹⁾ Onder pedagogisch project dient volgens artikel II.1, 10°, van het ontwerp te worden verstaan : "het geheel van de fundamentele uitgangspunten voor een school en haar werking". Door gebruik te maken van het bijvoeglijk naamwoord "pedagogisch", dat in het normale spraakgebruik "opvoedkundig" betekent, wordt de indruk gewekt dat het om de fundamentele opvoedkundige uitgangspunten zou gaan, terwijl uit het geheel van de ontworpen regeling, uit de memorie van toelichting en uit de bestaande regelgeving volgt dat alle uitgangspunten zijn bedoeld die de inrichtende macht als fundamenteel beschouwt, bijvoorbeeld ook de levensbeschouwelijke uitgangspunten die de inrichtende macht wenst te hanteren.

Het gegeven dat de inrichtende macht meester blijft over de inhoud die zij geeft aan de notie "fundamentele uitgangspunten voor een school en haar werking" en ook aan het schoolreglement, is een garantie voor de effectiviteit van de actieve vrijheid van onderwijs. De vrijheid die aan de inrichtende macht wordt gegeven om inhoud te geven aan, vooral, het pedagogisch project is omgekeerd evenredig aan de beperking van de actieve onderwijsvrijheid die een inschrijvingsplicht inhoudt. En uit het ontwerp blijkt dat die vrijheid zeer ruim is, daar ze slechts begrensd wordt door de in artikel III.2 opgenomen verplichting om "de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder" te eerbiedigen.

In dat opzicht kan het ontwerp in overeenstemming met de door de Grondwet gewaarborgde vrijheid van onderwijs worden geacht.

1.3. Het is niet ondenkbaar dat reeds bij de inschrijving duidelijk is dat die instemming slechts pro forma wordt gegeven en dat het engagement voortvloeiend uit de instemming met beide documenten niet zal (kunnen) worden nagekomen. In dat geval blijkt de inrichtende macht over geen mogelijkheid te beschikken om de inschrijving op die grond te weigeren en zal zij moeten terugvallen op de mogelijkheden geboden door het gemeen recht (vorderen van de ontbinding van de overeenkomst wegens het niet naleven van de voorwaarden : art. 1184 B.W.) of door toepassing te maken van de bestaande regelingen inzake orde en tucht om de leerling uit te sluiten ⁽¹⁰⁾.

Dit wordt bevestigd door de gemachtigde van de regering, die er aan toevoegt :

⁽¹⁰⁾ Zie artikel 32 van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs (hierna : decreet basisonderwijs) en artikel 60 van het besluit van de Vlaamse regering van 13 maart 1991 betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs.

"De huidige libellering van de artikelen inzake orde en tucht vereisten een veruitwendigde handeling of gedraging van de leerling.

In dit verband kan worden gewezen op de bedoeling om in een «decreet op de rechtspositie van de leerling», dat dit legistiek jaar nog aan [de Raad van State] zal worden voorgelegd, de verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden van de ouders m.b.t. de schoolloopbaan van hun kinderen te expliciteren".

De optie van de stellers van het ontwerp om geen preventieve beoordelingsruimte te laten, lijkt op het eerste gezicht niet in strijd met de vrijheid van onderwijs, daar de inrichtende macht over andere efficiënte middelen beschikt om de organisatie van onderwijs op grond van de fundamentele uitgangspunten van de school veilig te stellen.

Vraag is evenwel of het bestaan van middelen om de betrokken leerling achteraf van de school te verwijderen, in alle gevallen volstaat om het recht op organisatie van onderwijs op grond van de fundamentele uitgangspunten van de school veilig te stellen. Het is immers niet ondenkbaar dat het onderwijs dat door bepaalde onderwijsverstrekkers wordt georganiseerd, een dusdanige graad van specificiteit vertoont, dat die middelen niet adequaat zijn om het gestelde doel - de vrijwaring van het eigen levensbeschouwelijke of onderwijskundige project van de inrichters van dat onderwijs - te vrijwaren.

1.4. In een aantal gevallen wordt de beslissing tot inschrijving evenwel niet aan de inrichtende macht overgelaten, maar aan de Commissie inzake leerlingenrechten (zie artikel IV.6 en volgende van het ontwerp), die "op een onafhankelijke manier" beslist "naar recht" en "in laatste aanleg". Volgens de memorie van toelichting gaat het om

"een orgaan van actief bestuur (...). De beslissingen van de Commissie zijn met andere woorden administratieve rechtshandelingen en geen gerechtelijke uitspraken.

De toetsing door de Commissie is objectief van aard; het gaat niet om een toetsing van subjectieve rechten. De proceduremogelijkheden bij de gemeenrechtelijke rechtbanken blijven met andere woorden onverlet".

De inrichtende macht die zich niet neerlegt bij de beslissing van deze Commissie riskeert een financiële sanctie, namelijk het verlies van ten hoogste tien procent van het werkingsbudget van de school (zie de artikelen V.4 en V.5), en een

schadeclaim voor de burgerlijke rechtbank op grond van het recht op inschrijving van de onderwijszoekende.

Het in het ontwerp uitgewerkte systeem waarbij de Commissie inzake leerlingenrechten in sommige gevallen in de plaats van de inrichtende macht kan beslissen, roept vragen op inzake het actief recht op onderwijs vermits in die gevallen de inrichtende macht niet meer meester is over de beslissing tot inschrijving. In dit opzicht is de Commissie vergelijkbaar met de kamers van beroep bedoeld in artikel 69 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding. In verband met dat artikel heeft de Raad van State, afdeling wetgeving, in het advies 20.413/1 van 21 februari 1991 ⁽¹⁾ het volgende gesteld :

"Naar luid van het vierde lid, in fine, brengt de kamer van beroep een bindend advies uit bij de betrokken inrichtende macht. Uit de redactie ervan kan worden afgeleid dat aan de inrichtende macht het recht wordt ontnomen om vrij over de opzegging van het personeelslid te beslissen.

Men weet dat de vrijheid van onderwijs gewaarborgd door artikel [24] van de Grondwet, de vrijheid van inrichting van onderwijs insluit, welke vrijheid steeds zeer gevoelig heeft gelegen. Een regel die met het oog op de bescherming van de belangen van het personeelslid zo ver gaat dat aan de betrokken onderwijsinstelling het recht van beslissing wordt ontzegd, botst dan ook, wat het vrij onderwijs betreft, met de vrijheid om onderwijs in te richten. Wat het officieel onderwijs betreft, doet die regel afbreuk aan de autonomie die voor de gemeentelijke en provinciale organen regel is. Op grond van die overwegingen mag worden aanbevolen aan het advies van de kamer van beroep geen bindend karakter te geven.

Ter vrijwaring van de belangen van het personeelslid kan wel gedacht worden aan een bepaling naar luid waarvan, wanneer de inrichtende macht op het advies van de kamer van beroep niet ingaat, de redenen daarvan in de beslissing horen te worden opgenomen.

In geen geval kan aan de betrokkenen het recht worden ontnomen om de betwisting aan de rechter voor te leggen".

In zoverre de ontworpen regeling de beslissingsbevoegdheid inzake het inschrijven van leerlingen in de gevallen bedoeld in de artikelen V.1, § 2, en V.3, § 1, onttrekt aan de inrichtende macht en overdraagt aan de Commissie inzake leerlingenrechten, is ze in strijd met de vrijheid van onderwijs wat de gesubsidieerde vrije

⁽¹⁾ Parl. St., Vl. Parl., 1990-91, nr. 471/1, p. 163.

onderwijsinstellingen betreft. De decreetgever kan de onderwijszoekende binnen zekere grenzen één recht op inschrijving in de school of de vestigingsplaats van keuze verlenen, maar kan daarbij geen - zelfs onafhankelijk - administratief orgaan instellen en belasten met het nemen van beslissingen in laatste aanleg, in plaats van de inrichtende machten. Om in overeenstemming met de vrijheid van onderwijs van de gesubsidieerde vrije onderwijsinstellingen te zijn, zou het optreden bij betwistingen uitsluitend aan de rechter moeten worden overgelaten ⁽¹²⁾.

2. Gelet op het feit dat het ontwerp beoogt beperkingen te stellen aan de door de Grondwet gewaarborgde vrijheid van onderwijs, is het van het grootste belang dat de ontworpen bepalingen precies en duidelijk zijn geredigeerd. Op dat punt is het ontwerp niet vrij van kritiek. Ter illustratie hiervan kan, bij wijze van voorbeeld, op volgende onduidelijkheden worden gewezen.

2.1. Artikel III.1, eerste lid, van het ontwerp formuleert het recht op inschrijving van de leerling in de school van de keuze van zijn ouders of, indien de leerling reeds meerderjarig is, in de school van zijn keuze. De afwijkingen op dit recht zijn niet, zoals kan worden verwacht, opgenomen in het tweede lid van deze bepaling, maar wel in artikel III.4. Het is, zelfs voor een aandachtige lezer van het ontwerp, niet meteen duidelijk dat de afwijkingen opgenomen in het tweede lid van artikel III.1 betrekking hebben op het recht, niet van schoolkeuze, maar van keuze van de vestigingsplaats. Een en ander zou transparanter kunnen worden verwoord.

2.2. In artikel III.5, § 1, zijn twee gevallen opgenomen waarbij de inrichtende macht leerlingen mag doorverwijzen. Desondanks wordt in de ontworpen bepaling gesteld dat deze mogelijkheden van doorverwijzing gelden "onverminderd de bepaling van artikel III.1, eerste lid", zijnde het recht op inschrijving. Deze laatste verwijzing wordt beter weggelaten, ermee rekening houdend dat de doorverwijzingsmogelijkheid zelf en de bepalingen van hoofdstuk V van het ontwerp veeleer refereren aan een tempering van het principiële recht op inschrijving.

⁽¹²⁾ Wat het provinciaal en het gemeentelijk onderwijs betreft, is er ook ruimte voor een tussenkomst van de toezichthoudende overheid.

3. Het ontwerp bevat een aantal delegaties aan de Vlaamse regering, die op hun verenigbaarheid met artikel 24, § 5, van de Grondwet moeten worden getoetst.

Uit de rechtspraak van het Arbitragehof⁽¹³⁾ blijkt dat artikel 24, § 5, van de Grondwet de wil van de Grondwetgever uitdrukt om aan de decreetgever de zorg voor te behouden een regeling te treffen voor de essentiële aspecten van het onderwijs, wat de inrichting, de erkenning of subsidiëring betreft, doch niet verbiedt dat onder bepaalde voorwaarden opdrachten aan andere overheden worden gegeven. Voormelde bepaling vereist dat de door de decreetgever verleende opdrachten slechts op de tenuitvoerlegging van de door de decreetgever zelf vastgestelde beginselen betrekking hebben. Via die opdrachten kan een gemeenschapsregering of een andere overheid de onnauwkeurigheid van die beginselen niet opvangen of onvoldoende omstandige beleidskeuzes niet verfijnen.

In het licht van deze beginselen lijken volgende delegaties te ver te gaan :

- in artikel III.5, § 1, 2°, van het ontwerp wordt aan de regering de zorg overgelaten om objectieve maatstaven te bepalen om de "thuis taal" van leerlingen vast te stellen;
- artikel IV.5, tweede lid, verleent de regering de bevoegdheid om, bij ontstentenis van een binnen een bepaalde termijn bij consensus in het lokaal overlegplatform tot stand gekomen huishoudelijk reglement, zelf de werkingsregels te bepalen. Deze bevoegdheid lijkt echter ook in te houden dat de regering kan bepalen hoe beslissingen worden genomen, waarvan de naleving een financierings- en subsidiëeringsvoorwaarde is⁽¹⁴⁾. Dergelijke verregaande en aan de vrijheid van onderwijs rakende regeling kan niet aan de regering worden overgelaten;
- de delegatie aan de Vlaamse regering om het gewicht van de gelijkekansen-indicatoren - en dus de daaraan gekoppelde financiering of subsidiëring - te bepalen (zie inzonderheid artikel VI.2, § 3), zou nader moeten worden omlijnd om in overeenstemming met artikel 24, § 5, van de Grondwet te zijn.

⁽¹³⁾ Zie o.m. Arbitragehof, arrest nr. 130/98, 9 december 1998.

⁽¹⁴⁾ Zie artikel VIII.5 van het ontwerp, dat artikel 68, § 1, van het decreet basisonderwijs in die zin wijzigt.

4. De artikelen 14 en 28 van het Verdrag inzake de rechten van het kind, opgemaakt te New York op 20 november 1989 ⁽¹⁵⁾, erkennen respectievelijk het recht van het kind ⁽¹⁶⁾ op onderwijs en op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst.

Artikel 14.2 van het verdrag bepaalt :

"De Staten die partij zijn, eerbiedigen de rechten en plichten van de ouders en, indien van toepassing, van de wettige voogden, om het kind te leiden in de uitoefening van dit recht op een wijze die verenigbaar is met de zich ontwikkelende vermogens van het kind".

In dezelfde zin bepaalt artikel 5 van het verdrag :

"De Staten die partij zijn, eerbiedigen de verantwoordelijkheden, rechten en plichten van de ouders of, indien van toepassing, van de leden van de grootfamilie of de gemeenschap al naar gelang het plaatselijk gebruik, van wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk zijn voor het kind, om te voorzien, op een wijze die verenigbaar is met de zich ontwikkelende vermogens van het kind, in passende leiding en begeleiding bij de uitoefening door het kind van de in dit Verdrag erkende rechten".

Uit voormelde bepalingen volgt dat naar een evenwicht moet worden gezocht tussen, enerzijds, in de eerste plaats het principiële recht van het kind om, gelet op zijn ontwikkelende vermogens, uiteindelijk ook zelf keuzes te maken en, anderzijds, de verantwoordelijkheden, rechten en plichten van de ouders inzake leiding en begeleiding bij het maken van keuzes.

Ook in het gemene recht wordt aanvaard dat een minderjarige die geen "infans" meer is, vanaf een bepaalde leeftijd sommige handelingen kan stellen waarvoor geen vertegenwoordiging mogelijk is ⁽¹⁷⁾. In de rechtspraak - bijvoorbeeld van de Raad van State, afdeling administratie - wordt aangenomen dat een minderjarige die

⁽¹⁵⁾ Goedgekeurd bij decreet van 15 mei 1991. De Nederlandse tekst is een vertaling; onder meer de Franse tekst is authentiek.

⁽¹⁶⁾ Uit artikel 1 van het verdrag volgt dat voor de toepassing ervan onder "kind" wordt verstaan "iedere mens jonger dan achttien jaar, tenzij volgens het op het kind van toepassing zijnde recht de meerderjarigheid eerder wordt bereikt".

⁽¹⁷⁾ Bijvoorbeeld het aangaan van een huwelijk (art. 145 B.W.) of het sluiten van een arbeidsovereenkomst (art. 43 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten).

het vereiste onderscheidingsvermogen bezit, bekwaam is om alleen in rechte op te treden inzake beroepen die strikt persoonlijke rechten betreffen ⁽¹⁸⁾.

In het ontwerp wordt daarentegen uitgegaan van de handelings-onbekwaamheid van de minderjarige, aangezien onder meer de keuze van de school of de vestigingsplaats bij de "ouders" wordt gelegd, waarbij die term als volgt wordt gedefinieerd : "de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen of in rechte en in feite de leerling onder hun bewaring hebben. In het geval de leerling meerderjarig is, wordt onder dit begrip de meerderjarige leerling verstaan".

Deze optie staat in elk geval op gespannen voet met de verplichtingen die uit het Verdrag inzake de rechten van het kind voortvloeien, aangezien de stellers van het ontwerp geen oog blijken te hebben gehad voor het voormelde evenwicht dat moet worden betracht, maar de balans volledig ten nadele van de minderjarige laten doorslaan en in geen enkele ruimte voorzien voor eigen keuzes van die minderjarige. Gelet op de uiterst korte termijn waarbinnen dit advies moet worden gegeven, heeft de Raad van State, afdeling wetgeving, dit punt echter niet verder kunnen uitdiepen.

SUMMIER ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel III.1

Onder meer in art. III.1, 2°, van het ontwerp is sprake van een verhouding van 20 % tussen leerlingengroepen, namelijk "tussen het aantal leerlingen voor wie de thuistaal niet het Nederlands is en het totaal aantal leerlingen in de vestigingsplaats". Uit de memorie van toelichting blijkt dat de Vlaamse regering met de regeling een evenwichtige verdeling van Nederlandstaligen en anderstaligen beoogt :

⁽¹⁸⁾ Zie b.v. in verband met het militair statuut : R.v.St., Carrette, nr. 2144, van 28 januari 1953; Cass., 1 juni 1987, Pas., 1987, I, 1208; R.v.St., America, nr. 81.451, 29 juni 1999. Dit is ook reeds aanvaard voor een beslissing betreffende de wegzending van school (R.v.St., Van Eynde en Cellier, nr. 32.054, 22 februari 1989, J.L.M.B., 1989, 826, noot C. PANIER, en J.T., 1989, 675, noot F. RIGAUX).

"de inrichtende macht moet immers kunnen vermijden dat de facto gesegregeerde vestigingen ontstaan. De inrichtende macht kan aldus in functie van de draagkracht van elke vestigingsplaats een bepaalde verhouding (ten minste 20 % anderstaligen waarborgen)".

Het gebruik van de woorden "ten minste" verhindert echter niet dat een inrichtende macht alle anderstaligen samenbrengt in één vestigingsplaats, zodat gesegregeerde vestigingen ontstaan.

De gemachtigde van de regering heeft in dit verband volgende toelichting verschaft :

"Deze bepaling, die tijdens de onderhandelingen werd ingebracht, wil inderdaad enkel en alleen waarborgen dat scholen kunnen vermijden dat een vestigingsplaats met een groot percentage anderstalige leerlingen volledig bevolkt geraakt door anderstaligen (terwijl andere vestigingsplaatsen slechts een gering percentage anderstaligen tellen).

Het woord "ten minste" werd ingebracht in functie van bv. volgende situatie : school A heeft een vestigingsplaats met 75 % anderstaligen en een vestigingsplaats met 22 % anderstaligen. Zij moet om evidente redenen in staat gesteld worden om leerlingen die opteren voor de eerste vestigingsplaats onder te brengen in de tweede vestigingsplaats. Wanneer het woord "ten minste" wegvalt, zou dit niet mogelijk zijn.

(...) De geest van het artikel vereist dat de afwijkingsmogelijkheid enkel kan worden ingeroepen ten gunste van vestigingsplaatsen die een hoger percentage anderstaligen tellen dan de andere vestigingsplaatsen van de school, en dan nog alleen om dit percentage meer in evenwicht te brengen t.a.v. de relatieve aanwezigheid in de school".

De ontworpen bepaling schiet aldus haar doel voorbij. Ze dient beter te worden afgestemd op wat ermee wordt beoogd.

Artikel IV.3

1. De samenstelling van het lokaal overlegplatform is onvoldoende duidelijk geregeld, zeker wat de in 4°, 5°, 6°, 8°, 9°, 10°, bedoelde vertegenwoordigers betreft. Niet duidelijk is wie de vertegenwoordigers aanstelt ⁽¹⁹⁾, wie oordeelt over representativiteit en erkenning, en hoeveel vertegenwoordigers per soort worden aangeduid.

⁽¹⁹⁾ Dat de deskundige luidens artikel IV.3, § 1, tweede lid, het initiatief neemt tot eerste samenroeping, houdt niet in dat hij de bedoelde vertegenwoordigers ook aanstelt.

2. Het bepaalde in paragraaf 1, laatste lid, betekent letterlijk genomen dat ook zonder aanduiding van de in eerste lid, 4° tot 10°, bedoelde participanten, het lokaal overlegplatform rechtsgeldig is samengesteld. Aldus wordt de vrijheid gelaten om dergelijke vertegenwoordigers niet aan te stellen.

Artikel IV.4

De woorden "ten minste" dienen te worden geschrapt. Het komt de decreetgever toe de opdrachten van het lokaal overlegplatform te bepalen.

Artikel IV.7

Alhoewel de Commissie inzake leerlingenrechten bevoegdheid krijgt om in een aantal gevallen "in laatste aanleg" te beslissen over het recht op inschrijving, wordt van de leden ervan enkel vereist dat zij "vertrouwd zijn met de onderwijsregelgeving en het ruime onderwijsveld". Er zou moeten worden verduidelijkt wat dient te worden verstaan onder de voorwaarde dat de leden van de Commissie "alle waarborgen (bieden) met het oog op een onafhankelijke uitoefening van hun opdracht".

De kamer was samengesteld uit

de Heren M. VAN DAMME,

kamervoorzitter,

J. BAERT,
J. SMETS,

staatsraden,

Th. VAN RAEMDONCK,

toegevoegd griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. PAS, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. L. VAN CALENBERGH, adjunct-referendaris.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

Th. VAN RAEMDONCK

M. VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

HOOFDSTUK I

Inleidende bepalingen

Artikel I.1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel I.2

De bepalingen van dit decreet zijn, tenzij anders vermeld, van toepassing op het basisonderwijs, zijnde het gewoon en buitengewoon basisonderwijs en het secundair onderwijs, zijnde het gewoon voltijds secundair onderwijs, het buitengewoon secundair onderwijs en het deeltijds beroepssecundair onderwijs, gefinancierd of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap en de centra voor leerlingenbegeleiding.

Artikel I.3

De bepalingen van dit decreet moeten worden gelezen in het licht van het realiseren van optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen, het vermijden van uitsluiting, segregatie en discriminatie en het bevorderen van sociale cohesie.

De rechten bepaald in dit decreet moeten worden uitgeoefend met respect voor de fundamentele vrijheden van de school, inzonderheid het recht om een eigen pedagogisch project en een eigen schoolreglement te ontwikkelen, de belangen van de schoolgemeenschap en het recht op onderwijs van de individuele leerling.

HOOFDSTUK II

Algemene bepaling

Artikel II.1

Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° aanvullende lestijden : de lestijden bedoeld in artikel 3, 1°, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 ;
- 2° anderstalige nieuwkomer : de leerling bedoeld in artikel 2, 2°, van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende de personeelsformatie in het gewoon basisonderwijs, respectievelijk artikel 4, § 1, van het besluit van de Vlaamse regering van 6 september 1995 betreffende de organisatie van een onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers in het voltijds secundair onderwijs ;
- 3° inrichtende macht : de rechtspersoon of de natuurlijke persoon die verantwoordelijk is voor één of meer scholen, in het basisonderwijs wordt hiermee het schoolbestuur bedoeld. Wat het gemeenschapsonderwijs betreft, worden met inrichtende macht inzonderheid de bestuursorganen bedoeld die zijn vermeld, naargelang van het geval, in het bijzonder decreet van 19 december 1988 betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs, respectievelijk in het bijzonder decreet van 14 juli 1998 betreffende het gemeenschapsonderwijs ;
- 4° integratiesector : de integratiecentra en de integratiediensten bedoeld in artikel 2, 9° en 10°, van het decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden ;
- 5° leerling : elke onderwijszoekende die voldoet aan de bij of krachtens wet of decreet bepaalde toelatingsvoorwaarden of overeenkomstig

artikel 48, 2°, van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II als vrije leerling wordt beschouwd ;

6° neveninstromer : de leerling die

a) in het betrokken schooljaar ingeschreven is in een leerjaar van de tweede of derde graad van het beroepssecundair onderwijs, respectievelijk het technisch secundair onderwijs en

b) het voorafgaand schooljaar niet in de school ingeschreven was, en

c) het voorafgaand schooljaar een oriënteringsattest B of C behaalde ;

7° onthaalbureau : de rechtspersoon bedoeld in hoofdstuk III van het decreet van [...] betreffende het Vlaamse inburgeringsbeleid ;

8° onthaaljaar : het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers bedoeld in artikel 50, § 5, 7°, van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II ;

9° ouders : de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen of in rechte of in feite de leerling onder hun bewaring hebben. In het geval de leerling meerderjarig is, wordt onder dit begrip de meerderjarige leerling verstaan ;

10° pedagogisch project : het geheel van de fundamentele uitgangspunten voor een school en haar werking ;

11° relatieve aanwezigheid in de vestigingsplaats / school : de procentuele verhouding tussen het aantal leerlingen voor wie de thuistaal niet het Nederlands is en het totaal aantal leerlingen in een vestigingsplaats / school, berekend op 1 februari van het voorafgaande schooljaar ;

12° relatieve aanwezigheid in het werkingsgebied : de procentuele verhouding tussen het aantal leerlingen voor wie de thuistaal niet het Nederlands is en het totaal aantal leerlingen in de scholen binnen het werkingsgebied van een lokaal overlegplatform, berekend op 1 februari van het voorafgaande schooljaar ;

13° school : een pedagogisch geheel, waar onderwijs georganiseerd wordt en dat onder leiding staat van één directeur ;

14° schoolse achterstand : het niet meer op leeftijd zitten van een leerling in het betrokken leerjaar ;

15° structuuronderdeel : een eerste leerjaar A, een eerste leerjaar B, een basisoptie, één of een combinatie van twee beroepenvelden, een optie van de tweede of de derde graad van een bepaalde onderwijsvorm van het voltijds secundair onderwijs ;

16° thuisloos : tijdelijk of permanent buiten het eigen gezinsverband opgenomen door een gezin of persoon, een voorziening of een sociale dienst, bedoeld in de gecoördineerde decreten van 4 april 1990 inzake bijzondere jeugdbijstand, met uitzondering van de internaten gefinancierd of gesubsidieerd door het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ;

17° trekkende bevolking : de binnenschippers, de kermis- en circusexploitanten en -artiesten en de woonwagenbewoners bedoeld in artikel 2, 3°, van het decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden ;

18° uren-leraar : uren-leraar zoals bedoeld in artikel 56 van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II ;

19° vervangingsinkomen : een vergoeding voor blijvende ongeschiktheid, een invaliditeitsuitkering, een vergoeding voor volledige werkloosheid, een inkomensvervangende tegemoetkoming aan gehandicapten, een bestaansminimum of leefloon, een gewaarborgd inkomen voor bejaarden of de door de Vlaamse regering opgelijste diverse voordelen van dezelfde aard ;

20° vestigingsplaats : het gebouw of gebouwencomplex waarin een school of een gedeelte van een school gevestigd is.

HOOFDSTUK III

Recht op inschrijving en keuze
van de vestigingsplaats

AFDELING 1

Recht op inschrijving

ONDERAFDELING 1

Beginsel

Artikel III.1

§ 1. Elke leerling heeft een recht op inschrijving in de school, gekozen door zijn ouders. Is de leerling 12 jaar of ouder, dan gebeurt de schoolkeuze in samenspraak met de leerling.

§ 2. Voorafgaand aan een eerste inschrijving stelt de inrichtende macht de ouders en de leerling in kennis van het pedagogisch project en het schoolreglement van de school. Het pedagogisch project en het schoolreglement eerbiedigen de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder.

De inschrijving wordt genomen na instemming van de ouders met dit project en dit reglement.

ONDERAFDELING 2

Weigering

Artikel III.2

Een inrichtende macht weigert de inschrijving van een onderwijszoekende die niet voldoet aan de bij of krachtens wet of decreet bepaalde toelatingsvoorwaarden. Deze bepaling doet geen afbreuk aan het recht van de inrichtende macht om een leerling als vrije leerling in de zin van artikel 48, 2°, van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II te beschouwen.

Artikel III.3

Een inrichtende macht kan :

- 1° elke bijkomende inschrijving weigeren wanneer deze volgens de inrichtende macht omwille van materiële omstandigheden de veiligheid van de leerlingen in het gedrang brengt ;
- 2° de inschrijving weigeren in een school waar de betrokken leerling het vorige of het daaraan voorafgaande schooljaar definitief werd uitgesloten.

ONDERAFDELING 3

Doorverwijzing

Artikel III.4

Een inrichtende macht van een school voor gewoon onderwijs kan bij inschrijving :

- 1° een leerling met een zware handicap doorverwijzen wanneer de draagkracht van de school onvoldoende is om tegemoet te komen aan de specifieke noden van de leerling inzake onderwijs, therapie en verzorging. De inrichtende macht beslist met inachtneming van de beschikbare ondersteunende maatregelen en op basis van een advies van het centrum voor leerlingenbegeleiding waardoor de school begeleid wordt ;
- 2° elke bijkomende leerling waarvan de thuistaal niet of – afhankelijk van het geval – wél het Nederlands is, doorverwijzen om de vooropgestelde verhouding tussen beide leerlingengroepen te waarborgen.

De thuistaal is de taal die gebruikt wordt voor de gangbare communicatie in het gezin, bewezen aan de hand van een verklaring op eer door de ouders. Leerlingen die in het bezit zijn van een getuigschrift basisonderwijs, worden beschouwd als leerlingen waarvan de thuistaal het Nederlands is.

Als voorwaarde voor de doorverwijzing geldt dat :

- taalvaardigheidsonderwijs Nederlands deel uitmaakt van de schoolpraktijk en het nascholingsbeleid van de school en

- de school een werking ontplooit met ouders van leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is en
- de relatieve aanwezigheid in de school ten minste 20% bedraagt en 10% hoger ligt dan de relatieve aanwezigheid in het werkingsgebied.

De relatieve aanwezigheid in het werkingsgebied wordt berekend door het lokaal overlegplatform. Indien de school niet gelegen is in het werkingsgebied van een lokaal overlegplatform, wordt deze evenwel in voorkomend geval berekend door de Vlaamse regering op het niveau van de gemeente.

De relatieve aanwezigheid in het werkingsgebied kan over verschillende deelgebieden worden berekend indien de demografische samenstelling van de scholen binnen een deelgebied sterk verschilt van deze binnen een ander deelgebied.

Voor het secundair onderwijs worden de relatieve aanwezigheden berekend binnen het vergelijkbaar structuuronderdeel.

Deze doorverwijzingsgrond kan niet worden ingeroepen zo de inschrijving een onthaaljaar of een studierichting in het secundair onderwijs betreft die binnen het werkingsgebied van het lokaal overleg slechts in één school wordt aangeboden.

ONDERAFDELING 4

Gezamenlijke bepalingen

Artikel III.5

In de gevallen bedoeld onder artikel III.3, 1°, en III.4, 2°, wordt het verloop van de aanmeldingen en inschrijvingen van de school onderworpen aan een controle door het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel III.6

Een inrichtende macht die een leerling weigert of doorverwijst, deelt dit binnen een termijn van twee werkdagen bij aangetekend schrijven mee aan de ouders van de leerling en aan de voorzitter van het lokaal overlegplatform.

De motivering bevat zowel de feitelijke als de juridische grond van de beslissing tot weigeren of tot doorverwijzen.

De ouders krijgen op hun verzoek toelichting bij de beslissing van de inrichtende macht.

AFDELING 2

Keuze van de vestigingsplaats

Artikel III.7

Rekening houdend met het onderwijsaanbod brengt de inrichtende macht de leerling onder in de vestigingsplaats, gekozen door zijn ouders. Is de leerling 12 jaar of ouder, dan gebeurt de keuze in samenspraak met de leerling.

De inrichtende macht kan van de in het eerste lid bedoelde keuze afwijken :

1° wanneer de veiligheid van de leerlingen in het gedrang zou worden gebracht omwille van materiële omstandigheden in een vestigingsplaats, of

2° teneinde de relatieve aanwezigheid in een vestigingsplaats meer in evenwicht te brengen met de relatieve aanwezigheid in de school. De relatieve aanwezigheid in de vestigingsplaats dient daartoe ten minste 20% te bedragen en 10% hoger te liggen dan de relatieve aanwezigheid in de school.

HOOFDSTUK IV

Institutionele bepalingen

AFDELING 1

De lokale overlegplatforms

ONDERAFDELING 1

Oprichting en samenstelling

Artikel IV.1

Voor de toepassing van dit decreet worden lokale overlegplatforms voor het basisonderwijs en lokale overlegplatforms voor het secundair onderwijs opgericht.

Artikel IV.2

§ 1. Het werkingsgebied van een lokaal overlegplatform stemt in beginsel overeen met het grondgebied van een gemeente.

De Vlaamse regering kan dit werkingsgebied beperken tot het grondgebied van de op basis van artikel 41 van de Grondwet opgerichte binnengemeentelijke territoriale organen of uitbreiden tot het grondgebied van verschillende aangrenzende gemeenten.

Een wijkgerichte werking van het lokaal overlegplatform leidt niet tot het oprichten van een lokaal overlegplatform op wijkniveau.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de gemeenten of regio's waar bij prioriteit een lokaal overlegplatform moet worden opgericht.

Voor de toepassing van dit decreet kunnen eveneens lokale overlegplatforms worden ingericht in andere dan de in het eerste lid bedoelde gemeenten of regio's, voorzover zij aan alle voorwaarden van deze afdeling voldoen.

Artikel IV.3

§ 1. Een lokaal overlegplatform omvat volgende participanten :

- 1° de directies en inrichtende machten van alle in het werkingsgebied gelegen scholen ;
- 2° directies en inrichtende machten van de niet in het werkingsgebied gelegen scholen voor buitengewoon onderwijs wanneer tussen deze scholen en de in het werkingsgebied gelegen scholen frequent leerlingenstromen bestaan ;
- 3° de directies en inrichtende machten van de centra voor leerlingenbegeleiding die de in het werkingsgebied gelegen scholen begeleiden ;
- 4° een vertegenwoordiger van elke representatieve vakorganisatie die de beroepsbelangen van het personeel van de in het werkingsgebied gelegen scholen behartigt ;
- 5° twee vertegenwoordigers van erkende ouderverenigingen ;
- 6° twee vertegenwoordigers van leerlingenraden, indien het gaat om lokale overlegplatforms voor het secundair onderwijs ;
- 7° ten hoogste vier vertegenwoordigers van lokale socio-culturele en/of -economische partners ;
- 8° twee vertegenwoordigers van organisaties van etnisch-culturele minderheden in de zin van artikel 1, 7°, van het besluit van de Vlaamse regering van 29 juni 1999 houdende de erkenning en subsidiëring van het forum van organisaties van etnisch-culturele minderheden ;
- 9° twee vertegenwoordigers van een vereniging waar armen het woord nemen in de zin van artikel 2, 6°, van het decreet van [...] betreffende de armoedebestrijding ;
- 10° een vertegenwoordiger van de integratiesector. Wanneer in het werkingsgebied zowel een integratiecentrum als een integratiedienst werkzaam zijn, wordt vanuit beide organisaties in een vertegenwoordiger voorzien ;
- 11° een vertegenwoordiger van elk van de in het werkingsgebied gelegen onthaalbureaus.

De Vlaamse regering bepaalt welke organen worden belast met de coördinatie van het aanduiden van de in het eerste lid, 4°, 5°, 6°, 8°, 9° en 10°, bedoelde participanten.

De in het eerste lid, 1°, 2°, 3°, 4°, 5°, 6°, 8°, 9°, 10° en 11°, bedoelde participanten duiden bij een eerste

samenkomst de in het eerste lid, 7°, bedoelde participanten aan. Zij worden daartoe samengeroepen door de in § 3 bedoelde deskundige.

Bij gebrek aan in het eerste lid, 4° tot en met 11°, bedoelde kandidaat-participanten is het lokaal overlegplatform rechtsgeldig samengesteld.

§ 2. De Vlaamse regering stelt na overleg met het lokaal overlegplatform een voorzitter aan, die vertrouwd is met het ruime onderwijsveld. De voorzitter zetelt niet in een inrichtende macht en is geen personeelslid van één van de betrokken scholen, scholengroepen, scholengemeenschappen of centra voor leerlingenbegeleiding.

De Vlaamse regering bepaalt de wijze waarop de voorzitter wordt vergoed.

§ 3. De Vlaamse regering voorziet, rekening houdend met artikel IV.2, § 2, eerste lid, in de financiering of subsidiëring van een deskundige die de inhoudelijke en organisatorische ondersteuning van het lokaal overlegplatform waarneemt. Zij bepaalt de nadere aanwervings- en functioneringsvoorwaarden van de deskundige.

De deskundige kan niet worden aangesteld als voorzitter.

§ 4. Een vertegenwoordiger van het betrokken gemeentebestuur of de betrokken gemeentebesturen – in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad : van de Vlaamse Gemeenschapscommissie – dient het lokaal overlegplatform van advies over gemeentelijke aangelegenheden die een nauwe band vertonen met de in artikel IV.4, eerste lid, bedoelde bevoegdheden. Deze persoon treedt niet op in de hoedanigheid van vertegenwoordiger van de gemeente, respectievelijk de Vlaamse Gemeenschapscommissie als inrichtende macht.

ONDERAFDELING 2

Bevoegdheid

Artikel IV.4

Een lokaal overlegplatform heeft volgende opdrachten :

1° het opmaken van een omgevingsanalyse inzake ongelijke onderwijskansen binnen het werkingsgebied. De participanten van het lokaal overleg

leveren daartoe de noodzakelijke kwantitatieve en kwalitatieve gegevens ;

2° het maken van afspraken inzake het nastreven van de in artikel I.3, eerste lid, bedoelde doelstellingen. In het bijzonder besteedt het overlegplatform aandacht aan :

- het uitwerken van instrumenten aan de hand waarvan scholen met een gering aantal leerlingen die beantwoorden aan ten minste één van de in artikel VI.2, § 1, respectievelijk VI.12, § 1, bedoelde gelijkekansenindicatoren een groter aantal van deze leerlingen kunnen inschrijven ;
- de coördinatie van overeenkomsten inzake doorverwijzing tussen scholen die voldoen aan de in artikel III.4, 2°, bedoelde criteria en scholen die daar niet aan voldoen ;

3° het maken van afspraken inzake de opvang, het aanbod en de toeleiding van leerlingen naar het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers ;

4° het berekenen van de relatieve aanwezigheid in het werkingsgebied, overeenkomstig de bepalingen van artikel III.4, 2°, derde streepje ;

5° het maken van afspraken inzake de uitoefening van de bemiddelingsbevoegdheid bedoeld in artikel V.1, § 1 en § 2, tweede lid, en V.5 en de opvang van leerlingen na een weigering of doorverwijzing ;

6° het bemiddelen inzake het recht op toegang, overeenkomstig de bepalingen van artikel V.1, § 1 en § 2, tweede lid, en V.5.

Een lokaal overlegplatform kan beslissen om bijkomende opdrachten op te nemen.

ONDERAFDELING 3

Werking

Artikel IV.5

De werking van een lokaal overlegplatform wordt geregeld in een bij consensus tot stand gekomen huishoudelijk reglement dat :

1° voorziet in de oprichting van een orgaan dat de besprekingen en beslissingen van het lokaal overlegplatform voorbereidt en dat gemachtigd kan worden de bevoegdheden van het lokaal overlegplatform uit te oefenen ;

2° voldoet aan de door de Vlaamse regering bepaalde minimale eisen.

AFDELING 2

De Commissie inzake leerlingenrechten

ONDERAFDELING 1

Oprichting en samenstelling

Artikel IV.6

Bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap wordt een onafhankelijke commissie ingesteld, "Commissie inzake leerlingenrechten" genaamd, verder genoemd "de Commissie".

Artikel IV.7

§ 1. De Commissie bestaat uit een voorzitter en zes leden en wordt bijgestaan door een ambtenaar van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, die fungeert als secretaris.

De voorzitter is een (ere-)magistraat of advocaat.

Twee leden zijn vertrouwd met de onderwijsregeling en het ruime onderwijsveld.

Twee leden hebben een bijzondere kennis of verdienste op het vlak van de kinderrechtenbescherming.

Twee leden zijn vertrouwd met het grondwettelijk en administratief recht.

§ 2. De leden van de Commissie genieten de burgerlijke en politieke rechten en bieden alle waarborgen met het oog op een onafhankelijke uitoefening van hun opdracht.

Het lidmaatschap van de Commissie is onverenigbaar met :

1° het lidmaatschap van een wetgevende vergadering, een provincieraad, een gemeenteraad of een raad van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, van een regering, een bestendige deputatie, of de hoedanigheid van burgemeester ;

2° de hoedanigheid van personeelslid van het onderwijs of van een centrum voor leerlingenbegeleiding, het hoger onderwijs uitgezonderd ;

3° het lidmaatschap van een inrichtende macht of van een centrum voor leerlingenbegeleiding, het hoger onderwijs uitgezonderd ;

4° de hoedanigheid van personeelslid van de pedagogische begeleidingsdiensten ;

5° de hoedanigheid van verantwoordelijk leider, vast gevolmachtigde of vast afgevaardigde van een vakorganisatie die de beroepsbelangen van het personeel van het onderwijs behartigt ;

6° de hoedanigheid van personeelslid van de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap.

§ 3. De Vlaamse regering stelt de leden en hun plaatsvervangers aan en bepaalt de wijze waarop zij vergoed worden.

ONDERAFDELING 2

Bevoegdheid

Artikel IV.8

De Commissie adviseert en oordeelt naar recht inzake het recht op inschrijving, overeenkomstig de bepalingen van artikel V.1, § 2, V.2 en V.3. Tegen een uitspraak van de Commissie staat geen beroep open bij de Vlaamse regering.

ONDERAFDELING 3

Werking

Artikel IV.9

De Commissie stelt binnen een maand na haar instelling haar reglement van orde op. Zij garandeert

daarbij de hoorplicht. Het reglement wordt bekrachtigd door de Vlaamse regering.

Artikel IV.10

De zittingen van de Commissie zijn openbaar, tenzij de openbaarheid gevaar oplevert voor de openbare orde of de goede zeden.

HOOFDSTUK V

Rechtsbescherming

AFDELING 1

Doorverwijzing

Artikel V.1

§ 1. Het lokaal overlegplatform, gevat over een doorverwijzingsbeslissing, bemiddelt binnen een termijn van tien kalenderdagen, die ingaat op de dag na die van de in artikel III.6, eerste lid, bedoelde betekening, tussen de leerling en zijn ouders en de inrichtende machten van de scholen binnen het werkingsgebied, met het oog op een definitieve inschrijving van de leerling in een school.

§ 2. Wanneer het lokaal overlegplatform binnen de in § 1 bedoelde termijn geen definitieve inschrijving realiseert, wordt de Commissie gevat om haar oordeel uit te spreken over de gegrondheid van de doorverwijzingsbeslissing. De Commissie formuleert dit oordeel binnen een termijn van vijf kalenderdagen, die ingaat de dag na het verstrijken van de in § 1 bedoelde termijn.

Indien de Commissie de beslissing gegrond acht, schrijven de ouders de leerling in in een andere school. Het lokaal overlegplatform staat de ouders bij het zoeken naar een andere school bij. De leerling wordt uit de doorverwijzende school uitgeschreven op het moment van inschrijving in de nieuwe school en uiterlijk één maand, vakantieperiodes niet inbegrepen, na de betekening van het oordeel van de Commissie.

Indien de Commissie de beslissing ongegrond acht, blijft de leerling ingeschreven in de doorverwijzende school.

Artikel V.2

Het oordeel van de Commissie wordt uiterlijk de laatste dag van de in artikel V.1, § 2, eerste lid, bedoelde termijn bij aangetekend schrijven verstuurd naar de betrokkenen.

AFDELING 2

Weigering

Artikel V.3

§ 1. De Commissie oordeelt binnen een termijn van vijf kalenderdagen, die ingaat de dag na die van betekening of van poststempel, over de gegrondheid van schriftelijke klachten van belanghebbenden inzake weigeringen tot inschrijving. Klachten die na verloop van een termijn van dertig kalenderdagen na de vaststelling van de betwiste feiten ingediend worden, zijn onontvankelijk.

§ 2. Indien de Commissie de weigering niet of niet afdoende gemotiveerd acht, dient zij de Vlaamse regering van advies over het terugvorderen of inhouden van een bedrag op de werkingsmiddelen van de school.

Een weigering op grond van artikel III.3, 1°, is enkel dan niet afdoende gemotiveerd wanneer overeenkomstig artikel III.5 wordt vastgesteld dat na kwestieuze inschrijving bijkomende inschrijvingen werden genomen.

§ 3. Het oordeel van de Commissie wordt uiterlijk de laatste dag van de in artikel V.3, § 1, eerste lid, bedoelde termijn bij aangetekend schrijven verstuurd naar de betrokkenen. De voorzitter van het lokaal overlegplatform wordt onverwijld in kennis gesteld.

Artikel V.4

§ 1. De Commissie stelt de Vlaamse regering onverwijld in kennis van het in artikel V.3, § 2, eerste lid, bedoelde advies.

§ 2. Binnen een termijn van veertien kalenderdagen, die ingaat de dag na de ontvangst van het advies, beslist de Vlaamse regering naar recht en in het algemeen belang over het opleggen van een financiële sanctie.

Voorafgaandelijk aan het opleggen van een sanctie gaat de Vlaamse regering na of de betrokken leerling alsnog in de school van aanmelding werd ingeschreven.

§ 3. De in artikel V.3, § 2, derde lid, bedoelde terugvordering of inhouding :

1° kan niet meer bedragen dan tien procent van het werkingsbudget van de school ;

2° kan er niet toe leiden dat het aandeel in de werkmiddelen dat bestemd is voor personeelsaangelegenheden in absolute cijfers kleiner wordt dan wanneer de maatregel niet zou zijn getroffen.

Artikel V.5

Een geweigerde en nog niet ingeschreven leerling wordt bij het zoeken naar een andere school bijgestaan door het lokaal overlegplatform. Het lokaal overlegplatform bemiddelt binnen een termijn van tien kalenderdagen, die ingaat de dag na die van de beslissing van de Commissie, tussen de inrichtende machten van de overige scholen binnen het werkingsgebied.

AFDELING 3

Gezamenlijke bepalingen

Artikel V.6

Indien de school niet gelegen is in het werkingsgebied van een lokaal overlegplatform, wordt de in artikel V.1, § 1 en § 2, tweede lid, en V.5 bedoelde bemiddeling waargenomen door de voorzitter of deskundige van een bestaand overlegplatform en een onderwijsinspecteur, die allen door de Vlaamse regering worden aangeduid.

Artikel V.7

De Vlaamse regering bepaalt de nadere procedure-regelen. Zij garandeert daarbij de hoorplicht.

HOOFDSTUK VI

Geïntegreerd ondersteuningsaanbod

AFDELING 1

Basisonderwijs en eerste graad van het secundair onderwijs

Artikel VI.1

De bepalingen van deze afdeling zijn van toepassing op het gewoon basisonderwijs en op de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs.

ONDERAFDELING 1

Gelijkekansenindicatoren

Artikel VI.2

§ 1. Voor de toepassing van deze afdeling gelden volgende indicatoren, verder genoemd “gelijkekansenindicatoren” :

1° het gezin leeft van een vervangingsinkomen ;

2° de leerling is thuisloos ;

3° de ouders behoren tot de trekkende bevolking ;

4° de moeder is niet in het bezit van een diploma van het secundair onderwijs, een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs of van een daarmee gelijkwaardig studiebewijs ;

5° de taal die gebruikt wordt voor de gangbare communicatie in het gezin is niet het Nederlands.

§ 2. Het beantwoorden aan de in § 1, 1°, 3°, 4° en 5°, bedoelde gelijkekansenindicatoren wordt bewezen aan de hand van een verklaring op eer door de ouders. De Vlaamse regering bepaalt de wijze waarop het beantwoorden aan de in § 1, 2°, bedoelde gelijkekansenindicator wordt vastgesteld en legt de procedure vast volgens dewelke de gegevens worden gemeld aan het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij houdt daarbij rekening met de vigerende regel-

geving inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De documenten of verklaringen die aantonen dat leerlingen beantwoorden aan één of meer van de gelijkekansenindicatoren worden ten minste vijf jaar bewaard in de school.

§ 3. De Vlaamse regering kent aan elke gelijkekansenindicator een gewicht toe. Zij bepaalt tevens het maximum van de gecumuleerde gewichten, dat ten minste gelijk is aan het hoogste gewicht dat aan een gelijkekansenindicator wordt toegekend en ten hoogste gelijk is aan anderhalf maal dit hoogste gewicht.

De hoogste gewichten worden toegekend aan de in § 1, 2° en 3°, bedoelde gelijkekansenindicatoren.

De in § 1, 5°, bedoelde gelijkekansenindicator wordt enkel gewogen in combinatie met andere gelijkekansenindicatoren.

ONDERAFDELING 2

Toekenning van de middelen

Artikel VI.3

Scholen kunnen voor een periode van drie schooljaren aanvullende lestijden of extra uren-leraar krijgen, voorzover ze aan alle onderstaande voorwaarden voldoen :

- 1° op 1 februari van het voorafgaand schooljaar ten minste 10% regelmatige leerlingen tellen die beantwoorden aan één of meer van de in artikel VI.2, § 1, 1°, 2°, 3° en 4°, bedoelde gelijkekansenindicatoren en
- 2° overeenkomstig de bepalingen van artikel VI.4 batig gerangschikt zijn onder de in 1° bedoelde scholen en ten minste zes aanvullende lestijden of extra uren-leraar genereren.

Artikel VI.4

§ 1. De toekenning van de middelen gebeurt voor het basisonderwijs enerzijds en voor de eerste

graad van het secundair onderwijs anderzijds driejaarlijks als volgt :

- 1° de in artikel VI.3 bedoelde scholen worden gerangschikt volgens het percentage leerlingen die beantwoorden aan één of meer van de in artikel VI.2, § 1, 1°, 2°, 3° en 4°, bedoelde gelijkekansenindicatoren. Binnen eenzelfde percentage worden de scholen volgens het absoluut aantal van deze leerlingen gerangschikt ;
- 2° de leerlingen genereren op basis van het gewicht van de gelijkekansenindicatoren die op hen van toepassing zijn een aantal punten ;
- 3° het aantal punten van scholen met meer dan 80% leerlingen die aan één of meer van de in artikel VI.2, § 1, 1°, 2°, 3° en 4°, bedoelde gelijkekansenindicatoren beantwoorden, wordt vermenigvuldigd met een door de Vlaamse regering vastgelegde coëfficiënt, die ten minste gelijk is aan 1 en ten hoogste gelijk is aan 1,5 ;
- 4° het aantal punten van scholen in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad wordt vermenigvuldigd met een door de Vlaamse regering vastgelegde coëfficiënt, die ten minste gelijk is aan 1 en ten hoogste gelijk is aan 1,5.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt binnen de beschikbare begrotingskredieten hoeveel aanvullende lestijden of extra uren-leraar een punt vertegenwoordigt.

De Vlaamse regering bepaalt tevens de regelen inzake de toekenning of herverdeling, tijdens een lopende periode van drie schooljaren, van nieuwe of vrijkomende aanvullende lestijden of extra uren-leraar.

Artikel VI.5

De toegekende aanvullende lestijden kunnen niet worden gecumuleerd met de extra lestijden bedoeld in artikel 4 van het besluit van de Vlaamse regering van 19 januari 1999 betreffende de toekenning van extra lestijden voor scholen van het basisonderwijs in de rand- en taalgrensgemeenten.

ONDERAFDELING 3

Aanwending van de middelen

Artikel VI.6

§ 1. Een school die aanvullende lestijden of extra uren-leraar krijgt, werkt in het eerste trimester van het eerste schooljaar een gelijkedekansbeleid uit. Vanuit een analyse van haar beginsituatie geeft de school aan :

- 1° welke concrete doelstelling zij op het vlak van leerlingen, van personeelsleden, respectievelijk van school wil bereiken. De Vlaamse regering bepaalt doelstellingen die kunnen worden gekozen binnen volgende themata : a) de preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden, b) taalvaardigheidsonderwijs, c) intercultureel onderwijs, d) doorstroming en oriëntering ; e) socio-emotionele ontwikkeling, f) leerlingen- en ouderparticipatie en
- 2° op welke manier zij deze doelstellingen wil bereiken en
- 3° op welke manier zij zichzelf in de loop van het tweede trimester van het tweede schooljaar evalueert. De Vlaamse regering kan een model van zelfevaluatie vastleggen.

§ 2. De aanvullende lestijden of extra uren-leraar kunnen enkel worden aangewend om de in § 1 bedoelde doelstellingen te bereiken.

Artikel VI.7

De scholen betrekken in het ontwikkelen en realiseren van de in artikel VI.6, § 1, bedoelde doelstellingen het centrum voor leerlingenbegeleiding waardoor zij worden begeleid en de in artikel VI.20 bedoelde extra begeleiding.

Artikel VI.8

De scholen werken mee aan driejaarlijkse evaluaties aan de hand van steekproeven die het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap uitvoert. De evaluaties meten de doelmatigheid, op macroniveau, van het geïntegreerd ondersteuningsaanbod.

Artikel VI.9

§ 1. De onderwijsinspectie gaat telkens in de loop van het derde schooljaar na of, en in welke mate, de doelstellingen werden bereikt. Het bereiken van de doelstellingen wordt afgewogen tegenover de schoolcontext en de kenmerken van de schoolpopulatie.

Bij positieve evaluatie kan de school voor een nieuwe periode van drie schooljaren aanvullende lestijden of extra uren-leraar krijgen indien opnieuw aan alle voorwaarden van artikel VI.3 voldaan is.

Bij negatieve evaluatie verliest de school elk recht op de in artikel VI.3 bedoelde aanvullende lestijden of op extra uren-leraar voor de volgende periode van drie schooljaren.

§ 2. De Vlaamse regering legt de nadere criteria en procedurele bepalingen volgens dewelke de controle door de onderwijsinspectie geschiedt, vast.

Zij voorziet in een beroepsmogelijkheid voor de school tegen een negatieve evaluatie. Het beroep wordt ingesteld bij een college van inspecteurs.

ONDERAFDELING 4

Overgangsmaatregelen

Artikel VI.10

De Vlaamse regering voorziet voor het schooljaar 2002-2003 in overgangsmaatregelen.

In functie van deze overgangsmaatregelen wordt het aantal extra lestijden of uren-leraar onderwijsvoorrang en/of zorgverbreding dat een school in het schooljaar 2001-2002 kreeg, vergeleken met het aantal aanvullende lestijden of uren-leraar verkregen in toepassing van artikel VI.3 en VI.4.

Voor scholen met een vastgelegd percentage leerlingen die aan één of meer van de in artikel VI.2, § 1, 1°, 2°, 3° en 4°, bedoelde gelijkedekansindicatoren voldoen, wordt het verlies van een vastgelegd aantal lestijden of uren-leraar aangepast volgens een door de Vlaamse regering bepaalde sleutel.

Voor scholen met een vastgelegd percentage leerlingen die aan één of meer van de in artikel VI.2, § 1, 1°, 2°, 3° en 4°, bedoelde gelijkedekansindicato-

ren voldoen, wordt de winst aan lestijden of urenleraar aangepast volgens een door de Vlaamse regering bepaalde sleutel.

AFDELING 2

Tweede en derde graad van het secundair onderwijs

Artikel VI.11

De bepalingen van deze afdeling zijn van toepassing op de tweede en derde graad van het gewoon secundair onderwijs.

ONDERAFDELING 1

Gelijkekansenindicatoren

Artikel VI.12

§ 1. Voor de toepassing van deze afdeling gelden volgende indicatoren, verder genoemd “gelijkekansenindicatoren” :

- 1° de leerling heeft een schoolse achterstand van ten minste twee jaar ;
- 2° de leerling is een neveninstromer ;
- 3° de leerling volgde het voorafgaande schooljaar onthaalonderwijs.

§ 2. De Vlaamse regering kent aan de in § 1, 2° en 3°, bedoelde gelijkekansenindicatoren telkens één gewicht toe. Zij kent aan de in § 1, 1°, bedoelde gelijkekansenindicator meerdere gewichten toe, die trapsgewijs stijgen volgens het aantal jaren schoolse achterstand.

Het hoogste gewicht wordt toegekend aan meer dan vier jaar schoolse achterstand.

ONDERAFDELING 2

Toekenning van de middelen

Artikel VI.13

Scholen kunnen voor een periode van drie schooljaren extra betrekkingen krijgen, voorzover ze aan alle onderstaande voorwaarden voldoen :

- 1° op 1 februari van het voorafgaand schooljaar een door de Vlaamse regering bepaald minimumaantal leerlingen tellen die beantwoorden aan één of meer gelijkekansenindicatoren, voorzover deze ten minste 25% van de schoolpopulatie vertegenwoordigen. Het minimumaantal bevindt zich tussen zestig en tachtig en
- 2° overeenkomstig de bepalingen van artikel VI.14 batig gerangschikt zijn onder de in 1° bedoelde scholen en ten minste een halftijdse betrekking genereren.

Artikel VI.14

§ 1. De toekenning van de extra betrekkingen gebeurt driejaarlijks als volgt :

- 1° de in artikel VI.13 bedoelde scholen worden gerangschikt volgens het percentage leerlingen die beantwoorden aan één of meer gelijkekansenindicatoren. Binnen eenzelfde percentage worden de scholen volgens het absoluut aantal van deze leerlingen gerangschikt ;
- 2° de leerlingen genereren op basis van het gewicht van de gelijkekansenindicatoren die op hen van toepassing zijn een aantal punten ;
- 3° het aantal punten van scholen met meer dan 80% leerlingen die aan één of meer gelijkekansenindicatoren beantwoorden, wordt vermenigvuldigd met een door de Vlaamse regering vastgelegde coëfficiënt.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt binnen de beschikbare begrotingskredieten welk volume van een betrekking een punt vertegenwoordigt.

De Vlaamse regering bepaalt tevens de regelen inzake de toekenning of herverdeling, tijdens een lopende periode van drie schooljaren, van nieuwe of vrijkomende extra betrekkingen.

ONDERAFDELING 3

Aard van de middelen

Artikel VI.15

De extra betrekkingen worden halftijds toegekend en zij worden uitgeoefend in het ambt van leraar of opvoeder.

De personeelsleden die fungeren in de extra betrekkingen worden aangesteld als tijdelijk personeelslid. De extra betrekkingen kunnen niet vacant worden verklaard. De inrichtende macht kan in de extra betrekkingen geen personeelsleden vast benoemen, affecteren of muteren.

Bedoelde tijdelijken kunnen ook ingezet worden om vastbenoemden of andere tijdelijken te vervangen, indien deze laatsten voor het geïntegreerd ondersteuningsaanbod worden ingezet.

In afwijking van het eerste lid kunnen de extra betrekkingen onder de in het tweede en derde lid bedoelde modaliteiten worden ingevuld als een daarmee overeenstemmend aantal uren-leraar. Dit gebeurt na onderhandeling in het lokaal onderhandelingscomité.

ONDERAFDELING 4

Aanwending van de middelen

Artikel VI.16

§ 1. Een school die extra betrekkingen krijgt, werkt in het eerste trimester van het eerste schooljaar een gelijkedansenbeleid uit. Vanuit een analyse van haar beginsituatie geeft de school aan :

1° welke concrete doelstelling zij op het vlak van leerlingen, van personeelsleden, respectievelijk van school wil bereiken. De Vlaamse regering bepaalt doelstellingen die kunnen worden gekozen binnen volgende thema's : a) de preventie

en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden, b) taalvaardigheidsonderwijs, c) intercultureel onderwijs, d) socio-emotionele ontwikkeling doorstroming en oriëntering, e) leerlingen- en ouderparticipatie en

2° op welke manier zij deze doelstellingen wil bereiken en

3° op welke manier zij zichzelf in de loop van het tweede trimester van het tweede schooljaar evalueert. De Vlaamse regering kan een model van zelfevaluatie vastleggen.

§ 2. De extra betrekkingen kunnen enkel worden aangewend om de in § 1 bedoelde doelstellingen te bereiken.

Artikel VI.17

De scholen betrekken in het ontwikkelen en realiseren van de in artikel VI.16, § 1, bedoelde doelstellingen het centrum voor leerlingenbegeleiding waardoor zij worden begeleid en de in artikel VI.20 bedoelde extra begeleiding.

Artikel VI.18

De scholen werken mee aan driejaarlijkse evaluaties aan de hand van steekproeven die het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap uitvoert. De evaluaties meten de doelmatigheid, op macroniveau, van het geïntegreerd ondersteuningsaanbod.

Artikel VI.19

§ 1. De onderwijsinspectie gaat telkens in de loop van het derde schooljaar na of, en in welke mate, de doelstellingen werden bereikt. Het bereiken van de doelstellingen zal worden afgewogen tegenover de schoolcontext en de kenmerken van de schoolpopulatie.

Bij positieve evaluatie kan de school voor een nieuwe periode van drie schooljaren extra betrekkingen krijgen indien opnieuw aan alle voorwaarden van artikel VI.13 voldaan is.

Bij negatieve evaluatie verliest de school elk recht op de in artikel VI.13 bedoelde extra betrekkingen voor de volgende periode van drie schooljaren.

§ 2. De Vlaamse regering legt de nadere criteria en procedurele bepalingen volgens dewelke de controle door de onderwijsinspectie geschiedt, vast.

Zij voorziet in een beroepsmogelijkheid voor de school tegen een negatieve evaluatie. Het beroep wordt ingesteld bij een college van inspecteurs.

AFDELING 3

Extra begeleiding

Artikel VI.20

De Vlaamse regering voorziet voor de schooljaren 2002-2003, 2003-2004 en 2004-2005 in een extra begeleiding om de scholen en de centra voor leerlingenbegeleiding bij de implementatie van dit hoofdstuk te ondersteunen.

De Vlaamse regering verleent daartoe een verlof of een terbeschikkingstelling aan personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs en de gesubsidieerde onderwijsinstellingen en centra voor leerlingenbegeleiding.

HOOFDSTUK VII

Tijdelijke projecten

AFDELING 1

Tijdelijk project buitengewoon onderwijs

Artikel VII.1

De Vlaamse regering kent gedurende de schooljaren 2002-2003 tot en met 2004-2005 overeenkomstig hoofdstuk XI van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 of hoofdstuk X van het decreet van 20 oktober 2000 betreffende het onderwijs XII-Ensor extra lestijden en/of extra uren en/of extra betrekkingen en/of extra middelen toe in het kader van een samenwerking tussen het gewoon onderwijs en het buitengewoon onderwijs. Indien meerdere schoolbesturen bij de samenwer-

king betrokken zijn, sluiten zij een samenwerkingsovereenkomst.

Artikel VII.2

De samenwerking is gericht op de integratie in het gewoon onderwijs, op experimentele basis, van :

- de types 1, 3 en/of 8, bedoeld in artikel 10 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, of
- de opleidingsvormen 3 en/of 4, bedoeld in artikel 23 van het koninklijk besluit van 28 juni 1978 houdende de omschrijving van de types en de organisatie van het buitengewoon onderwijs en vaststellende de toelatings- en behoudsvoorwaarden in de diverse niveaus van het buitengewoon onderwijs.

Artikel VII.3

Tijdens de duur van een tijdelijk project behoudt een deelnemende school die buitengewoon lager onderwijs organiseert ten minste het totaal aantal uren en lestijden van het schooljaar 2001-2002.

Artikel VII.4

De Vlaamse regering bepaalt :

- 1° de nadere beginselen inzake de doelstelling en doelgroep van de tijdelijke projecten ;
- 2° de hoegrootheid van de extra lestijden en/of extra uren en/of extra betrekkingen en/of extra middelen en de wijze waarop deze worden aangewend ;
- 3° de gevolgen van de samenwerking voor het personeel.

Artikel VII.5

De onderwijsinspectie evalueert de projecten op het einde van het schooljaar 2004-2005 en formuleert de resultaten daarvan in een advies aan de Vlaamse regering dat voorgelegd wordt aan het Vlaams Parlement.

AFDELING 2

Tijdelijk project kunstinitiatie

Artikel VII.6

De Vlaamse regering kent gedurende de schooljaren 2002-2003, 2003-2004 en 2004-2005 extra lestijden en/of uren-leraar en/of middelen toe in het kader van projecten inzake kunstinitiatie voor kansarme en/of allochtone minderjarigen.

De projecten beogen de toeleiding, op experimentele basis, van deze minderjarigen naar het deeltijds kunstonderwijs.

Artikel VII.7

De in artikel VII.6, tweede lid, bedoelde doelstelling wordt verwezenlijkt door :

- 1° een individuele artistieke begeleiding van de betrokken minderjarigen door kunstenaars en/of
- 2° de professionalisering van leerkrachten van een school voor basisonderwijs of secundair onderwijs inzake de integratie van muzische vorming in een interculturele schoolomgeving en/of
- 3° de organisatie van een kunstinitiatie die nauw aansluit bij de leefwereld van de betrokken minderjarigen.

Artikel VII.8

De in artikel VII.6, eerste lid, bedoelde ondersteuning kan worden toegekend aan :

- 1° een erkende professionele culturele organisatie ;
- 2° een school voor basisonderwijs of secundair onderwijs ;
- 3° een instelling voor deeltijds kunstonderwijs.

De middelen kunnen ingezet worden in het kader van een samenwerkingsovereenkomst tussen in het eerste lid bedoelde organisaties en/of scholen en/of instellingen.

Artikel VII.9

Personeelsleden die fungeren in de in artikel VII.6, eerste lid, bedoelde extra lestijden of uren-leraar, worden aangesteld als tijdelijke.

Bedoelde tijdelijken kunnen ook ingezet worden om vastbenoemden of andere tijdelijken te vervangen, indien deze laatsten het project uitvoeren.

Een inrichtende macht kan in geen geval personeelsleden vast benoemen in de extra lestijden of uren-leraar.

Artikel VII.10

De Vlaamse regering bepaalt :

- 1° de nadere beginselen inzake de doelstelling en doelgroep van de tijdelijke projecten ;
- 2° de wijze waarop de extra uren-leraar en/of extra middelen worden aangewend.

Artikel VII.11

De onderwijsinspectie evalueert de projecten op het einde van het schooljaar 2004-2005 en formuleert de resultaten daarvan in een advies aan de Vlaamse regering dat voorgelegd wordt aan het Vlaams Parlement.

HOOFDSTUK VIII

Wijzigingsbepalingen

AFDELING 1

Basisonderwijs

Artikel VIII.1

Aan artikel 3 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, gewijzigd bij de decreten van 14 juli 1998 en 22 december 2000, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° 1° wordt vervangen door wat volgt :

“1° aanvullende lestijden : lestijden toegekend voor godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing, lestijden voor het voeren van een gelijkedekansbeleid, voor bewegingsopvoeding in het kleuteronderwijs en voor specifieke behoeften ;” ;

2° 36° wordt opgeheven ;

3° er wordt een 52bis° toegevoegd, dat luidt als volgt :

“52bis° thuisloos : tijdelijk of permanent buiten het eigen gezinsverband opgenomen door een gezin of persoon, een voorziening of een sociale dienst, bedoeld in de gecoördineerde decreten van 4 april 1990 inzake bijzondere jeugdbijstand, met uitzondering van de internaten gefinancierd of gesubsidieerd door het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ;” ;

4° er wordt een 52ter° toegevoegd, dat luidt als volgt :

“52ter° trekkende bevolking : binnenschippers, kermis- en circusexploitanten en -artiesten en woonwagenbewoners, bedoeld in artikel 2, 3°, van het decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden ;” ;

5° er wordt een 55bis° toegevoegd, dat luidt als volgt :

“55bis° vervangingsinkomen : een vergoeding voor blijvende ongeschiktheid, een invaliditeitsuitkering, een vergoeding voor volledige werkloosheid, een inkomensvervangende tegemoetkoming aan gehandicapten, een bestaansminimum of leefloon, een gewaarborgd inkomen voor bejaarden of de door de regering opgelijste diverse voordelen van dezelfde aard ;” .

Artikel VIII.2

Artikel 31 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Artikel VIII.3

In artikel 37 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2001, wordt § 4 vervangen door wat volgt :

“§ 4. De inrichtende macht informeert de ouders schriftelijk over het schoolreglement voorafgaand aan de eerste inschrijving van hun kind en bij elke wijziging van het reglement.”.

Artikel VIII.4

Aan artikel 62 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 14 juli 1998 en 1 december 1998, wordt een 11° toegevoegd, dat luidt als volgt :

“11° in het geheel van haar werking de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder eerbiedigt.”.

Artikel VIII.5

Aan artikel 68, § 1, van hetzelfde decreet wordt een 3° toegevoegd, dat luidt als volgt :

“3° deelnemen aan en samenwerken binnen een lokaal overlegplatform opgericht overeenkomstig artikel IV.2, § 2, eerste lid, van het decreet van [...] betreffende gelijke onderwijskansen-I.

Onder "samenwerken" wordt verstaan :

- de in artikel IV.4, eerste lid, 1°, van hetzelfde decreet bedoelde gegevens leveren en
- de in het kader van artikel IV.4, eerste lid, van hetzelfde decreet gemaakte afspraken naleven en
- het overleg niet manifest belemmeren.”.

Artikel VIII.6

Aan hetzelfde decreet wordt een artikel 71bis toegevoegd, dat luidt als volgt :

“Artikel 71bis

De regering kan de financiering of subsidiëring geheel of gedeeltelijk inhouden wanneer een gefinancierde of gesubsidieerde school niet meer voldoet aan de voorwaarden bepaald in artikel 68, § 1, 3°.”.

Artikel VIII.7

In artikel 125 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 20 oktober 2000, wordt § 1 opgeheven.

Artikel VIII.8

In hoofdstuk IX, afdeling 2, onderafdeling B, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° artikel 138 en 139 vormen sectie 1, met als opschrift :

“Algemene bepalingen” ;

2° aan artikel 138, § 1, wordt een 6° toegevoegd, dat luidt als volgt :

“6° lestijden voor het voeren van een gelijk-kansenbeleid.” ;

3° artikel 139 wordt vervangen door wat volgt :

“Artikel 139

De regering bepaalt de voorwaarden tot het verkrijgen van aanvullende lestijden bedoeld in artikel 138, 1°, 2°, 3°, 4° en 5°, alsook het aantal en de wijze van berekening ervan.” ;

4° er wordt een sectie 2, bestaande uit artikel 139bis tot en met 139decies toegevoegd, die luidt als volgt :

“SECTIE 2

Lestijden voor het voeren van een gelijk-kansenbeleid

Artikel 139bis

§ 1. Voor de toepassing van deze sectie gelden volgende indicatoren, verder genoemd “gelijk-kansenindicatoren” :

1° het gezin leeft van een vervangingsinkomen ;

2° de leerling is thuisloos ;

3° de ouders behoren tot de trekkende bevolking ;

4° de moeder is niet in het bezit van een diploma van het secundair onderwijs, een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs of van een daarmee gelijkwaardig studiebewijs ;

5° de taal die gebruikt wordt voor de gangbare communicatie in het gezin is niet het Nederlands.

§ 2. Het beantwoorden aan de in § 1, 1°, 3°, 4° en 5°, bedoelde gelijk-kansenindicatoren wordt bewezen aan de hand van een verklaring op eer door de ouders. De regering bepaalt de wijze waarop het beantwoorden aan de in § 1, 2°, bedoelde gelijk-kansenindicator wordt vastgesteld en legt de procedure vast volgens dewelke de gegevens worden gemeld aan het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij houdt daarbij rekening met de vigerende regelgeving inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De documenten of verklaringen die aantonen dat leerlingen beantwoorden aan één of meer van de gelijk-kansenindicatoren worden ten minste vijf jaar bewaard in de school.

§ 3. De regering kent aan elke gelijkekansenindicator een gewicht toe. Zij bepaalt tevens het maximum van de gecumuleerde gewichten, dat ten minste gelijk is aan het hoogste gewicht dat aan een gelijkekansenindicator wordt toegekend en ten hoogste gelijk is aan anderhalf maal dit hoogste gewicht.

Artikel 139ter

Scholen kunnen voor een periode van drie schooljaren aanvullende lestijden krijgen, voorzover ze aan alle onderstaande voorwaarden voldoen :

- 1° op 1 februari van het voorafgaand schooljaar ten minste 10% regelmatige leerlingen tellen die beantwoorden aan één of meer van de in artikel 139bis, § 1, 1°, 2°, 3° en 4°, bedoelde gelijkekansenindicatoren en
- 2° overeenkomstig de bepalingen van artikel 139quater batig gerangschikt zijn onder de in 1° bedoelde scholen en ten minste zes aanvullende lestijden genereren.

Artikel 139quater

§ 1. De toekenning van de middelen gebeurt driejaarlijks als volgt :

- 1° de in artikel 139ter bedoelde scholen worden gerangschikt volgens het percentage leerlingen die beantwoorden aan één of meer van de in artikel 139bis, § 1, 1°, 2°, 3° en 4°, bedoelde gelijkekansenindicatoren. Binnen eenzelfde percentage worden de scholen volgens het absoluut aantal van deze leerlingen gerangschikt ;
- 2° de leerlingen genereren op basis van het gewicht van de gelijkekansenindicatoren die op hen van toepassing zijn een aantal punten ;
- 3° het aantal punten van scholen met meer dan 80% leerlingen die aan één of meer van de in artikel 139bis, § 1, 1°, 2°, 3° en 4°, bedoelde gelijkekansenindicatoren beantwoorden, wordt vermenigvuldigd met een door de regering vastgelegde coëfficiënt, die ten minste gelijk is aan 1 en ten hoogste gelijk is aan 1,5 ;
- 4° het aantal punten van scholen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt vermenigvuldigd met een door de regering vastgelegde coëfficiënt, die ten minste gelijk is aan 1 en ten hoogste gelijk is aan 1,5.

§ 2. De regering bepaalt binnen de beschikbare begrotingskredieten hoeveel aanvullende lestijden een punt vertegenwoordigt.

De regering bepaalt tevens de regelen inzake de toekenning of herverdeling, tijdens een lopende periode van drie schooljaren, van nieuwe of vrijkomende aanvullende lestijden.

Artikel 139quinquies

De toegekende aanvullende lestijden kunnen niet worden gecumuleerd met de extra lestijden bedoeld in artikel 4 van het besluit van de Vlaamse regering van 19 januari 1999 betreffende de toekenning van extra lestijden voor scholen van het basisonderwijs in de rand- en taalgrensgemeenten.

Artikel 139sexies.

§ 1. Een school die aanvullende lestijden krijgt, werkt in het eerste trimester van het eerste schooljaar een gelijkekansenbeleid uit. Vanuit een analyse van haar beginsituatie geeft de school aan :

- 1° welke concrete doelstelling zij op het vlak van leerlingen, van personeelsleden, respectievelijk van school wil bereiken. De regering bepaalt doelstellingen die kunnen worden gekozen binnen volgende themata : a) de preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden, b) taalvaardigheidsonderwijs, c) intercultureel onderwijs, d) doorstroming en oriëntering ; e) socio-emotionele ontwikkeling, f) leerlingen- en ouderparticipatie en
- 2° op welke manier zij deze doelstellingen wil bereiken en
- 3° op welke manier zij zichzelf in de loop van het tweede trimester van het tweede schooljaar evalueert. De regering kan een model van zelfevaluatie vastleggen.

§ 2. De aanvullende lestijden kunnen enkel worden aangewend om de in § 1 bedoelde doelstellingen te bereiken.

Artikel 139septies

De scholen betrekken in het ontwikkelen en realiseren van de in artikel 139sexies, § 1, bedoelde doelstellingen het centrum voor leerlingenbegeleiding waardoor zij worden begeleid en de in artikel VI.20 van het decreet van [...] betreffende gelijke onderwijskansen-I bedoelde extra begeleiding.

Artikel 139octies

De scholen werken mee aan driejaarlijkse evaluaties aan de hand van steekproeven die het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap uitvoert. De evaluaties meten de doelmatigheid, op macroniveau, van het geïntegreerd ondersteuningaanbod.

Artikel 139novies.

§ 1. De onderwijsinspectie gaat telkens in de loop van het derde schooljaar na of, en in welke mate, de doelstellingen werden bereikt. Het bereiken van de doelstellingen wordt afgewogen tegenover de schoolcontext en de kenmerken van de schoolpopulatie.

Bij positieve evaluatie kan de school voor een nieuwe periode van drie schooljaren aanvullende lestijden krijgen indien opnieuw aan alle voorwaarden van artikel 139ter voldaan is.

Bij negatieve evaluatie verliest de school elk recht op de in artikel 139ter bedoelde aanvullende lestijden voor de volgende periode van drie schooljaren.

§ 2. De regering legt de nadere criteria en procedurele bepalingen volgens dewelke de controle door de onderwijsinspectie geschiedt, vast.

Zij voorziet in een beroepsmogelijkheid voor de school tegen een negatieve evaluatie. Het beroep wordt ingesteld bij een college van inspecteurs.

Artikel 139decies

De regering voorziet voor het schooljaar 2002-2003 in overgangsmaatregelen voor scholen voor gewoon basisonderwijs.

In functie van deze overgangsmaatregelen wordt het aantal extra lestijden onderwijsvoorrang en/of

zorgverbreding dat een school in het schooljaar 2001-2002 kreeg, vergeleken met het aantal aanvullende lestijden verkregen in toepassing van artikel 139ter en 139quater.

Voor scholen met een vastgelegd percentage leerlingen die aan één of meer van de in artikel 139bis, § 1, 1°, 2°, 3° en 4°, bedoelde gelijkekansenindicatoren voldoen, wordt het verlies van een vastgelegd aantal lestijden aangepast volgens een door de regering bepaalde sleutel.

Voor scholen met een vastgelegd percentage leerlingen die aan één of meer van de in artikel 139bis, § 1, 1°, 2°, 3° en 4°, bedoelde gelijkekansenindicatoren voldoen, wordt de winst aan lestijden aangepast volgens een door de regering bepaalde sleutel.”.

Artikel VIII.9

In artikel 140 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 14 juli 1998, wordt 6° vervangen door wat volgt :

“6° elke leerling telt voor één teleenheid.

Op de leerlingen uit het gewoon basisonderwijs :

- die verblijven in een Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning,
- die geplaatst zijn door de jeugdrechter of door de comités voor bijzondere jeugdzorg,
- waarvan de ouders tot de trekkende bevolking behoren,

wordt evenwel de coëfficiënt 1,5 toegepast onder de modaliteiten bepaald door de regering.”.

Artikel VIII.10

Artikel 145 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Artikel VIII.11

Artikel 156 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

AFDELING 2

Secundair onderwijs

Artikel VIII.12

Artikel 6 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, gewijzigd bij het decreet van 24 juli 1996 en opgeheven door het decreet van [...] betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen in het voltijds gewoon en buitengewoon secundair onderwijs, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing :

“Artikel 6

Een onderwijsinstelling kan enkel erkend worden indien zij in het geheel van haar werking de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder eerbiedigt.”.

Artikel VIII.13

In artikel 6quater, derde lid, van dezelfde wet worden de woorden “het 1^e lid” vervangen door de woorden “het 1^e lid en artikel 6”.

Artikel VIII.14

Aan artikel 24, § 2, tweede lid, van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 14 juli 1975 en het decreet van 31 juli 1990, wordt een 11° toegevoegd, dat luidt als volgt :

“11° Deelnemen aan en samenwerken binnen een lokaal overlegplatform opgericht overeenkomstig artikel IV.2, § 2, eerste lid, van het

decreet van [...] betreffende gelijke onderwijskansen-I.

Onder "samenwerken" wordt verstaan :

- de in artikel IV.4, eerste lid, 1°, van hetzelfde decreet bedoelde gegevens leveren en
- de in het kader van artikel IV.4, eerste lid, van hetzelfde decreet gemaakte afspraken naleven en
- het overleg niet manifest belemmeren.”.

AFDELING 3

Centra voor leerlingenbegeleiding

Artikel VIII.15

Aan artikel 41 van het decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding worden een 13° en 14° toegevoegd, die luiden als volgt :

“13° in het geheel van zijn werking de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder eerbiedigen ;

14° deelnemen aan en samenwerken binnen een lokaal overlegplatform opgericht overeenkomstig artikel IV.2, § 2, eerste lid, van het decreet van [...] betreffende gelijke onderwijskansen-I.

Onder "samenwerken" wordt verstaan :

- de in artikel IV.4, eerste lid, 1°, van hetzelfde decreet bedoelde gegevens leveren en
- de in het kader van artikel IV.4, eerste lid, van hetzelfde decreet gemaakte afspraken naleven en
- het overleg niet manifest belemmeren.”.

HOOFDSTUK IX

Inwerkingtreding

Artikel IX.1

De bepalingen van dit decreet treden in werking op 15 augustus 2002.

Brussel, 22 maart 2002.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN
